

**Република Србија
УСТАВНИ СУД**

**ПРЕГЛЕД
РАДА УСТАВНОГ СУДА
У 2009. ГОДИНИ**

Београд, фебруар 2010. године

**ПРЕГЛЕД
РАДА УСТАВНОГ СУДА
У 2009. ГОДИНИ**

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Уставни суд, на основу одредаба члана 5. став 2. алинеја 2. и члана 103. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, бр. 24/08 и 27/08), по истеку календарске године разматра годишњи преглед рада Суда и усваја га на седници.

Преглед рада Уставног суда у 2009. години садржи податке о раду Суда у 2009. години, предметима о којима је Суд одлучивао, као и заузетим ставовима о питањима од посебног значаја у појединим областима уставносудске заштите.¹

Рад Уставног суда у 2009. години темељио се на важећем уставном оквиру и са њим повезаним објективним околностима које су утицале на функционисање Суда.

2009. година је друга година остваривања функција Уставног суда на основу Устава Републике Србије од 8. новембра 2006. године, а по поступку уређеном Законом о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 109/07) и Пословником о раду Уставног суда (у даљем тексту: Пословник).

На рад и функционисање Уставног суда у 2009. години утицале су бројне околности, а пре свега: да је Уставни суд и даље радио у саставу од десет судија, тј. без пет судија које треба да именује Врховни касациони суд; да није постојала могућност ефикаснијег организовања рада и одлучивања Суда у већима због недовољног броја судија и непостојања адекватних законских решења; да је из претходних година пренет велики број нерешених предмета (преко 2000); да је током 2009. године прилив предмета скоро двоструко увећан у односу на 2008. годину, а посебно уставних жалби; да је Суд у овом периоду оцењивао не само сагласност домаћег законодавства са Уставом, већ и са потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права и да је почео да одлучује о сагласности потврђених међународних уговора са Уставом; да су пред Судом покренуте и вођене нове врсте поступака (нпр. за забрану рада политичких организација, удружења).

У протеклој години Суд је одржао 42 редовне седнице, што је за 10 више него у 2008. години.

Рад Уставног суда, као самосталног и независног државног органа, коме је Уставом поверена заштита уставности и законитости и заштита људских и мањинских права и слобода, у претходном периоду био је превасходно усмерен на решавање предмета из домена нормативне контроле – оцењивање уставности закона као и њихове усаглашености са општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима и уставности и законитости других прописа и општих аката, као и на одлучивање по уставним жалбама. Имајући у виду рад Суда у домену непосредне заштите људских права и слобода у овој години, односно број и садржину одлука Суда донетих по уставним жалбама, као и њихово дејство, Европски суд за људска права у Стразбуру је оценио да је уставна жалба пред Уставним судом Републике Србије у принципу постала делотворно правно средство за заштиту људских права и слобода². Овај став Европског суда има за последицу да се апликације против државе Србије, по правилу, не могу изјављивати том суду уколико претходно Уставном суду није изјављена уставна жалба.

У 2009. години Уставни суд је посветио посебну пажњу остваривању сарадње са уставним судовима других држава и међународним организацијама које се баве заштитом људских права. Такође, у овој години Суд је посебно радио на унапређењу

¹ Прилог Прегледа рада чине и статистичко-табеларни показатељи рада Уставног суда на предметима у 2009. години.

² Пресуда у предмету Винчић и други подносиоци представки против Србије, од 1. децембра 2009. године („Службени гласник РС“, број 109/09).

јавности рада Суда, на јачању капацитета Стручне службе Суда, њеној едукацији и информатичкој опремљености.

РАД УСТАВНОГ СУДА У 2009. ГОДИНИ

I ПРИЈЕМ ПРЕДМЕТА, САЧИЊАВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА О ПРИМЉЕНИМ ПРЕДМЕТИМА И ОПШТИ СТАТИСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ

У 2009. години, поднесци упућени Уставном суду су примани и евидентирани на основу Решења о обележавању врсте предмета у уписнику „У“ (Су број 177/2007), усклађеног (по врстама предмета, односно поступака) са Уставом утврђеним надлежностима Суда, након чега су редовно (недељно) припремане информације о примљеним предметима, које је Суд усвајао на редовним седницама. Усвојене су 53 недељне информације о примљеним предметима и одређивању судије известиоца и обрађивача предмета, кроз које је вршено и спајање предмета, односно раздвајање поступака или издвајање предмета из постојећих и формирање нових предмета, а у складу са одредбама чл. 40. до 42. Пословника и закључцима Суда. Суд је усвојио и девет информација о прерасподели нерешених предмета.

У периоду од јула до децембра 2009. године, у Суду је уведена нова пракса у раду на предметима уставних жалби, према којој су ови предмети додељивани у рад Радној групи, ради спровођења претходног поступка и утврђивања да ли постоје процесне претпоставке за поступање Суда по уставној жалби. Овакав начин рада знатно је допринео већој ефикасности рада Суда у поступцима по уставним жалбама.

У 2009. години Суд је имао у раду укупно 5177 уставносудских предмета, од чега 821 предмет уставносудске контроле (са класификационим ознакама од „ГУ“ до „ХУ“) и 4356 уставних жалби (са класификационом ознаком „Уж“). У односу на податке из Прегледа рада Уставног суда у 2008. години, када је у раду било укупно 2861 предмет, увећање броја предмета у раду у току једне календарске године је 181%. У односу на број предмета у раду у 2006. години, као последњој години рада по Уставу од 1990. године (784), увећање броја предмета у раду у току 2009. године било је чак 660%. Такође, у раду је било и 508 „Р“ („ИР“ и „ПР“) предмета.

Од укупног броја предмета који су били у раду у 2009. години, из ранијих година је пренет 1981 предмет, од чега је било 467 „У“ предмета и 1514 уставних жалби. Када су у питању „Р“ предмети, из ранијих година пренето је 128 предмета.

У 2009. години је примљено 3217 нових предмета, од чега су 2842 уставне жалбе, а 375 су остали предмети из уставносудске надлежности. У односу на 2008. годину у току које је примљено 1787 предмета, у 2009. години је број примљених предмета из надлежности Суда у току једне календарске године увећан скоро два пута (више од 180%). У структури новопримљених предмета број предмета у области нормативне контроле је незнатно смањен, али се и даље вишеструко повећавао број предмета по уставним жалбама. Број примљених уставних жалби у 2009. години у односу на 2008. годину (1567) увећан је 181%, значи скоро двоструко.

На 42 одржане редовне седнице, Уставни суд је разматрао укупно 1722 предмета (395 предмета нормативне контроле, 1231 предмета по уставним жалбама и 96 тзв. „ИР“ предмета), од којих је решено у целини 1669 предмета („У“ предмета (348) и „Уж“ (1225) предмета – заједно 1573, без „ИР“ предмета), а у остала 53 разматрана предмета су донета решења о покретању поступка (8), закључци о заостајању са поступком (укупно 7, од чега 3 у предметима нормативне контроле и 4 у предметима по уставним жалбама), закључци о достављању предлога и иницијатива Народној

скупштини на одговор, односно мишљење (32), или закључци о исправци раније донетих одлука (2), а у 4 предмета одлуке нису донете јер предлог за одлучивање није добио довољан број гласова да би се одлука могла донети.

У односу на Преглед рада Уставног суда у 2008. години, према коме је на седнице Суда изнето и разматрано 786 предмета, **у 2009. години број разматраних и решаваних предмета на седницама Суда (1722) повећан је 219% (више него двоструко), а у односу на 2006. годину**, када је Уставни суд разматрао 351 предмет, **у 2009. години је повећан број разматраних и решаваних предмета 490% (скоро пет пута).**

Потребно је истаћи и то да је број решаваних „У“ предмета у 2009. години био већи од броја примљених „У“ предмета у 2009. години - решаваних је 395, а примљених 375.

Закључно са 31. децембром 2009. године у Суду је било укупно 3596 нерешених предмета, од чега 479 „У“ предмета и 3117 „Уж“ предмета.

По **врстама поступака** пред Уставним судом, број предмета у раду у 2009. години у уписнику „У“ је следећи: предмети „ГУ“ који се односе на нормативну контролу (одлучивање о сагласности закона са Уставом и сагласности свих других општих аката са Уставом, законом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима) (члан 167. став 1. тач. 1. до 5. Устава) – укупно је у раду било 804 предмета, од тога примљених у 2009. години 359, решених 341 а остало је нерешених 463 предмета; предмети „ПУ“ који се односе на оцену уставности закона који је изгласан, а указом још није проглашен (члан 169. Устава) – није било предмета у раду; предмети „ШУ“ који се односе на решавање сукоба надлежности (члан 167. став 2. тач. 1. до 4. Устава) – укупно у раду 7 предмета, од тога у 2009. години примљено 6, 4 решена и нерешена 3; предмети „ИУУ“ који се односе на одлучивање о постојању повреде Устава у обављању функције председника Републике (члан 118. став 3. Устава) – није било у раду; предмети „ВУ“ који се односе на одлучивање о изборним споровима за које законом није одређена надлежност судова (члан 167. став 2. тачка 5. Устава) – укупно у раду 1 предмет, који је примљен у 2009. години и није решен; предмета „ВИУ“ који се односе на одлучивање по жалби на одлуку у вези са потврђивањем посланичких мандата (члан 101. став 5. Устава) – није било у 2009. години; предмети „ВПУ“ који се односе на одлучивање о забрани рада верске заједнице, политичке странке, синдикалне организације или удружења грађана (члан 44. став 3, члан 55. став 4. и члан 167. став 3. Устава) – укупно у раду 6 предмета, од тога у 2009. години примљена 3, решен 1 и остало нерешено 5 предмета; предмети „ВШУ“ који се односе на одлучивање по жалби против одлуке о престанку судијске функције, жалби против одлуке Високог савета судства и жалби против одлуке о престанку функције јавног тужиоца (члан 148. став 2, члан 155. и члан 161. став 4. Устава) – укупно у раду 7 предмета, од чега 6 примљених у 2009. години и 1 решен; предмети „ИХУ“ који се односе на одлучивање по жалби на појединачни акт или радњу државног органа или органа јединице локалне самоуправе којима се онемогућава вршење надлежности аутономне покрајине, односно локалне самоуправе (члан 187. став 1. и члан 193. став 1. Устава) – укупно у раду 2 предмета, који су пренети из претходне године, од којих је 1 решен а 1 остао за решавање; предмети „ХУ“ који се односе на друге послове предвиђене Уставом и законом (члан 167. став 2. тачка 6. и став 4. и члан 186. Устава) – није било предмета у раду; предмети „Уж“ који се односе на одлучивање по уставним жалбама (члан 170. Устава) – укупно у раду 4356 предмета, од чега су у 2009. години примљена 2842 предмета, а решено 1225).

Уставни суд је водио и поступке по захтевима за обезбеђење извршења одлука Уставног суда – и то укупно 5 од којих су решена 3, а нису решена 2 предмета, као и по захтевима за преиспитивање одлука Уставног суда – укупно 5 (од тога 2 предмета

која се односе на преиспитивање одлука из нормативне контроле и 3 предмета која се односе на преиспитивање одлука по уставним жалбама), од којих је 1 предмет решен.

Структура предмета у раду, односно примљених и решених предмета према **врсти оспорених аката** у 2009. години је следећа: закони – од укупно 261 предмета у раду (120 примљених у 2009. години), решено је 116 предмета; међународни уговори – од укупно 6 предмета у раду (2 примљена у 2009. години), решена су 2; уредбе и други прописи Владе и акти других републичких органа и организација – од укупно 130 предмета у раду (41 примљен у 2009. години), решено је 48; статuti и други општи акти органа аутономних покрајина – од укупно 12 предмета у раду (у 2009. години примљено 6), решен је 1; статuti и други општи акти органа локалне самоуправе – од укупно 265 предмета у раду (132 примљена у 2009. години), решено је 126; акти привредних друштва, јавних служби, комора, фондова и других организација, политичких странака, синдикалних организација, удружења грађана и других субјеката, колективни уговори – од укупно 130 предмета у раду (58 примљено у 2009. години), решено је 48 предмета.

По врстама одлука у решеним (окончаним) предметима у 2009. години, донето је: **434 одлуке** (од чега **88 одлука у предметима уставносудске контроле** – „У“ и **346 одлука у предметима по уставним жалбама** – „Уж“), **1013 решења** (од чега 156 у предметима уставносудске контроле и 857 решења по уставним жалбама) и **180 закључака** (од чега 155 у „У“ предметима и 25 у „Уж“ предметима).

Структура аката Суда донетих у разматраним „У“ предметима је следећа: **66 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости оспорених аката и 22 одлука о одбијању предлога за утврђивање неуставности и незаконитости; 113 решења о неприхватању иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости, 22 решења о обустави поступка, 4 решења о одбацивању захтева, 16 решења о покретању поступка за оцену уставности и законитости, 1 решење о сукобу надлежности и 155 закључака, од чега 123 закључака о одбацивању иницијативе, предлога, захтева за решавање сукоба надлежности, захтева за извршење одлука или преиспитивање одлука Уставног суда, жалбе судије, односно јавног тужиоца или другог захтева, 9 закључака о окончавању поступка и 4 закључака о застајању с поступком, 14 закључка о достављању писама Народној скупштини, у смислу члана 105. Закона о Уставном суду, као и 5 закључака о преиспитивању одлука пре њиховог отпремања из Суда, у смислу члана 91. Пословника.**

У 2009. години било је у раду укупно 508 „Р“ предмета, од чега је у току године примљено 380, а из ранијих година пренето 128 предмета. Решено је укупно 447 „Р“ предмета, а остало је нерешених 60 „Р“ предмета.

У оквиру предмета из уписника „Р“, један број захтева спада у предмете у којима се оспоравају појединачни акти судских, управних и других органа и организација, о којима се решава на редовним седницама, а који носе ознаку „ИР“. Ових предмета било је у раду укупно 114, при чему су 44 пренета из ранијих година, а 70 је примљено у 2009. години. Решено је 96 „ИР“ предмета, а није решено 18. Од представки по којима се формирају „ИР“ предмети, а који се односе на захтеве којима се тражи поступање Уставног суда по питањима која нису у његовој надлежности, било је у раду у 2009. години 394 предмета (у 2009. години примљено 310, а пренето из ранијих година 84). Поводом ових представки, странкама је писмом одговорено у 351 предмету, тако да су у 2010. годину пренета 42 „ИР“ предмета.

У Суду је примљен велики број поднесака упућених непосредно председнику Уставног суда, којима се улажу притужбе, ургенције и други захтеви различитих врста, у смислу одредбе члана 6. Пословника о раду Уставног суда. У току године примљено је и обрађено 437 поднесака упућених председнику Суда. Ова активност учесника у поступку и других лица увећана је готово двоструко у односу на

претходну годину, у којој су била евидентирана 244 поднеска. Обављањем ових послова у Служби председника Суда, постигнуто је растерећење других служби Суда од свакодневног организационог и поступовног бављења наведеним поднесцима, убрзано је поступање по њима и омогућена стручна и ажурна подршка председнику Суда и Суду, у обављању њихових функција. Но, упркос удвострученом броју примљених поднесака, задржан је достигнути, високи степен ажурности (од два до пет дана, а само изузетно дуже – до десет дана, у случају потребе прикупљања и провере података ради поступања по поднесцима).

II НОРМАТИВНА ДЕЛАТНОСТ И ПРАВНИ СТАВОВИ УСТАВНОГ СУДА

1. Уставни суд је у току 2009. године донео више општих правних аката којима је ближе уредио одређена питања од значаја за рад Суда, односно Стручне службе Суда.

На седници од 29. јануара 2009. године, Суд је донео Одлуку о службеној одећи судија Уставног суда („Службени гласник РС“, број 8/09). Наведеном Одлуком је први пут од оснивања Уставног суда, у овом суду отпочело коришћење службене одеће – судијских тога, тако да су судије Уставног суда први пут на седници одржаној 19. фебруара 2009. године судиле у службеној одећи – тогама, обележавајући и на тај начин 45 година рада Уставног суда на седницама (прва седница Суда одржана је 15. фебруара 1964. године).

У току године, Суд је донео и: Одлуку о изменама и допунама Одлуке о разврставању радних места и послова у Стручној служби Уставног суда и Правилник о изменама и допунама Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Стручној служби Уставног суда, на седници од 19. фебруара 2009. године; Одлуку о нормативима за обраду предмета из уставносудске надлежности и о спровођењу прописаног поступка оцењивања државних службеника у Стручној служби Уставног суда, на седници од 16. јула 2009. године; Одлуку о мерилима за утврђивање реда првенства решавања стамбених потреба у Уставном суду, на седници Суда од 3. децембра 2009. године.

Такође, Уставни суд је, ради ефикасности рада Суда и Стручне службе, на седници од 5. фебруара 2009. године усвојио образац (модел) реферата за припрему предлога одлука из уставносудске контроле (предмети из уписника „У“), сагласно одредбама члана 46. Пословника о раду Уставног суда.

2. Остваривање бројних функција Уставног суда на основу Устава и Закона о Уставном суду захтевало је и даље заузимање одређених *начелних правних ставова* Суда о питањима од значаја за поступање и одлучивање у вези са вршењем нових уставних надлежности Уставног суда, а посебно ставова Суда у поступку по уставној жалби. Тако је Суд у току 2009. године усвојио следеће ставове који се односе на поступак по уставној жалби: на седници од 2. априла 2009. године – Ставовe којима је доградио Ставовe Уставног суда у поступку испитивања и одлучивања по уставној жалби усвојене на седници Суда од 30. октобра 2008. године, а који се односе на поступак претходног испитивања уставне жалбе, односно на поједина процесна питања која се појављују у овом поступку (питања која су то права и слободе зајемчене Уставом Републике Србије чија се заштита може тражити уставном жалбом, шта може бити предмет уставне жалбе, односно против којих се појединачних аката или радњи државних органа или организација које врше јавна овлашћења може изјавити уставна жалба, кад се сматра да су исцрпљена правна средства у управном, прекршајном и судском поступку, кад се сматра да нису предвиђена друга правна средства; питања активне легитимације и рока за изјављивање уставне жалбе, благовремености и уредности уставне жалбе изјављене након проглашења Устава, а пре ступања на снагу Закона о Уставном суду, обавезне садржине уставне жалбе, достављања уставне жалбе трећем – заинтересованом лицу), као и на мериторно одлучивање по уставној жалби (облик и садржина изреке одлуке којом се уставна жалба усваја и утврђује повреда права, начин отклањања штетних последица и накнаде штете у поступку одлучивања по уставној жалби, структура образложења одлуке којом се усваја уставна жалба, оцена уставности општег акта у поступку одлучивања по уставној жалби); на седници од 2. јула 2009. године – Ставовe који се односе на питања претпоставки за накнаду нематеријалне штете у поступку по уставној жалби, код повреде права на суђење у разумном року и на недостатак одговарајућег овлашћења за подношење уставне жалбе као разлог за

одбацивање уставне жалбе, а којима је допунио своје Ставовe у поступку испитивања и одлучивања по уставној жалби, усвојене на седницама од 30. октобра 2008. године и 2. априла 2009. године.

Уставни суд је на седници од 5. фебруара 2009. године, ради уједначавања праксе у поступању по поднесцима којима се изјављују жалбе на одлуке Уставног суда и тражи њихово преиспитивање, усвојио Ставовe о поступању по представци, жалби или уставној жалби изјављеној против одлуке, решења или закључка Уставног суда. Такође, Суд је на седници одржаној 17. јуна 2009. године усвојио Став који се односи на оцену сагласности општег акта са републичким прописом донетим за извршавање закона или са другим општим актом који је био основ за доношење оспореног акта.

III РЕШАВАЊЕ ПРЕДМЕТА ИЗ УСТАВНОСУДСКЕ НАДЛЕЖНОСТИ

1. Поступак за оцењивање уставности или законитости општих аката

1.1. Уводне напомене

У оквиру основне надлежности Уставног суда утврђене одредбама члана 167. став 1. тач. 1. до 5. Устава, рад Суда и у 2009. години био је усмерен на решавање предмета у којима је оспоравана: уставност закона и других аката Народне скупштине као и њихова сагласност са општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима; сагласност потврђених међународних уговора са Уставом; уставност и законитост уредаба и других аката Владе, министарстава и других републичких органа и организација; уставност и законитост статута и других општих аката органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе (општина и градова), као и органа месне самоуправе; уставност и законитост других општих аката.

Оцена уставности и законитости општих аката по појединим уставноправним питањима које је Суд разматрао, могла би се груписати у неколико области:

а) политички и правни систем (заштита уставних принципа владавине права, поделе власти на законодавну, извршну и судску, независности судске власти и повиновања власти Уставу и закону, самосталности и независности судова, те сталности судијске функције; место потврђених међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права у правном систему Републике Србије; положај и права политичких странака; границе овлашћења Владе да доноси уредбе и друге прописе за извршавање закона; овлашћења министарстава да доносе опште правне акте за извршавање закона и прописа Владе на основу овлашћења садржаног у закону, односно пропису Владе ради чијег се извршавања доносе; права и дужности народних посланика; уређивање организације, надлежности, рада и финансирања надлежности републичких органа, органа јединица територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, као и других органа и организација које врше јавна овлашћења, поступак распуштања скупштина градских општина, расписивања избора за одборнике скупштина градских општина и именовања привремених органа; поступак избора и разрешења судија и других носилаца јавних функција; принцип забране сукоба интереса и неспојивости функција; уређивање других питања из области обазовања, науке, културе, оснивања удружења грађана и др.);

б) људска и мањинска права и слобода зајемчене Уставом (начело забране дискриминације и једнакости грађана пред Уставом и законом; право на једнаку заштиту права и на правно средство; право на достојанство и слободан развој личности и право на живот; право на слободу и безбедност; права лица лишених слободе, одређивање и трајање притвора; посебна права окривљеног и право на правну сигурност у казненом праву, а у вези са тим уређивање појединих казnenих дела и санкција које се за њих могу изрећи; право на правично суђење и на суђење у разумном року; право на рехабилитацију и накнаду штете; право на правну личност; право на слободу кретања; право на тајност писама и других средстава општења; право на заштиту података о личности; изборно право; слобода удруживања; право на имовину; право наслеђивања; право на рад; права детета и права и дужности родитеља; права на здравствену и социјалну заштиту и пензијско осигурање; права припадника националних мањина, а посебно на коришћење свог језика и писма; законско уређивање начина остваривања права грађана у областима у којима је то, због природе права, неопходно и др);

в) заштита уставности и законитости (обавезна сагласност свих закона и других општих правних аката са Уставом и законом; објављивање закона, других општих

аката и њихово ступање на снагу у складу са Уставом; забрана повратног дејства општих правних аката; временско важење закона и других општих правних аката; питање тзв. „правних празнина“, односно неуређених питања у законима и другим општим актима; правно дејство одлука Уставног суда којима се утврђује неуставност и незаконитост одредаба одређеног општег акта; овлашћење страног лица за иницирање поступка за оцену уставности и законитости пред Уставним судом Србије; законитост управе, односно обавезно судско преиспитивање законитости коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу правних и физичких лица);

г) *радни односи и запошљавање* (уређивање права и обавеза из радног односа и услова за запошљавање, а посебно радних односа државних службеника, запослених у општинским управама и код других послодаваца, права на штрајк и минимума процеса рада; уређивање поступка закључивања и правног дејства колективних уговора, те питања која се њима регулишу; прописивање начина остваривања појединих права у овој области, а посебно услова и начина решавања стамбених потреба запослених код корисника државних средстава и у привредним друштвима; систематизације послова, са условима за обављање појединих послова у органима државне управе и привредним друштвима, услова за рад синдиката код послодавца и др.);

д) *социјално осигурање и други облици социјалне сигурности* (услови и начин остваривања појединих права и обавеза из обавезног социјалног осигурања);

ђ) *финансијски систем* (уређивање пореза, судских такси, локалних комуналних такса и других јавних дажбина, као и права и обавеза субјеката по основу ових дажбина, царинског система и система осигурања);

е) *имовинско-правни односи* (уређивање својинских права, услова за стицање својине и ограничења својине; уређивање поступка приватизације друшвеног капитала, те статуса државне, односно јавне својине; експропријација; уређивање услова за давање на коришћење пољопривредног земљишта у државној својини и коришћења грађевинског земљишта и др.);

ж) *привреда* (положај правних субјеката са аспекта законских услова и начина обављања привредних делатности, као и овлашћења Владе и других државних органа у ближем прописивању услова и поступка за обављање одређених делатности; принципи економског уређења и јавних финансија; слобода предузетништва и обављања привредних делатности, уз једнак правни положај свих на тржишту, под једнаким условима и без ограничавања слободне конкуренције);

з) *положај општина и градова, као јединица локалне самоуправе* (статутарна питања; уређивање органа јединица локалне самоуправе и њиховог рада, комуналних делатности, оснивања јавних предузећа од стране јединица локалне самоуправе и поверавања обављања комуналних делатности одређеним субјектима; планирање простора и насеља, поступак израде и доношења урбанистичких планова и других планских аката; постављање монтажних објеката на јавним површинама; питања накнаде за коришћење грађевинског земљишта у државној својини, комуналних такса и накнада и других локалних јавних прихода; уређивање давања у закуп пословног простора и стамбених зграда и станова; обављања јавног превоза на подручју општине, односно града и др.);

и) *месне заједнице* (уређивање рада, организације и избора органа месне заједнице; овлашћење за доношење општих аката месне заједнице) и *месни самодопринос* (уређивање битних елемената акта о увођењу месног самоприноса).

1.2. Статистички показатељи рада на предметима

У 2009. години било је у раду укупно 804 предмета који носе ознаку „ЛУ“ (445 пренетих из ранијих година, 2009. године примљено 359), решен је 341 предмет, док је нерешених 463 предмета.

Према врсти оспорених аката највише је било у раду предмета у којима су оспорени статuti и други општи акти органа локалне и месне самоуправе (градови, општине и месне заједнице) – укупно 265 предмета у раду, од чега је решено 126 предмета, а затим следе предмети у којима је одлучивано о: законима и другим актима Народне скупштине – укупно 261 у раду, од чега је решено 116; актима привредних друштава, јавних служби, комора, фондова и других организација и колективним уговорима – 130 у раду, решено 48; уредбама и другим прописима Владе и других републичких органа и организација – 130 предмета у раду, решено 48; статутима и другим општим актима органа аутономних покрајина – 12 предмета у раду, од чега је решен 1 предмет; међународним уговорима – 6 предмета у раду, а решена 2.

У 32 предмета Уставни суд је Народној скупштини упутио предлоге и иницијативе, ради давања одговора, односно мишљења поводом поднетих захтева за оцену уставности закона и уставности и законитости других општих аката Народне скупштине, а у 50 предмета Суд је одложио коначно одлучивање, ради прибављања допунских података и информација од значаја за одлучивање, ради даљег проучавања спорних питања на припремној седници, односно заузимања правних ставова Суда о одређеном спорном уставноправном питању које се поставило у односном предмету, или ради одржавања јавне расправе у појединим предметима због сложености спорних уставноправних питања.

Према врсти оспорених аката у предметима у којима су донете одлуке, стање је следеће: **9 одлука о утврђивању неуставности одредаба закона и 14 одлука о одбијању предлога за оцењивање уставности закона, 4 одлуке о утврђивању неуставности и незаконитости уредаба или других општих аката Владе и 1 одлука о одбијању предлога за оцену уставности и законитости уредбе Владе, 4 одлуке о утврђивању неуставности и незаконитости аката других републичких органа и организација, 3 одлуке о одбијању предлога за утврђивање неуставности аката републичких органа и организација, 40 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости статута и других општих аката јединица локалне, као и месне самоуправе и 2 одлуке о одбијању предлога за оцену уставности и законитости ових аката, 9 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости општих аката привредних друштава, јавних служби, синдиката, удружења и других организација, као и колективних уговора и 2 одлуке о одбијању предлога за утврђивање незаконитости и неуставности ових аката (укупно 88 одлука).**

Уставни суд је поводом поднетих иницијатива покренуо поступак у 16 предмета, од којих се 10 предмета односило на закон, 1 предмет на уредбу Владе а 1 предмет на пропис других републичких органа, 3 предмета на општинске прописе и 1 на одлуку о месном самодоприносу.

У већем броју предмета по истакнутим захтевима за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу оспореног општег акта одлучено је одбацивањем захтева, јер је донета коначна одлука, а у мањем броју предмета је одбачен такав захтев, због непостојања претпоставки за вођење поступка и одлучивање о главној ствари.

У једном предмету учесници у поступку тражили су да Уставни суд преиспита Одлуку бившег Савезног уставног суда, који захтев је одбачен због ненадлежности, као и недостатка процесних претпоставки за вођење поступка.

Суд је решио и два предмета који се односе на обезбеђење извршења одлука Уставног суда.

1.3. Оцена уставности и законитости, као и сагласности са потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права

Закони и други општи акти Народне скупштине

Уставни суд је у свим предметима које је разматрао у 2009. години у којима су оспорени закони и други акти Народне скупштине, донео следеће одлуке: 9 одлука о утврђивању неуставности одредаба закона и 14 одлука о одбијању предлога за утврђивање неуставности закона; 49 решења о неприхватању иницијатива; 5 решења о обустави поступка и 2 решења о одбацивању захтева због „пресуђене ствари“; 14 закључака о одбацивању иницијатива и 2 закључка о окончању поступка; 13 закључака о упућивању писама Народној скупштини, у смислу одредбе члана 105. Закона о Уставном суду; 31 закључак о достављању Народној скупштини предлога или иницијатива за оцену уставности одредаба закона а у једном предмету и Пословника Народне скупштине, ради давања одговора, односно мишљења поводом поднетих предлога, односно иницијатива.

Суд је донео следеће утврђујуће одлуке:

- да одредба члана 10. Закона о изменама и допунама Закона о судијама („Службени гласник РС“, број 44/04), у делу који гласи: „и министар надлежан за правосуђе“, није у сагласности с Уставом, јер је утврдио да оспорена одредба члана 10. Закона у делу којим је предвиђено да поступак за утврђење навршења радног века и разлога за разрешење судије покреће, поред осталих наведених субјеката, и министар надлежан за правосуђе, није у сагласности с Уставом, а ни са већ донетом Одлуком Уставног суда IV-122/2002 од 11. фебруара 2003. године („Службени гласник РС“, број 17/03), којом је Уставни суд утврдио неуставност истоветне раније одредбе Закона о судијама („Службени гласник РС“, број 63/01); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 21/09, чиме је наведена одредба Закона о изменама и допунама Закона о судијама престала да важи;

- да Закон о мерама за отклањање и ублажавање последица примене санкција међународних организација („Службени гласник РС“, бр. 46/92, 7/95 и 45/02) у целини, као ни Уредба о условима и о начину плаћања обавезног осигурања на граничном прелазу у међународном друмском саобраћају лица која управљају моторним возилима иностране регистрације, односно страних превозника на територији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 75/92, 8/93, 51/93, 63/93, 8/94, 25/94, 57/94, 32/96 и 45/99), нису у сагласности с Уставом, јер Устав Републике Србије од 2006. године не даје могућност увођења ограничења у привредним областима, односно на јединственом и слободном тржишту, нити у домену права и слобода правних и физичких лица, како је то прописано оспореним Законом, а пошто су оспореном Уредбом ближе уређени односи успостављени наведеном Законом, то ни Уредба није сагласна са Уставом; ова одлука објављена је у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 49/09, чиме су и Закон и Уредба престали да важе;

- да одредба члана 86. став 10. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06) није у сагласности са Уставом, јер, противно Уставу, искључује могућност вођења управног спора против другостепеног решења министра надлежног да одлучује по жалбама на решења које донесе општинска, односно градска управа о престанку права коришћења градског земљишта; Одлука је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 39/09, чиме је наведена одредба Закона престала да важи;

- да одредба члана 55. став 1. у делу који гласи: „законом или“ Закона о телекомуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/03 и 36/06) није у сагласности с Уставом, јер излази из Уставом допуштеног ограничења зајемченог права на неповредивост тајности писама и других средстава комуницирања; Одлука је објављена у

„Службеном гласнику Републике Србије“, број 50/09, чиме је наведена одредба Закона престала да важи;

- да одредба члана 30. став 1. у делу који гласи: „Судија може бити члан Републичке изборне комисије, односно изборне комисије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе“ и одредба члана 64. став 2. у делу који гласи: „министра надлежно за правосуђе“ Закона о судијама („Службени гласник РС“, број 116/08), нису у сагласности с Уставом, јер је законско прописивање могућности судија да буду чланови Републичке изборне комисије, односно изборне комисије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, несагласно са уставним начелима поделе власти, владавине права и забране сукоба интереса из чл. 1. 3. и 6. Устава, као и са одредбама Устава о самосталности и независности судства (члан 4. став 4. и члан 142. став 2.), односно одредбама члана 149. Устава о независности судија, а давањем овлашћења министру надлежном за правосуђе, као органу извршне власти, да покреће поступак за разрешење судија, нарушава се уставно начело поделе власти и начело самосталности и независности судова; Суд је у овој одлуци извршио оцену оспорених одредаба Закона како у односу на Устав Републике Србије, тако и у односу на релевантне потврђене међународне уговоре, а иста је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 58/09, чиме су наведене одредбе Закона престале да важе;

- да одредба члана 5. став 6. Закона о финансирању политичких странака („Службени гласник РС“, бр. 72/03 и 75/03) у делу који гласи: „Годишњи приход политичке странке од имовине у власништву политичке странке може представљати највише 20% износа укупног годишњег прихода политичке странке. У року од тридесет дана након подношења завршног рачуна у складу са чланом 16. овог закона, приход који прелази наведених 20% политичка странка даје у добротворне сврхе једној или више организација које се баве добротворним радом“, није у сагласности са Уставом, јер ограничење својинског права на начин прописан оспореном одредбом Закона које обавезује политичку странку да одређену имовину „доброчино отуђи“, не испуњава услове утврђене Уставом за ограничење права својине, те је као такво недопуштено и противно одредбама чл. 18, 20, 58. и 86. Устава и одредби члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода; Суд је у овој одлуци извршио оцену оспорених одредаба Закона како у односу на Устав Републике Србије, тако и у односу на релевантне потврђене међународне уговоре, а одредбе Закона за које је утврђено да нису у сагласности с Уставом престале су да важе даном објављивања Одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 60/09;

- да одредбе члана 128. Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 101/05) нису у сагласности с Уставом, јер се прописивањем да рок за подношење захтева за преиспитивање акта којим се одлучује о одређеним правима запосленог из радног односа почиње да тече даном доношења, а не даном достављања акта запосленом, не обезбеђује једнака заштита запослених полицијских службеника пред државним органом, чиме се нарушава уставно начело из члана 18. став 2. Устава, којим је, поред осталог, утврђено да се законом може прописати начин остваривања Уставом зајемчених права, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права, а искључивањем вођења управног спора против акта донетог по захтеву за преиспитивање одлуке, а да при томе није предвиђена другачија судска заштита, повређује се одредба члана 198. став 2. Устава према којој законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита, као и са уставним принципом једнаке заштите без дискриминације из члана 21. Устава, јер су на овај начин полицијски службеници, као једна категорија државних службеника, доведени у неједнак положај у односу на остале државне службенике који се нађу у истој правној ситуацији; оспорене одредбе Закона

престале су да важе даном објављивања ове одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 63/09³;

- да одредба члана 174. став 1. тачка 15) Закона о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 55/04, 70/04, 61/05, 85/05 и 101/07) није у сагласности са Уставом, јер је прописивање наведене законске одредбе да Народна банка Србије у поступку надзора над осигуравајућим друштвом може одузети дозволу за рад друштву изван законом предвиђених разлога, по сопственој оцени и због непоштовања неког другог прописа, у супротности са уставним одредбама којима је уређено поступање органа државне власти, као и са јемствима права својине, слободе предузетништва и самосталности привредних субјеката; Одлука је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 63/09, чиме је наведена одредба Закона престала да важи⁴;

- да одредбе члана 294. став 1. у делу који гласи: „Лице од кога се захтева таква помоћ дужно је да поступи по том захтеву“ и члана 296. став 1. у делу који гласи: „при чему овлашћени царински службеник није дужан да о томе обавести лице на која се ти подаци односе, ако би то онемогућило или отежало извршење одређеног задатка“ Царинског закона („Службени гласник РС“, број 73/03), које се односе на одређена овлашћења царинских органа у царинском поступку, нису у сагласности с Уставом⁵.

У 14 других предмета Суд је одлуком одбио предлоге за утврђивање неуставности одредаба⁶:

- члана 78. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 76/05, 100/07 и 97/08); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 18/09;

- члана 99. став 5. и члана 103. став 1. Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 67/93, 48/94, 54/96 и 101/05); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 17/09;

- члана 3. став 2. и чл. 6. и 10. Закона о Агенцији за осигурање депозита („Службени гласник РС“, број 61/05); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 36/09;

- члана 400а став 1. и члана 421а Закона о предузећима („Службени лист СРЈ“, бр. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 и 36/02); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 37/09;⁷

- члана 193. став 2. и члана 456. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, број 125/04); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 49/09⁸; истом Одлуком, у тачки 2. иреке, нису прихваћене иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 255. став 1, чл. 447. и 448. и члана 456. оспореног Закона и за оцену сагласности одредаба члана 447. Закона са

³ Овом одлуком Суд је приликом одлучивања о уставности оспорених одредаба Закона о привредним друштвима, оцену вршио и у односу на потврђене међународне уговоре и општеприхваћена правила међународног права.

⁴ Истом Одлуком Уставни суд је, у тачки 2. изреке, одбио предлог за утврђивање неуставности одредаба чл. 166. до 173, члана 174. став 1. тач. 1) до 4) и става 2, чл. 175. и 176. оспореног Закона о осигурању, а у осталим тачкама изреке, одлучујући о другим захтевима, донео више процесних одлука о обустави поступка и одбацивању иницијатива, због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка.

⁵ Истом Одлуком, у тачки 2. изреке, Суд је одбио предлог за утврђивање неуставности одредаба члана 202. члана 286. став 3. и одредаба члана 294. у преосталом делу и члана 296. оспореног Закона.

⁶ Навођење конкретних одлука и решења у овом извештају вршено је хронолошки, према времену њиховог доношења.

⁷ Истом Одлуком, у тачки 2. изреке, нису прихваћене иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба чл. 398а и 400а оспореног Закона.

⁸ Овом одлуком Суд је приликом одлучивања о уставности оспорених одредаба Закона о привредним друштвима, вршио оцену и у односу на потврђене међународне уговоре и општеприхваћена правила међународног права.

чланом 1. Протокола 1 Европске конвенције о људским и мањинским правима и основним слободама („Службени лист СЦГ – Међународни уговори“, бр. 9/03 и 5/05);

- чл. 1, 2. и 4, члана 7. став 2. тачка 1), члана 16. став 1, чл. 23. и 73. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 79/05); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 60/09;⁹

- чл. 15. и 15ж и члана 15з став 2. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала („Службени гласник РС“, бр. 42/02, 27/03 и 39/03); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 51/09;¹⁰

- члана 12. Закона о јавном дугу Републике Србије по основу преузимања обавеза Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање пољопривредника насталих по основу неисплаћени пензија и новчаних накнада („Службени гласник РС“, бр. 85/05 и 115/05); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 63/09;

- члана 4. став 3, члана 5. став 3. и члана 28. став 3. Закона о стечају и ликвидацији банака и дрштава за осигурање („Службени гласник РС“, број 61/05); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 63/09;

- члана 19. став 2. Закона о ветеринарству („Службени гласник РС“, број 91/05); ова одлука је објављена у „Службеном гласнику РС“, број 3/2010;

- члана 3. тачка 1) Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/01, 9/02, 29/04, 61/05 и 116/08) и тарифног броја 1. став (3) Таксене тарифе која чини саставни део Закона¹¹;

- члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, број 34/01);

- члана 2. став 1. тачка 7) у делу који гласи: „месне заједнице“ Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 9/02, 87/02, 61/05, 66/05, 101/05, 62/06 и 85/06)¹²;

- члана 219. став 3. Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 109/05).

Суд је у 5 предмета у којима је одлучивао о уставности оспорених одредаба појединих закона, поред донетих мериторних одлука о појединим одредбама, донео и решења о покретању поступка за оцену уставности других одредаба тих закона по поднетим иницијативама, или о покретању поступка за оцену уставности и/или сагласности са потврђеним међународним уговором одредаба закона по сопственој иницијативи, на основу овлашћења из члана 175. став 2. и члана 189. Устава, а у 5 других предмета донео је посебна решења о покретању поступка за оцену уставности одредаба разматраних закона, која је доставио Народној скупштини на одговор, сагласно одредби члана 107. став 2. Закона о Уставном суду. Решења о покретању поступка која је Суд донео у 2009. години су следећа: оцена уставности одредбе члана 30. став 1. у делу који гласи: „Судија може бити члан Републичке изборне комисије, односно изборне комисије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе“ и одредбе члана 64. став 2. у делу који гласи: „министра надлежног за правосуђе“ Закона о судијама („Службени гласник

⁹ Овом Одлуком Суд је одлучивао и о предлозима и о иницијативама за оцену уставности оспорених одредаба Закона о заштити конкуренције, па је предлоге одбио, а иницијативе није прихватио.

¹⁰ Истом Одлуком, у тачки 2. изреке, Суд није прихватио иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности члана 1. и члана 2. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала („Службени гласник РС“, број 39/03); Суд је у овој одлуци извршио оцену оспорених одредаба Закона како у односу на Устав Републике Србије, тако и у односу на релевантне потврђене међународне уговоре.

¹¹ Суд је у овој одлуци извршио оцену оспорених одредаба Закона како у односу на Устав Републике Србије, тако и у односу на релевантне потврђене међународне уговоре.

¹² Истом Одлуком, у тачки 2. изреке, није прихваћена иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 73ж оспореног Закона.

РС“, број 116/2008) (Решење ИУз-42/2009 од 19. фебруара 2009. године, које је објављено у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 21/09)¹³; оцена уставности одредаба члана 128. Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 101/05) (Решење ИУ-68/2006 од 12. марта 2009. године, које је објављено у „Службеном гласнику РС“, број 21/09); оцена уставности одредбе члана 36. Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедне грађана („Службени лист СРЈ“, број 36/02 и „Службени гласник РС“, бр. 80/04 и 101/05) (Решење ИУ-122/2004 од 16. априла 2009. године); оцена уставности одредаба члана 96. став 1. Закона о стечајном поступку („Службени гласник РС“, број 84/04) (Решење ИУз- 69/2009 од 28. априла 2009. године); оцена уставности одредаба чл. 18, 43. и 47. Закона о локалним изборима („Службени гласник РС“, број 129/07) (Решење ИУз- 52/2008 од 2. јула 2009. године)¹⁴; оцена уставности и сагласности са потврђеним међународним уговорима члана 56. Закона о Високом савету судства („Службени гласник РС“, број 116/08) (Решење ИУз-44/2009 од 4. јуна 2009. године)¹⁵; оцена уставности члана 71. Закона о спорту („Службени гласник РС“, бр. 52/96 и 101/05) (Решење ИУ- 120/2009 од 2. јула 2009. године); оцена уставности члана 155. тачка 2), члана 163. ст. 3. и 4. и члана 167. Закона о ауторским и сродним правима („Службени лист СЦГ“, број 61/04) (Решење ИУ-33/2007 од 9. јула 2009. године)¹⁶; оцена уставности чл. 18, 21, 22. и 37. Закона о одржавању стамбених зграда („Службени гласник РС“, бр. 44/95, 46/98 и 1/01) и сагласности са чланом 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист СЦГ- Међународни уговори“, бр. 9/03 и 5/05) (Решење ИУ-95/2006 од 16. јула 2009. године); оцена уставности одредаба члана 84. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, бр. 35/2000, 69/02, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 и 101/05) (Решење ИУ-42/2008 од 8. октобра 2009. године).

У 13 предмета, Суд је, поред донете одлуке о уставности одредаба закона о којима је одлучивао, донео и закључке да на основу одредбе члана 105. Закона о Уставном суду, обавести Народну скупштину о проблемима остваривања уставности у примени одредаба појединих закона, уз давање мишљења и указивање на потребу доношења или измену закона и предузимање других мера ради заштите уставности и законитости.

Уставни суд није прихватио иницијативе за утврђивање неуставности, а у појединим предметима и за утврђивање несагласности с потврђеним међународним уговорима одредаба следећих оспорених закона и других акта Народне скупштине: члана 132. став 2. и члана 133. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05); члана 12. став 1. тач. 1) и 2) Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05 и 63/06); члана 8. Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“, број 33/06); члана 163. ст. 1. и 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05, 101/05); члана 2. став 1. и чл. 3. и 6. Закона о правосудном испиту („Службени гласник РС“, број 16/97); члана 17. Закона о Агенцији за приватизацију („Службени гласник РС“, бр. 38/01 и

¹³ О уставности ових одредаба Закона о судијама Суд је одлучио Одлуком од 17. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 58/09), којом је утврдио неуставност одредаба овог закона за које је покренуто поступак.

¹⁴ Ово решење донето је заједно са Решењем о неприхватању иницијативе за покретање поступка за оцену уставности других одредаба – члана 19. истог Закона, у односу на које иницијатива није прихваћена, а које је објављено у „Службеном гласнику РС“, број 58/09.

¹⁵ Ово решење донето је истовремено са мериторном одлуком у предмету у коме је Суд одлучивао о уставности одредаба члана 52. ст. 5. и 6. Закона о Високом савету судства, у односу на које иницијатива није прихваћена.

¹⁶ Ово решење донето је заједно са Решењем о неприхватању иницијативе за покретање поступка за оцену уставности других одредаба члана 125. истог Закона.

135/04); члана 67. став 5. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03, 64/03, 58/04, 62/04, 79/05 и 101/05); члана 52. Закона о имовини Савезне Републике Југославије („Службени лист СРЈ“, бр. 41/93, 24/94, 28/96, 30/98 и 30/2000); члана 346. став 1. члана 369. став 3. и члана 380. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04); члана 45. став 3. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“, бр. 39/02, 43/03, 55/04 и 101/05); чл. 107. и 119. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05, 63/06 и 5/09); члана 83. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/80 и 36/90, „Службени лист СРЈ“, број 29/96 и „Службени гласник РС“, број 115/05); члана 79. ст. 3. и 4. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/04); чл. 111, 137. и 139. Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 101/05); чл. 5. и 6. Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, бр. 26/01, 45/02, 80/02, 135/04 и 61/07); члана 137. став 5. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06); члана 67. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07 и 20/09), као и чл. 1. и 3а Уредбе о јединственој тарифи по којој се наплаћују накнаде за услуге које врши Управа за јавна плаћања („Службени гласник РС“, бр. 3/03, 28/03 и 89/03) и члана 2. Правилника о плаћању појединих пореза преко пореске благајне („Службени гласник РС“, број 61/03); члана 1. чл. 5. до 9. и члана 14. став 1. Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана („Службени лист СРЈ“, број 36/02 и „Службени гласник РС“, бр. 80/04 и 101/05); члана 173. став 1. Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“, број 85/05); члана 2. став 1. тач. 1), 2), 4) и 5), члана 25. став 1. тач. 1), 2), 3), 4) и 5), члана 26. став 2. и члана 30. став 2. Закона о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације („Службени гласник РС“, број 123/07); члана 304. Закона о извршном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04); члана 84. став 2, члана 103. ст. 1. и 6, чл. 249. до 261, чл. 281. и 282, члана 390. став 4, члана 394. ст. 2. и 3, члана 395, члана 401. став 2. тачка 2), чл. 404. и 417, члана 421. став 2. и члана 486. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04); чл. 68, 223. и 240. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05 и 63/06); члана 52. ст. 5. и 6. Закона о Високом савету судства („Службени гласник РС“, број 116/08); члана 361. Породичног закона („Службени гласник РС“, број 34/06); Закона о допунама Закона о задругама („Службени гласник РС“, број 34/06); члана 19. Закона о локалним изборима („Службени гласник РС“, број 129/07); члана 155. ст. 1, 3. и 4. и члана 198. став 2. тач. 1) и 2) и члана 357. Породичног закона („Службени гласник РС“, број 18/05); члана 125. Закона о ауторским и сродним правима („Службени лист СЦГ“, број 61/04); члана 99. став 1, члана 100. и члана 101. став 1. Закона о судијама („Службени гласник РС“, број 116/08); члана 64. став 3. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, број 62/06) и члана 24. став 5. Закона о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, број 41/09); члана 72. став 2, члана 73. ст. 1. и 2. и члана 74. ст. 1. и 4. Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01 и 80/02); члана 27. став 1. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06 и 41/09); члана 54. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05, 63/06 и 5/09); члана 136, члана 146. став 1. и чл. 161. и 162. Пословника Народне скупштине Републике Србије (пречишћен текст) („Службени гласник РС“, број 14/09); чл. 65. и 70. Закона о добробити животиња („Службени гласник РС“, број 41/90); члана 74. тач. 1), 4) и 7) и члана 75. тач. 1), 2) и 5) Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима („Службени лист СФРЈ“, бр. 50/88, 63/88, 80/89, 29/90 и 11/91, „Службени лист СРЈ“, бр. 34/92, 13/93, 24/94, 41/94, 28/96 и 3/02 и „Службени гласник РС“, бр. 101/05 и 41/09); члана 246. ст. 3. и 4. Кривичног законика („Службени

гласник РС“; број 85/05); члана 38. Закона о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС“, број 16/02) у делу којим је стављена ван снаге одредба члана 26. став 2. Закона о друштвеној бризи о деци („Службени гласник РС“, бр. 49/92, 29/93, 53/93, 57/93, 28/94, 47/94, 48/94, 25/06 и 29/01); члана 4. ст. 5. и 6. и члана 28. Закона о буџету Републике Србије за 2009. годину („Службени гласник РС“, број 120/08); члана 112. став 2. Пословника Народне скупштине Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 69/94, 70/94, 4/01, 15/01, 59/01, 62/01, 30/02, 57/03, 12/04, 16/04, 29/04, 54/04, 81/06, 13/09 и 14/09-Пречишћен текст); чл. 13, 22. и 34. Закона о преузимању акционарских друштава („Службени гласник РС“, број 46/06); Закона о мировању и отпису дуга по основу доприноса за обавезно здравствено осигурање („Службени гласник РС“, број 102/08); чл. 1. и 2. и чл. 6. до 10. Закона о пријављивању и евидентирању одузете имовине („Службени гласник РС“, број 45/05); члана 20. став 1. тачка 1) и члана 235. став 1. Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 109/05 - исправка); чл. 12, 36. и 37. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/04, 61/05 и 62/06); члана 26. ст. 1. и 3. Закона о путним исправама („Службени гласник РС“, број 90/07); чл. 1, 5, 6. и 8, члана 15. ст. 3. и 4, чл. 20, 36, 42. и 72а. Закона о експропријацији („Службени гласник РС“, број 53/95, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-Одлука Савезног уставног суда, „Службени гласник РС“, број 23/01-Одлука Уставног суда и 20/09).

У предметима у којима је донео решења о обустави поступка или закључке о одбацивању иницијативе, Суд је тако одлучио због неуредности или неблаговремености предлога, односно иницијатива, ненадлежности Суда за тражену оцену међусобне сагласности одредаба истог или више закона, за оцену примене закона и за оцену целисходности и оправданости законских решења, или због престанка, односно непостојања процесних претпоставки за вођење поступка услед тога што су оспорени закони, односно њихове одредбе, као и уставни акти у односу на које је тражена оцена уставности престали да важе, а у предметима у којима је донео закључке о окончавању поступка, одлучио је на тај начин због повлачења предлога или одустанка од иницијативе у току поступка, када није нашао основа за наставак поступка, сагласно одредбама члана 68. и члана 82. тачка 8. Пословника о раду Уставног суда.

Међународни уговори

У 2009. години Уставни суд је наставио решавање предмета у којима су оспорени међународни уговори, а које је као нову надлежност започео у 2008. години, и у тим предметима донео је 2 мериторне одлуке – решења о неприхватању иницијатива:

- Решење ГУм-159/2008 од 16. јула 2009. године, којим није прихватио иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности одредаба члана 9, члана 10. став 2, члана 11. алинеја 4. и члана 12. став 2. *Споразума који је Народна скупштина потврдила Законом о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде* („Службени гласник РС - Међународни уговори“, број 83/08), уз одбацивање захтева за обуставу извршења појединачних аката и радњи које су Влада и Министарство рударства и енергетике предузели од дана потписивања до дана доношења одлуке Уставног суда и обуставу извршења продаје 51% капитала НИС; Решење је, због ширег значја за заштиту уставности и законитости, на основу одредбе члана 49. став 2. Закона о Уставном суду, објављено у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 82/09;

- Решење ГУм-40/2008 од 24. септембра 2009. године, којим није прихватио иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности одредбе члана 7. став 2. тачка а) *Бечке конвенције о уговорном праву која је ратификована Уредбом о ратификацији Бечке конвенције о уговорном праву* („Службени лист СФРЈ - Међународни

уговори“, број 30/72); у овом предмету Суд је, истовремено са доношењем наведеног Решења, донео и Закључак да Народној скупштини упути писмо, на основу члана 105. Закона о Уставном суду, у коме је исту обавестио о стању и проблемима у вези неусклађености закона који уређују закључивање и потписивање међународних уговора са важећим Уставом.

У 2 предмета Суд је одложио расправљање и одлучивање о уставности Закона о ратификацији Споразума између Савезне Републике Југославије и Босне и Херцеговине о социјалном осигурању („Службени лист СЦГ-Међународни уговори“, број 7/03) и Закона о потврђивању Мултилатералног споразума између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Хрватске, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244 од 10. јуна 1999. године) о успостављању заједничког европског ваздухопловног подручја („Службени гласник РС“, број 38/09), ради додатног проучавања спорних уставноправних питања, због њихове сложености.

Уредбе и други акти Владе

Суд је у 2009. години, одлучујући о уставности и законитости уредаба и других аката Владе, донео: 12 мериторних одлука и то – 4 одлуке и 8 решења о неприхватању иницијатива, 2 решења о одбацивању захтева због „пресуђене ствари“, 6 решења о обустави поступка и 2 закључка о одбацивању иницијативе.

Уставни суд је донео 4 одлуке којима је утврдио неуставност и/или незаконитост појединих одредаба уредаба Владе, односно уредаба у целини, и то:

- одредбе члана 2. Уредбе о минимуму процеса рада у Јавном предузећу „Електропривреда Србије“ („Службени гласник РС“, број 33/2000), у време важења, јер је утврдио да је Влада, прописујући оспореном одредбом Уредбе овлашћење за генералног директора Јавног предузећа „Електропривреда Србије“, односно за директоре јавних предузећа у његовом саставу да одреде начин обезбеђивања минимума процеса рада, радна места и број извршилаца који су дужни да раде и друга питања у складу са законом и колективним уговором, прекорачила овлашћења утврђена одредбом члана 10. став 2. Закона о штрајку (Одлука IV-308/2004 од 5. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 23/09));

- одредбе тачке 3. и тачке 4. став 1. Одлуке о динамици давања дозвола за приређивање посебних игара на срећу у играчницама („Службени гласник РС“, бр. 77/05, 62/07, 118/07 и 35/09), јер је оценио да услови утврђени наведеним одредбама Одлуке представљају услове који нису предвиђени законом, чиме је Влада прекорачила овлашћења из закона да може подробније да разрађује питања уређена законом, без другачијег уређивања односа који су већ уређени законом (Одлука IV-351/2005 од 17. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 65/09));

- Уредбе о обавезној производњи одређених производа и пружању услуга и о условима давања на привремено коришћење средстава предузећа („Службени гласник РС“, бр. 64/93, 9/94, 41/94, 61/94, 33/95, 25/97, 30/97, 50/97, 5/98, 45/98, 55/99, 19/2000, 47/2000, 30/01, 65/01, 28/02, 82/02, 56/03, 118/03, 58/04, 128/04, 42/05, 105/05, 44/06, 105/06, 42/07, 110/07, 56/08, 9/09 и 43/09), јер је утврдио да је оспорена Уредба донета на основу закона за који је Уставни суд својом одлуком утврдио да није сагласан са Уставом, што повлачи неуставност оспорене Уредбе у целини (Одлука IV-400/2004 од 2. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 63/09));

- Уредбе о условима и о начину плаћања обавезног осигурања на граничном прелазу у међународном друмском саобраћају лица која управљају моторним возилима иностране регистрације, односно страних превозника на територији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 75/92, 8/93, 51/93, 63/93, 8/94, 25/94, 57/94, 32/96 и 45/99), јер је утврдио неуставност и незаконитост наведене Уредбе која је донета за извршавање Закона о мерама за отклањање и ублажавање последица примене санкција међународних организација („Службени гласник РС“, бр. 46/92, 7/95 и 45/02), за који је Суд утврдио да није сагласан са Уставом, а о оба акта одлучивао је истом одлуком (Одлука IY-206/2000 од 25. марта 2009. године („Службени гласник РС“, број 49/09)).

Суд је донео једну одлуку којом је одбио предлог за утврђивање незаконитости одредбе члана 2. став 1. тачка 4) Уредбе о висини накнаде за коришћење вода, накнаде за заштиту вода и накнаде за извађени материјал из водотока у 2004. години („Службени гласник РС“, бр. 51/04 и 67/04), јер је оценио да је доношењем оспорене Уредбе Влада реализовала своју обавезу и овлашћење из члана 99. став 5. Закона о водама, тако што је чланом 2. став 1. тачка 4) ове уредбе ближе утврдила предмет накнаде за извађени материјал из водотока (коришћење минералних и природних вода), обвезнике накнаде и основицу за накнаду, те да Уредба нема повратно дејство, јер је донета у извршавању одредбе члана 107. Закона о водама (Одлука IY-48/2005 од 19. фебруара 2009. године, која је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 17/09).

У 8 предмета Суд није прихватио иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости – одредаба члана 52. став 1. и члана 58. став 1. Уредбе о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини („Службени гласник РС“, бр. 41/02, 76/02, 125/03, 88/04, 68/06 и 107/07), Уредбе о обавезној производњи и цени хлеба од брашна „Т-850“ и цени тог брашна („Службени гласник РС“, бр. 44/01 и 16/04), одредбе члана 5. став 1. Уредбе о поступку и начину евиденције грађана који имају право на новчану накнаду и на пренос акције без накнаде („Службени гласник РС“, бр. 3/08 и 31/08), одредаба чл. 2. став 1, члана 6. став 1, члана 8. став 1. и члана 9. Уредбе о дисциплинској одговорности у Министарству унутрашњих послова („Службени гласник РС“, број 8/06), одредаба чл. 3, 4, члана 8. ст. 3. и 4, члана 10. и члана 11. став 2. Уредбе о ближим условима и начину вршења контроле девизног пословања резидената и нерезидената („Службени гласник РС“, број 112/06), Уредбе о висини накнаде за коришћење података премера и катастра и пружање услуга Републичког геодетског завода („Службени гласник РС“, број 45/02), одредаба тачке 3. подтачка 2) Одлуке о коришћењу обвезница Републике Србије по основу девизне штедње грађана пре рока доспећа ради плаћања одређених трошкова („Службени гласник РС“, бр. 50/02 и 56/02) и одредбе члана 1. Уредбе о праву на месечно новчано примање за време незапослености ратних војних инвалида од V до 10 групе из оружаних акција после 17. августа 1990. године („Службени гласник РС“, број 42/06), јер је утврдио да је Влада имала уставно и законско овлашћење за уређивање питања из оспорених уредаба, а која се односе на ближе прописивање, у складу са законом: решавања стамбених потреба запослених код корисника средстава у државној својини; привремених мера у случају поремећаја на тржишту; поступања надлежних органа ради провере испуњености услова подносиоца пријаве за упис у евиденцију носилаца права на пренос акција без накнаде и на новчану накнаду; поступак утврђивања дисциплинске одговорности полицијских службеника; организацију Девизног инспектората и права и обавезе девизног инспектора у вршењу контроле; висину накнаде за коришћење података премера и катастра и пружање услуга Републичког геодетског завода; коришћење

обвезница Републике Србије пре рока доспећа за трошкове лечења; утврђивање накнаде због незапослености као допунског вида заштите ратних војних инвалида¹⁷.

У једном предмету Суд је покренуо поступак за оцену уставности и сагласности са Споразумом о питањима сукесије одредбе члана 1. Уредбе о изменама и допунама Уредбе о заштити имовине делова предузећа чије је седиште на територији бивших република СФРЈ („Службени гласник РС“, број 61/08), у периоду њеног важења од 21. јуна 2008. године до 29. новембра 2008. године, одредаба чл. 2. до 5. Уредбе о измени Уредбе о заштити имовине делова предузећа чије је седиште на територији бивших република СФРЈ („Службени гласник РС“, број 109/08) и одредаба Уредбе о допунама Уредбе о допунама Уредбе о заштити имовине делова предузећа чије је седиште на територији бивших република СФРЈ („Службени гласник РС“, број 14/09) и донето Решење о покретању поступка доставио Влади ради давања одговора, с тим што је у том предмету одбацио иницијативе „Фруктал“ живилске индустрије из Ајдовшчине, Република Словенија, за оцену уставности и законитости друге оспорене Уредбе и „Енергоинвест“ из Сарајева, Босна и Херцеговина, за оцену уставности и законитости одредаба члана 2. став 2, члана 14а став 1. и члана 14в став 1. Уредбе о заштити имовине делова предузећа чије је седиште на територији бивших република СФРЈ („Службени гласник РС“, бр. 31/01, 61/08, 109/08 и 14/09), због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка услед недостатка активне легитимације тих иницијатора за покретање поступка за оцену уставности и законитости општег правног акта пред Уставним судом Србије, у смислу одредбе члана 168. став 1. Устава.

У 8 предмета обустављен је поступак за оцену уставности и законитости уредаба Владе или је одбачена иницијатива за оцену њихове уставности и законитости, и то – због недостатка активне легитимације иницијатора – страних лица, ненадлежности Суда за оцену законитости одређених аката (Меморандум о буџету и економској и фискалној политици у 2009. години) или недостатака других процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

На крају, у једном предмету, Суд је при одлучивању о уставности и законитости одредаба члана 69. Правилника о раду Јавног предузећа за ваздушни саобраћај „ЈАТ Airways“, од 7. априла 2006. године, оцењујући да важећа законска решења дају могућност аутономног уређења критеријума и мерила за одређивање зарада запослених у јавним предузећима, што може имати за последицу угрожавање законитости у области управљања и располагања средствима у државној својини и законитости у пословању ових предузећа која обављају делатност од општег интереса, сагласно одредби члана 105. Закона о Уставном суду, закључио да писмом обавести Владу о потреби ближег уређивања наведених критеријума и мерила.

Прописи и други акти министарстава и других републичких органа и организација

Уставни суд је у решавањем предметима у којима су оспорени прописи, односно акти других републичких органа и организација донео 7 одлука, 10 решења о неприхватању иницијатива, 2 решења по покретању поступка за оцену законитости оспореног акта, као и 17 процесних решења или закључака.

Суд је донео 4 одлуке о утврђивању незаконитости аката републичких органа или организација, и то: Одлуку IУ-8/2007 од 2. априла 2009. године („Службени

¹⁷ Решења бр. IУ-170/2006 од 26. фебруара 2009, IУ-23/2007 од 12. марта 2009, IУп-29/2008 од 14. маја 2009, IУ-132/2007 од 21. маја 2009, IУ-86/2007 од 4. јуна 2009. године, IУл-141/2008 од 11. јуна 2009. године и IУ-266/2005 и IУл-38/2009 од 10. децембра 2009. године

гласник РС“, број 37/09), којом је утврдио да одредба члана 11. став 1. Пословника о мерилима за утврђивање цене услуга у основној школи („Службени гласник РС“, број 42/93), која је прописивала да основна школа која има мање од 24 одељења нема секретара, није у сагласности са законом; Одлуку ГУ-44/2005 од 12. новембра 2009. године („Службени гласник РС“, број 112/09), којом је утврдио да одредба члана 6. Правилника о утврђивању радних места, односно послова у Управи за извршење заводских санкција на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем („Службени гласник РС“, број 9/05), у делу који гласи: „... а примењиваће се почев од обрачуна и исплате плате за месец децембар 2004. године“, у време важења није била у сагласности с Уставом¹⁸; Одлуку ГУ-183/2006 од 17. децембра 2009. године, којом је утврдио да одредба члана 44. став 2. тачка 3) Правилника о решавању стамбених питања у Министарству одбране („Службени војни лист“, број 38/05), која предвиђа могућност решавања стамбених потреба запослених у Министарству одбране без утврђивања листе првенства, само на основу одлуке министра, није у сагласности са Уставом¹⁹; Одлуку ГУО-32/2008 од 22. децембра 2009. године, којом је утврдио да одредбе чл. 1. и 5. Правилника о приступу информацијама од јавног значаја којима располаже Прво општинско јавно тужилаштво у Београду, А. број 200/2005 од 18. јула 2005. године, нису у сагласности са Уставом и законом, јер уређују начин приступа информацијама од јавног значаја актом ниже снаге од закона, као и услове за подношење захтева за приступ информацијама од јавног значаја који нису сагласни са важећим законима донетим у односној области.

Одлукама бр. ГУ-343/2005 од 29. јануара („Службени гласник РС“, број 17/09), ГУ-411/2005 од 5. марта 2009. године („Службени гласник РС“, број 23/09) и ГУ-41/2005 од 2. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 65/09) Суд је одбио предлоге за утврђивање: незаконитости одредаба члана 31. Правилника о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ са правом и без права на одбитак претходног пореза („Службени гласник РС“, бр. 124/04, 140/04, 27/05, 54/05 и 68/05); незаконитости одредбе члана 2. Правилника о утврђивању преноса целокупне или дела имовине, са или без накнаде, или као улог, који се не сматра прометом добара и услуга у смислу Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“, број 67/05); неуставности и незаконитости одредбе тачке 11. подтачка 1) Одлуке о спровођењу одредаба Закона о осигурању које се односе на издавање дозвола и сагласности Народне банке Србије („Службени гласник РС“, бр. 42/05 и 106/06) у делу који гласи: „за услов из одредбе под 1 те тачке – оверена копија, односно препис дипломе високе школске спреме економског, правног, организационог, техничког или другог одговарајућег смера“.

У 10 предмета донета су решења о неприхватању иницијатива за покретање поступка: за утврђивање неуставности и незаконитости Правилника о систематизацији радних места и коефицијентима за вредновање радних места у Народној банци Србије Г. број 675/ од 8. марта 2005. године, Правилника о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места и коефицијентима за вредновање радних места у Народној банци Г. број 3596 од 21. јула 2005. године, Правилника о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места и коефицијентима за вредновање радних места у Народној банци Србије Г. број 4359 од 11. августа 2005. године и Правилника о изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места и коефицијентима за вредновање радних места у Народној банци Србије Г. број 4976 од 24. августа 2005. године; за утврђивање незаконитости одредаба члана 2. ст. 2. и 6. и чл. 3, 8. и 9. Правилника о контроли обрачуна и исплате плата, додатака и накнада плата запослених, односно накнада

¹⁸ Истом Одлуком одбијени су предлози и нису прихваћене иницијативе за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 1. до 5. оспореног Правилника.

¹⁹ Истом Одлуком у тачки 2. изреке одбијен је предлог и нису прихваћене иницијативе за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба чл. 3, 4, 6, 7. и 15, члана 50. став 1. и члана 51. оспореног Правилника.

лица ангажованих по уговору код индиректних корисника буџетских средстава за област основног и средњег образовања („Службени гласник РС“, број 30/06); за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 14. став 4, чл. 40. до 45. и члана 72. став 1. Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад („Службени гласник РС“, број 59/08); за утврђивање незаконитости и несагласности са уговором између Владе Савезне Републике Југославије и Владе Руске Федерације о избегавању двоструког опорезивања у односу на порезе на доходак и на имовину („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, број 3/05) одредбе члана 5. Део 10. Правилника о садржају пореске пријаве за обрачун пореза на добит предузећа („Службени гласник РС“, бр. 139/04 и 19/05); за утврђивање незаконитости одредаба чл. 26. и 27. Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, број 114/06); за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 32. тачка 22. став 1, тачка 23. став 1. и тачка 24. став 1. и за утврђивање неуставности одредбе члана 35. Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству правде, број 110-00-35/2008-13 од 21. јула 2008. године, као и за утврђивање неуставности одредбе члана 15. Правилника о изменама и допунама Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству правде, број 110-00-43/2008-13 од 22. октобра 2008. године; за утврђивање неуставности и незаконитости Наредбе о Списку директних и индиректних корисника буџетских средстава Републике, односно локалне власти и организација обавезног социјалног осигурања, који су укључени у систем консолидованог рачуна трезора („Службени гласник РС“, бр. 117/06 и 67/07) у делу који гласи: „Агенција за телекомуникације“; за утврђивање неуставности и незаконитости Правилника о садржају високошколских исправа које издаје високошколска установа („Службени гласник РС“, број 40/09); за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 6. став 1. Правилника о начину, критеријумима и мерилима за давање станова у закуп и додељивање стамбених зајмова за решавање стамбених питања запослених у Савезном министарству за одбрану у Војсци Југославије („Службени војни лист“, бр. 20/02, 36/03, 34/04 и 29/05); за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 2. Одлуке о изменама и допунама Тарифног система за обрачун електричне енергије за тарифне купце („Службени гласник РС“, број 21/08).

Суд је на седници од 22. децембра 2009. године донео и Решење о покретању поступка за оцену законитости одредаба члана 10, члана 12. ст. 1. и 2. и члана 13. Правилника о изменама и допунама Правилника о ближим условима и начину остваривања права на финансијску подршку породици са децом („Службени гласник РС“, број 17/06).

У 2 предмета донета су решења о обустави поступка због тога што су у току поступка престале процесне претпоставке за вођење поступка и одлучивање услед престанка важења оспорених аката, устава и закона на основу којих су ти акти донети и у односу на које је тражена оцена уставности и законитости, због чега није било услова ни за оцену сагласности појединих од оспорених аката са међународним уговорима, а у 15 предмета донети су закључци о одбацивању иницијатива, такође због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка услед неуредности, односно услед непрецизности иницијатива, неблаговремености иницијатива, ненадлежности Суда за оцењивање примене прописа или због тога што оспорени акти нису општи правни акти (Мишљење Републичке изборне комисије, Решење директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о усклађивању пензија, инструкције појединих министарстава за примену закона).

Статути и други општи акти аутономних покрајина

У току 2009. године у раду је било 12 предмета у којима су оспорени статути и други општи акти аутономних покрајина. У једном од ових предмета који је решен, Суд није прихватио иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 38. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Покрајинском секретаријату за образовање, број 106-021-00042/2008-04 од 3. октобра 2008. године, а која уређује услове за обављање инспекцијских и надзорних послова у области образовања, за радна места – начелник одељења и просветни инспектор (Решење ГУо-78/2009 од 3. децембра 2009. године).

Статути и други акти органа локалне самоуправе, као и месне самоуправе

У 2009. години Уставни суд је у 137 разматраних предмета одлучивао о уставности и законитости аката органа локалне самоуправе, с тим што је у 16 од ових предмета одлучивао о законитости одредаба статута, а у 121 предмету о уставности и законитости других аката јединица локалне самоуправе, у којима је донео различите одлуке (одлуке о утврђивању неуставности и незаконитости или о одбијању предлога, решења о неприхватању иницијатива или о покретању поступка за оцену уставности и законитости и процесна решења или закључке).

Од наведених решених предмета у 2009. години, 23 односило се на акте месне самоуправе, од чега 19 на месни самодопринос, а 4 на акте месних заједница.

Сви предмети у којима су донете одлуке о утврђивању неуставности и незаконитости могу се условно разврстати у следеће области: статути јединица локалне самоуправе (5 одлука), комуналне делатности (3 одлуке), образовање и рад органа јединица локалне самоуправе (1 одлука), радни односи запослених у општинским управама (1 одлука), постављање монтажних објеката на јавним површинама (1 одлука), пословни простор (1 одлука), грађевинско земљиште (накнада за уређивање грађевинског земљишта – 1 одлука), локални јавни приходи (комуналне таксе – 5 одлука), општински буџет (1 одлука), јавни превоз (1 одлука), пословничке одредбе (ступање на снагу пословника даном доношења – 1 одлука), месни самодопринос (13 одлука) и месне заједнице (1 одлука).

Суд је донео 40 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости одредаба статута и других општих аката јединица локалне самоуправе, односно општина и градова (од чега се 4 одлуке односе на акте месних самоуправа – одлуке о самодоприносу и друге акте месних заједница), у којима је изразио своје правне ставове о спорним уставноправним питањима, и то су:

- Одлука ГУ-394/2003 од 5. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 23/09), којом је утврђено да одредба члана 3. став 1. Одлуке о уређивању и одржавању гробља и сахрањивању („Службени лист општине Зрењанин“, бр. 14/05 и 1/06) није у сагласности са Уставом и законом, јер скупштина општине има законску обавезу да и у случају када је за обављање одређених комуналних делатности општина основала јавно предузеће, својим општим актом омогући да након истека законом прописаног рока и друга заинтересована предузећа и предузетници слободно и под једнаким условима конкуришу за обављање те комуналне делатности, због чега оспорена одредба која то питање није уредила на начин прописан законом није у складу са Уставом и са законом;

- Одлука ГУ-140/2006 од 5. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 37/09), којом је утврђено да одредбе члана 5. и члана 8. став 2. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Чуруг („Службени лист општине Жабал“, број 2/06) нису у сагласности са Уставом и законом, јер несагласно са законом уређују

обвезнике самодоприноса, начин и рокове наплате самодоприноса у односу на све обвезнике на које се односе, а самим тим и са Уставом (са уставним принципом обавезне сагласности свих домаћих општих правних аката са законом);

- Одлука ГУ-94/2007 од 5. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 37/09), којом је утврђено да Одлука о увођењу самодоприноса на подручју Друге месне заједнице Ада („Службени лист општине Ада“, број 19/06) није у сагласности са Уставом и законом, јер не уређује или несагласно са законом уређује одређена питања која представљају обавезне законске елементе одлуке о увођењу самодоприноса, што је чини у целини несагласном и са Уставом и са законом;

- Одлука ГУ-104/2008 од 12. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 17/09), којом је утврђено да Одлука о изменама и допунама Одлуке о ближим критеријумима, мерилима, висини, начину и роковима плаћања накнаде за коришћење грађевинског земљишта на подручју општине Мајданпек („Службени лист општине“, број 12/07) није у сагласности са законом, јер није донета у поступку за доношење одлуке о начину и мерилима за одређивање висине локалних такси и накнада који је прописан законом;

- Одлука ГУ-265/2006 од 26. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 37/09), којом је утврђено да Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Бресје („Службени гласник РС“, број 2/05) није у сагласности са Уставом и законом, јер има повратно дејство (одредбу о примени пре ступања на снагу) и не уређује или несагласно са законом уређује одређена питања која представљају обавезне законске елементе одлуке о увођењу самодоприноса, што је све чини у целини несагласном и са Уставом и са законом;

- Одлука ГУ-46/2007 од 5. марта 2009. године („Службени гласник РС“, број 29/09), којом је утврђено да одредба члана 2. став 2. Одлуке о првим изменама и допунама Одлуке о јавним површинама на територији општине Сомбор („Службени лист општине Сомбор“, број 5/06) у деловима који гласе: „објеката, уређаја и других предмета“, није у сагласности са Уставом и законом, јер несагласно закону прописује рок за уклањање возила, објеката, уређаја и других предмета са јавне површине остављених или постављених противно овој одлуци;

- Одлука ГУ-228/2005 од 12. марта 2009. године („Службени гласник РС“, број 37/09), којом је утврђено да Правилник о накнади трошкова превоза у јавном саобраћају ради одласка на рад и повратка са рада, Општинске управе Бојник, број 114-3/04 од 21. априла 2004. године, није у сагласности са законом, јер општинска управа није овлашћена да својим актом самостално уређује право, висину и начин накнаде трошкова превоза у јавном саобраћају ради одласка на рад и повратка са рада запослених, постављених и именованих лица у Општинској управи, пошто се та питања уређују законом и актом Владе;

- Одлука ГУ-414/2005 од 19. марта 2009. године („Службени гласник РС“, број 36/09), којом је утврђено да Одлука о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Нова Пазова, за период од 1. јула 2005. године до 30. јуна 2010. године („Службени гласник РС“, број 68/05), није у сагласности са Уставом и законом, јер има повратно дејство и не уређује или несагласно са законом уређује одређена питања која представљају обавезне законске елементе одлуке о увођењу самодоприноса, што је чини у целини несагласном са Уставом и законом;

- Одлука ГУ-57/2007 од 25. марта 2009. године („Службени гласник РС“, број 37/09), којом је утврђено да Одлука о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Деспотовац („Општински службени гласник“, број 6/01) није у сагласности са Уставом и законом, јер има повратно дејство и не уређује или несагласно са законом уређује одређена питања која представљају обавезне законске елементе одлуке о увођењу самодоприноса, што је чини у целини несагласном са Уставом и са законом;

- Одлука IУо-117/2007 од 2. априла 2009. године („Службени гласник РС“, број 39/09), којом је утврђено да одредбе члана 2. Одлуке о утврђивању органа општине Ковачица („Службени лист општине Ковачица“, број 10/08), у делу који гласи: „Председник Скупштине општине Ковачица, као и четири потпредседника Скупштине општине Ковачица као представници националних заједница чији је језик у складу са Статутом општине Ковачица у службеној употреби у општини Ковачица, од којих је један по функцији заменик Председника Скупштине општине Ковачица“ и члана 5. Одлуке, у делу који гласи: „даном доношења“, у време важења нису биле у сагласности са Уставом и законом, јер су као органе општине, поред осталих, предвиђале и председника Скупштине општине и четири потпредседника скупштине општине, иако је према одредбама Устава и важећег Закона о локалној самоуправи орган општине – скупштина, а не председник скупштине и друга лица из реда одборника, и супротно Уставу су одређивале ступање на снагу ове одлуке – даном њеног ступања на снагу, дакле пре објављивања;

- Одлука IУ-276/2005 од 9. априла 2009. године („Службени гласник РС“, број 46/09), којом је утврђено да Одлука о увођењу самодоприноса у новцу на подручју општине Горњи Милановац („Службени лист општине Горњи Милановац“, број 3/05), није сагласна са Уставом и законом, јер не уређује или несагласно са законом уређује одређена питања која представљају обавезне законске елементе одлуке о увођењу самодоприноса, што је чини у целини несагласном и са Уставом и са законом;

- Одлука IУ-92/2008 од 9. априла 2009. године („Службени гласник РС“, број 37/09), којом је утврђено да одредбе члана 7. став 3, члана 19, члана 21. став 2. и члана 22. Одлуке о накнади за коришћење грађевинског земљишта („Службени лист општина“, број 7/06), коју је донела Скупштина општине Зајечар, нису сагласне са Уставом и законом, јер скупштина општине не може преносити своју законску надлежност на друге органе општине и савет месних заједница за одређивање висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта, нити прописивати ослобађања од плаћања накнаде за било ког обвезника накнаде за коришћење грађевинског земљишта;

- Одлука IУл-73/2008 од 16. априла 2009. године („Службени гласник РС“, број 37/09), којом је утврђено да одредбе тарифног броја 2. ал. 3. до 5. Тарифе комуналних такси општине Свилајнац, која је била саставни део Одлуке о измени Одлуке о општинским комуналним таксама и накнадама („Службени гласник РС“, број 22/08), у време важења нису биле у сагласности са Уставом и законом, јер је скупштина општине оспореним одредбама таксене тарифе прекорачила границе свог законског овлашћења када је проширила таксени основ прописан законом који се односи на обавезу плаћања локалне комуналне таксе за држање аутомата и спортске кладионице на игре које се приређују на аутоматима, које нису забавне игре већ посебне игре на срећу;

- Одлука IУ-7/2005 од 23. априла 2009. године („Службени гласник РС“, број 51/09), којом је утврђено да одредбе члана 1. став 1. алинеја 2. у делу: „и заменици председника Скупштине општине“ и алинеја 3. у делу: „2“ Одлуке о изменама и допунама Статута општине Смедеревска Паланка („Међуопштински службени лист општина: Велика Плана - Смедеревска Паланка“, број 18/04) у време важења нису биле у сагласности са Уставом и законом, јер су противно закону предвиђале већи број заменика председника скупштине општине, иако је законом прописано да скупштина јединице локалне самоуправе поред председника има и једног заменика председника, те проширивале законом прописан круг лица који може бити на сталном раду у скупштини јединице локалне самоуправе;

- Одлука IУ-110/2007 од 11. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 51/09), којом је утврђено да одредбе члана 27. Одлуке о критеријумима и мерилима за утврђивање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта на територији општине Кладово („Службени гласник општине Кладово“, бр. 1/03, 3/03, 9/04 и 2/05), члана 3.

Одлуке о измени и допуни Одлуке о критеријума и мерилима за утврђивање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта на територији општине Кладово („Службени лист општине Кладово“, број 3/03), члана 2. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о критеријумима и мерилима за утврђивање висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта на територији општине Кладово („Службени лист општине Кладово“, број 9/04) и члана 2. Одлуке о изменама и допунама Одлуке о критеријумима и мерилима за утврђивање висине накнаде за уређење грађевинског земљишта на територији општине Кладово („Службени лист општине Кладово“, број 2/05), нису у сагласности са Уставом, јер Устав не даје могућност ступања на снагу општих аката пре објављивања, као што је то прописано оспореним одредбама оцењиваних аката;

- Одлука ИУл-105/2008 од 11. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 51/09), којом је утврђено да члан 4. у делу који гласи: „ступа на снагу даном доношења“ Одлуке о измени и допуни Одлуке о одржавању чистоће на територији општине Свилајнац („Општински службени гласник“, број 6/04) није у сагласности са Уставом, јер Устав не дозвољава ступање на снагу општих аката даном доношења, пре објављивања;

- Одлука ИУ-66/2006 од 17. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 58/09), којом је утврђено да Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Тител („Службени лист општине Тител“, број 1/06) није у сагласности са Уставом и законом, јер противно Уставу има повратно дејство, ступа на снагу пре објављивања и несагласно са законом уређује одређена питања која представљају обавезне законске елементе одлуке о увођењу самодоприноса, што је све чини у целини несагласном и са Уставом и са законом;

- одлуке ИУ-139/2006 и ИУ-139/2009 од 17. и 25. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 82/09), којима је утврђено да део одредбе члана 14. Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени гласник општине Лапово“, број 7/08) који гласи: „а примењиваће се од 01.01.2008. године“, у време важења, односно одредба члана 14. исте Одлуке о локалним комуналним таксама, нису у сагласности са Уставом, због повратног дејства оспорених одредаба Одлуке;

- одлуке ИУ-67/2007 од 25. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 82/09) и ИУ-263/2006 од 25. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 82/09), којима је утврђено да Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Кушиљево, општина Свилајнац („Општински службени гласник“, број 1/06) (Одлука ИУ-67/2007) и Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Златова („Службени гласник општине Деспотовац“, број 4/06) (Одлука ИУ-263/2006), нису у сагласности са Уставом и законом, јер супротно Уставу обе имају повратно дејство, и не уређују, односно несагласно са законом уређују одређена питања која представљају обавезне законске елементе одлуке о увођењу самодоприноса, што и једну и другу одлуку у целини чини несагласном и са Уставом и са законом;

- Одлука ИУл-200/2008 од 25. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 63/09), којом је утврђено да одредбе Тарифног броја 2. став 1. тачка 3. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени лист општине Прибој“, број 14/04), нису у сагласности са Уставом и законом, због проширења законом прописаног таксеног основа за плаћање локалних комуналних такса и на игре на срећу;

- Одлука ИУ-12/2006 од 2. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 63/09), којом је утврђено да Одлука о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Седларе („Општински службени гласник општине Свилајнац“, број 3/03), није у сагласности с Уставом и законом, због давања Одлуци повратног дејства, одређивања да ступа на снагу даном доношења и уређивања противно закону обвезника и основице самодоприноса, надлежности за обављање послова у вези са наплатом самодоприноса и других битних елемената одлуке о увођењу самодоприноса;

- Одлука IY-116/2006 од 2. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 82/09), којом је утврђено да одредбе члана 2. у делу који гласи: „од 1.11.2005. године“, и члана 6. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Баваниште, општина Ковин („Службени лист“, број 9/05) нису у сагласности са Уставом и законом, због ретроактивности оспорене Одлуке и одређивања обвезника самодоприноса несагласно са законом;

- Одлука IY-65/2006 од 9. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 65/09), којом је утврђено да одредбе члана 3. у делу који гласи: „од 01.01.2006. године“ и чл. 12. и 14. Одлуке о увођењу месног самодоприноса за подручје месне заједнице Велико Градиште („Службени гласник општине Велико Градиште“, број 9/05) нису у сагласности са Уставом и законом, услед прописивања повратног дејства Одлуке, те прописивања намене за које се уводи самодопринос, овлашћења месне заједнице у обављању послова у вези прикупљања самодоприноса и начина повраћаја вишка средстава на начин који није сагласан са законом;

- Одлука IY-56/2007 од 9. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 60/09), којом је утврђено да одредбе тарифног броја 12. тачка 10. Таксене тарифе Одлуке о локалним комуналним таксама („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 46/06 и 51/08) нису у сагласности са Уставом и законом, јер Скупштина града Новог Сада оспореном Одлуком није могла да у оквиру локалне комуналне таксе за коришћење простора за паркирање друмских моторних и прикључних возила на уређеним и обележеним местима уведе и таксу за пролаз и заустављање моторних возила у пешачким зонама у којима је забрањен саобраћај, која није прописана законом;

- Одлука IYл-24/2008 од 9. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 65/09), којом је утврђено да су одредбе члана 2. у делу који гласи: „од 1. јануара 2001“, одредба члана 4. став 2, одредба члана 5. алинеја 3, одредба члана 8. у делу који гласи: „осим на пензије“, одредба члана 10. и одредба члана 11. став 1. у делу који гласи: „као и на пензије“ Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Ивањица („Општински службени гласник“, број 1/01) несагласне са Уставом и законом, јер одлуци дају противуставно повратно дејство, те противно закону уређују обвезнике самодоприноса (све грађане са пребивалиштем у месној заједници за коју је уведен самодопринос) и могућност промене износа средстава самодоприноса без изјашававања грађана о измени одлуке о самодоприносу;

- Одлука IY-40/2006 од 16. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 60/09), којом је утврђено да одредба члана 3. став 2. у делу који гласи: „на који сагласност даје Скупштина општине Суботица (у даљем тексту: Скупштина општине)“ и одредба члана 20. став 3. Одлуке о месним заједницама („Службени лист општине Суботица“, бр. 41/02, 2/03 и 10/07), као и Одлука о допуни Одлуке о месним заједницама („Службени лист општине Суботица“, број 3/05) нису у сагласности са Уставом и законом, јер је месна заједница овлашћена да самостално доноси статут и друге своје акте, па не постоји овлашћење скупштине општине, односно града, да ово право месне заједнице ограничи на било који начин, дакле ни прописивањем давања сагласности на статут месне заједнице као њен аутономни акт, нити је скупштина јединице локалне самоуправе овлашћена да утврђује органе месне заједнице, а самим тим ни да одређује број чланова скупштине месне заједнице и утврђује начин рада скупштине месне заједнице, будући да се питања организације и рада органа месне заједнице уређују актима месне заједнице;

- Одлука IY-175/2004 од 16. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 101/09), којом је утврђено да одредбе члана 13. тачка IX у делу који гласи: „Дактилограф“ и тачка X у делу који гласи: „Дактилограф“ и члана 15. Правилника о звањима, занимањима и платама постављених и запослених лица у Општинској управи општине Звездара, број 110-1 од 12. јануара 2004. године, у време важења нису биле у сагласности са Уставом, потврђеним међународним уговором и законом, јер се за

одређено радно место предвиђено за запослена лица у управама градских општина не могу алтернативно утврдити различита звања у зависности од степена школске спреме, а самим тим ни два различита коефицијента за обрачун и исплату плата лица која раде на истом радном месту, а оваквим уређивањем повређује се принцип забране дискриминације грађана из члана 21. Устава, што је несагласно и са потврђеним међународним уговорима којима се гарантује правична зарада и једнака награда за рад исте вредности без икакве разлике;

- Одлука ГУ-122/2006 од 16. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 60/09), којом је утврђено да Одлука о допуни Одлуке и распореду пословних просторија у Пожеги, скупштина општине Пожега („Општински службени гласник“, број 13/05) није у сагласности са Уставом и законом, јер уставно и законско овлашћење општине да се стара о развоју и унапређењу угоститељства, занатства и трговине и одређује места на којима се могу обављати одређене делатности не подразумева и могућност прописивања забране обављања одређених делатности на територији целе општине, а како оспорена Одлука поред оспорене одредбе садржи само још одредбу о ступању на снагу, са којом чини јединствену правну и логичку целину, то оспорена Одлука у целини није сагласна са Уставом и законом;

- Одлука ГУ- 91/2007 од 10. септембра 2009. године („Службени гласник РС“, број 83/09), којом је утврђено да одредбе члана 21. у делу који гласи: „а примењиваће се од 01. јануара 2007. године“ Одлуке о буџету општине Горњи Милановац за 2007. годину („Службени гласник општине Горњи Милановац“, бр. 14/07 и 16/07) у време важења нису биле у сагласности са Уставом и законом, јер су противно одредби члана 197. став 1. Устава прописивале правно дејство оспорене Одлуке пре њеног доношења;

- Одлука ГУ-168/2006 од 23. октобра 2009. године, којом је утврђено да Одлука о самодоприносу за насељено место Нови Козјак („Службени лист општине Алибунар“, број 3/06) није у сагласности са Уставом и законом, због ретроактивности и прописивања битних елемената одлуке о самодоприносу које није у складу са Уставом и законом;

- Одлука ГУ- 289/2006 од 5. новембра 2009. године, којом је утврђено да одредба члана 5. став 2. Одлуке о увођењу самодоприноса за подручје месне заједнице Врњачка Бања („Службени лист општине Врњачке Бање“, број 6/06) није у сагласности са Уставом и законом, јер проширује законом прописан круг лица која могу бити обвезници самодоприноса;

- Одлука ГУл-89/2009 од 19. новембра 2009. године („Службени гласник РС“, број 110/09), којом је утврђено да одредбе члана 48. став 1. у делу који гласи: „има 3 заменика“ и став 3. који гласи: „заменици председника Скупштина општине могу бити на сталном раду“ Статута општине Смедеревска Паланка („Међуопштински службени лист општина: Велика Плана - Смедеревска Паланка“, број 30/08), нису у сагласности са Уставом и законом, и Одлука ГУл-210/2009 од 26. новембра 2009. године („Службени гласник РС“, број 47/2010), којом је утврђено да одредба члана 47. став 2. Статута општине Беочин („Службени лист општине Срема“, број 22/08) није у сагласности са законом, јер су наведене одредбе оспорених аката које прописују више заменика председника скупштине општине, који могу бити на сталном раду у општини, супротне одредбама Закона о локалној самоуправи којима је изричито предвиђен један заменик председника скупштине општине, као и круг лица која могу бити на сталном раду у скупштини јединице локалне самоуправе, а то су председник скупштине општине, председник општине и заменик председника општине, као и чланови општинског већа;

- Одлука ГУ-162/2009 од 26. новембра 2009. године, којом је утврђено да одредба члана 2. Одлуке о измени и допуни Пословника Скупштина општине Прокупље, број 06-24/09-02 од 27. маја 2009. године („Службени лист општине Прокупље“, број 2/09)

није у сагласности са Уставом, јер прописује ступање на снагу општег акта пре објављивања – даном доношења;

- Одлука IУл-58/2009 од 17. децембра 2009. године, којом је утврђено да одредба члана 28. у делу који гласи: „осмог дана од дана објављивања а примењиваће се“ Одлуке о буџету општине Рума за 2009. годину („Службени лист општине Срема“, број 40/08), није у сагласности са Уставом, због повратног дејства оспорене одредбе Одлуке;

- Одлука IУ-197/2005 од 22. децембра 2009. године, којом је утврђено да одредбе члана 4. и члана 5. алинеја 3. у делу који гласи: „а најмање једном месечно“ Одлуке о одређивању делатности хватања и збрињавања напуштених паса и мачака и сакупљање њихових лешева као комунална делатност („Службени лист општине Суботица“, број 63/03 и „Службени лист града Суботица“, број 33/08) нису у сагласности са законом, јер оспореним одредбама није уређен начин поверавања комуналне делатности хватања и збрињавања и лишавања живота напуштених животиња у складу са законом.

Суд је донео две одлуке о одбијању предлога за утврђивање неуставности и незаконитости – одредаба чл. 33. до 36. и чл. 52. до 66. Одлуке о грађевинском земљишту („Службени лист општине Бајина Башта“, број 4/03), које се односе на уређивање критеријума за одређивање накнаде за коришћење грађевинског земљишта које није несагласно са законом и Одлуке о условима за држање и заштиту домаћих животиња („Службени лист града Новог Сада“, бр. 22/06 и 9/07), која је донета у складу са уставним и законским овлашћењем града да уређује и организује вршење послова у вези са држањем и заштитом домаћих и егзотичних животиња (Одлуке IУ-239/2006 од 29. јануара („Службени гласник РС“, број 17/09) и IУ-167/2006 од 30. априла 2009. године („Службени гласник РС“, број 53/09)).

Суд је у 31 предмету донео решења о неприхватању иницијатива за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба општих аката јединица локалне и месне самоуправе (од којих у 2 предмета – статута општина), која се односе на следећа питања: услови за обављање послова радног места комуналног редара и начин објављивања општег акта (на огласној табли општине) (Решење IУ-90/2006 од 5. фебруара 2009. године); овлашћење скупштине општине да уреди услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности (начин наплате цене), те уређивање примене акта које нема повратно дејство (Решење IУ-354/2005 од 12. фебруара 2009. године); поступак припреме и доношење плана детаљне регулације (Решење IУ-9/2007 од 12. фебруара 2009. године); овлашћење скупштине града да утврди услове и начин организовања послова у комуналној делатности (изношење смећа од стране комуналног предузећа) (Решење IУ-79/2007 од 19. фебруара 2009. године); овлашћење општине за уређивање плаћања трошкова одржавања за власнике пословних просторија, односно власника станова у којима се обавља пословна делатност (Решење IУ-428/2005 од 23. априла 2009. године); овлашћење органа града да одлучују о распуштању скупштина градских општина, расписивању избора за одборнике скупштина градских општина и именовању привремених органа (статус градских општина који је различит од статуса самосталних општина) (Решење IУл-191/2008 од 23. априла 2009. године); овлашћења скупштине града у распуштању градске општине и образовању привременог органа градске општине и разлози за распуштање градске општине (Решење IУл-47/2009 од 21. маја 2009. године); овлашћење општине за наплату прихода по основу самодоприноса (средства самодоприноса као део јавних прихода општине) (Решење IУ-23/2009 од 28. маја 2009. године); обавезе корисника комуналних услуга да одржавају унутрашње грејне инсталације у објекту власника стана и пословног простора (Решење IУ-436/2005 од 17. јуна 2009. године); висина локалне комуналне таксе за истицање фирме на посебним просторијама адвоката (Решење IУ-138/2006 од 17. јуна 2009. године); правни основ за доношење оспореног правилника, критеријуми, мерила и поступак за

доделу станова у закуп избеглим и расељеним лицима (Решење ГУ-270/2005 од 17. јуна 2009. године); поступак доношења плана детаљне регулација (Решење ГУ-127/2007 од 25. јуна 2009. године); право скупштине општине да уреди услове заштите суседних објеката (висина и врсте ограда између грађевинских парцела) у привременим правилима грађења (Решење ГУ-89/2006 од 2. јула 2009. године); одређивање потрошача, односно корисника комуналне услуге пречишћавања и дистрибуције воде (Решење ГУ-123/2006 од 2. јула 2009. године); обавеза коришћења услуга комуналног предузећа ради одношења и депоновања кућног смећа (Решење ГУ-266/2006 од 2. јула 2009. године); поступак припреме и доношења генералног плана (Решење ГУ-288/2006 од 2. јула 2009. године); овлашћење скупштине општине да уређује локалне комуналне таксе за истицање фирми на пословним просторијама (Решење ГУл-202/2008 од 10. септембра 2009. године); услови обављања комуналне делатности снабдевања топлотном енергијом, посебни услови за закључивање и раскид уговора о испоруци топлотне енергије за купце у колективним стамбеним зградама (Решење ГУл-4/2009 од 10. септембра 2009. године); поступак припреме и доношења плана детаљне регулације (Решење ГУ-259/2006 од 10. септембра 2009. године); овлашћење општине да утврди мере за ограничење потрошње воде у летњим месецима (Решење ГУ-95/2007 од 1. октобра 2009. године); постојање нарочито оправданих разлога за ступање на снагу општег правног акта наредног дана од дана објављивања (Решење ГУл-185/2008 од 8. октобра 2009. године); увођење таксе за истицање фирме на пословном простору (разлика између таксе за истицање фирме од таксе за држање „забавних игара“) (решења ГУл-197/2008, ГУл-198/2008 и ГУл-201/2008 од 15. октобра 2009. године); уређивање таксе за истицање фирме на пословном простору, утврђивање висине таксе за истицање фирме сагласно законом прописаним критеријумима (Решење ГУл-198/2008 од 15. октобра 2009. године); одређивање простора за паркирање возила у зонама за паркирање, времена паркирања и прописивање прекршаја (Решење ГУ-176/2008 од 5. новембра 2009. године); услови за обављање послова (врста, смер и степен стручне спреме) у градској управи (инспекцијски послови, послови у вези вођења управног поступка) (Решење ГУл-157/2008 од 19. новембра 2009. године); уређивање права коришћења гробног места, појам гробног места (Решење ГУл-30/2008 од 26. новембра 2009. године); прописивање радног односа заменика председника скупштине општине, оснивање месних управа које нису предвиђене законом, предмет уређивања статута општине, ступање на снагу општег акта наредног дана од дана објављивања (постоје нарочито оправдани разлози) (Решење ГУл-120/2008 од 26. новембра 2009. године); број предвиђених радних места у систематизацији радних места у општинској управи и смањење броја извршилаца (Решење ГУо-155/2008 од 3. децембра 2009. године); уређивање такса за коришћење рекламних паноа и за коришћење обале, висина таксе (Решење ГУ-288/2006 од 22. децембра 2009. године); прописивање таксе за издавање извода из урбанистичког плана, односно акта о урбанистичким условима, висина таксе (Решење ГУл-54/2007 од 22. децембра 2009. године).

У овој области донета су и 4 решења о покретању поступка:

- за оцену уставности одредаба члана 1. став 3, члана 3. тачка 8, члана 6. алинеја 4. и чл. 7. и 9. Одлуке о самодоприносу за насељено место Нови Козјак („Службени лист општине Алибунар“, број 2/06) (Решење ГУ-168/2006 од 12. марта 2009. године, које је достављено доносиоцу Скупштини општине Алибунар, ради давања одговора поводом покрету поступка);

- за оцену уставности и законитости одредбе члана 48. став 1. Статута општине Смедеревска Паланка („Међуопштински службени лист општина: Велика Плана - Смедеревска Паланка“, број 30/08), у делу који гласи: „има 3 заменика“ и став 3. који гласи: „заменици председника Скупштине општине могу бити на сталном раду“ (Решење ГУл-89/2009 од 23. априла 2009. године, које је достављено доносиоцу Скупштини општине Смедеревска Паланка, ради давања одговора);

- за оцену законitosti одредаба чл. 23, 25. и 39, члана 41. став 2, члана 48. став 1, члана 51. став 2. и члана 52. став 1. Одлуке о изменама и допунама Статута општине Врбас („Службени лист општине Врбас“, број 11/08) (Решење IУл-120/2008 од 26. новембра 2009. године, које је достављено Скупштини општине Врбас, ради давања одговора поводом покренутог поступка); .

- за оцену законitosti одредаба члана 55. ст. 3. и 4. и члана 60. став 3. Статута општине Жабал („Службени лист општине Жабал“, бр. 13/08 и 5/09) (Решење IУл-165/2009 од 17. децембра 2009. године, које је достављено скупштини општине – доносиоцу оспореног акта на одговор).

Суд је поред ових решења донео и:

- 2 закључка о окончавању поступка, јер су ту току поступка подносиоци одустали од иницијатива, а није било основа за наставак поступка;

- 3 закључка о застајању с поступком и давању могућности доносиоцима да оспорене акте усагласе с Уставом и законом, уз упозорење да ће се поступак наставити ако уочена неуставност и незаконитост не буде отклоњена у остављеном року од дана пријема закључака Суда (акти из области заштите животне средине).

У 4 предмета Суд је обуставио поступке који су били покренути предлозима овлашћених предлагача, а у 52 предмета је донео закључке о одбацивању иницијатива због непрецизности, односно неуредности захтева, или недостатка овлашћења за заступање у поступку пред Уставним судом, неблаговремености, ненадлежности Уставног суда да одлучује о актима који не представљају опште правне акте (ценовници комуналних услуга, акти давања сагласности на ове цене, акти о покретању поступка измене статута општине или спроведбени појединачни акти донети у непосредној примени закона), односно због ненадлежности Суда да одлучује о међусобној сагласности планских докумената различитог степена општости, или због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка услед тога што су оспорени акт, Устав и закон у односу на које се тражила оцена уставности и законности престали да важе.

Од решених предмета у 2009. години, 23 предмета се односило на акте месне самоуправе, од чега 19 на месни самодопринос, а 4 на акте којима се уређују оснивање и статус месних заједница. Донето је 13 одлука којима је утврђена неуставност и незаконитост појединих одредаба одлука о увођењу месних самодоприноса, или неуставност и незаконитост ових одлука у целини, јер су оспорене одлуке на незаконит начин уређивале питања обвезника, намене и основице самодоприноса, начина и рокова наплате средстава самодоприноса и располагања тим средствима, те на неуставан начин уређивале питања ступања на снагу и примене одлука, односно нису уређивале питања која представљају обавезне законске елементе одлуке о увођењу самодоприноса или без одредаба које је Суд огласио неуставним и незаконитим оспорене одлуке не би могле да егзистирају у правном поретку, а што је ове одлуке чинило у целини несагласним са законом, па самим тим и са Уставом,.

У једном предмету Суд је донео утврђујућу одлуку у односу на акт који се односи на месне заједнице, а којим је утврђено да нису у сагласности са Уставом и законом одредбе оспорене одлуке о месним заједницама и одлуке о изменама и допунама ове одлуке, које је донела Скупштина општине Суботица, а које прописују обавезно давање сагласности скупштини општине на статут месне заједнице, одређивање броја чланова скупштине месне заједнице и начина рада месне заједнице од стране скупштине општине (Одлука IУ-40/2006 од 16. јула 2009. године). У 6 предмета у којима су оспоравани акти о самодоприносу и акти месних заједница Суд је одбацио поднете иницијативе, због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка.

Суд је у једном предмету донео решење којим је покренуо поступак за оцену уставности и законности одлуке о увођењу самодоприноса на територији месне заједнице Нови Козјак у општини Алибунар (Решење IУ-168/2006).

Остали акти

(општи акти привредних друштава, јавних служби и других организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана, колективни уговори)

У 2009. години Суд је одлучио у 48 предмета о општим и другим актима привредних друштава, јавних служби, синдиката, удружења грађана и других организација и колективним уговорима, међу којима су доминирала питања из стамбене области, радних односа, статутарних питања у предузећима, положаја синдиката и уређивања њихових правила рада, статуса наставника у образовним установама, поступка доношења општих аката спортских и других удружења и начина избора њихових органа, као и ступања на снагу аката у овој области. У 3 од ових предмета били су оспорени колективни уговори, у 2 предмета – општи акти удружења грађана, а у другим предметима оспоравани су акти привредних друштава, јавних предузећа и осталих јавних служби, као и акти других организација.

У овим предметима Суд је донео 9 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости одредаба оспорених аката, 2 одлуке о одбијању предлога за утврђивање неуставности, односно незаконитости, 12 решења о неприхватању иницијатива, једно решење о одбацивању захтева због тога што је Суд већ одлучивао о истој ствари, једно решење о обустави поступка и 14 закључака о одбацивању иницијатива.

Суд је утврдио неуставност и незаконитост:

- Анекса Правилника о организацији и систематизацији радних места Основне школе „Вук Караџић“ у Кладници, број 456 од 21. децембра 2006. године, због тога што наведеним актом нису предвиђени услови за обављање послова административно-техничког радника, чиме се повређује уставни принцип о праву на рад и доступност радног места под једнаким условима (Одлука ИУ-59/2007 од 19. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 20/09));

- члана 8. Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности запослених и ученика Основне школе „Бошко Палковљевић-Пинки“ у Батајници, од 10. маја 2006. године, са допунама од 2. марта 2007. године, јер прописује теже повреде радне дужности и дисциплинске мере које се за њихову повреду могу изрећи на начин који није сагласан са законом (Одлука ИУо-162/2008 од 25. марта 2009. године („Службени гласник РС“, број 26/09));

- одредбе члана 102. став 4. Статута Правног факултета Универзитета у Београду од 5. октобра 2006. године, јер прописује услове и случајеве за стицање, односно губитак звања наставника, чије је уређивање сагласно одредбама Устава у надлежности законодавног органа (Одлука ИУ-139/2007 од 9. априла 2009. године („Службени гласник РС“, број 51/09));

- одредбе члана 2. став 3. члана 5. став 2. у делу који гласи: „Предлог за доделу звања професор емеритус пензионисаном професору који је обављао функцију ректора Универзитета може поднети једно од наставно-научних већа факултета или одговарајући стручни орган других јединица Универзитета“, члана 6. став 2. у делу који гласи: „и за ректора ако му у тој години престаје радни однос због одласка у пензију“, члана 6. став 3. и члана 8. Правилника о условима и поступку додељивања звања и правима професора емеритуса Универзитета у Новом Саду од 24. јануара 2008. године и 4. јула 2008. године, јер су наведеним одредбама Правилника прекорачена законска овлашћења за ближе уређивање питања поступка и услова за доделу звања професор емеритус, а како ове одредбе нису сагласне са законом, нису сагласне ни са Уставом (Одлука ИУ-80/2007 од 23. априла 2009. године („Службени гласник РС“, број 47/09));

- одредбе члана 13. у делу који гласи: „доношења и“ Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака радника Стручне службе Црвеног крста Лозница, Црвени крст Лозница, од 4. фебруара 2003. године, јер на неуставан начин уређује ступање на снагу општег акта – осмог дана од дана доношења (Одлука ИУ-249/2005 од 21. маја 2009. године („Службени гласник РС“, број 46/09));

- одредбе члана 12. Правилника о раду Скупштине Ловачког савеза Војводине од 12. маја 2007. године, у делу који гласи: „чим га усвоје чланови на Скупштини већином гласова“, јер на неуставан начин уређује ступање на снагу оспореног акта – даном усвајања (Одлука ИУ-114/2005 од 11. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 50/09));

- одредбе члана 7. тачка 17. у делу у којем су утврђени звање и услови за обављање послова шефа рачуноводства, Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Трговинском суду у Крагујевцу и Одељењу суда у Јагодини I Су. 8-2/06 од 12. јуна 2006. године, јер несагласно са законом уређује опис послова радног места шефа рачуноводства у наведеном суду, који према својој сложености, одговорности, потребним знањима и условима за рад не спадају у делокруг рада тог радног места (Одлука ИУо-108/2008 од 25. јуна 2009. године („Службени гласник РС“, број 58/09));

- одредбе чл. 9, 10. и 11. Правилника о ближем уређивању начина решавања стамбених потреба запослених у Јавном предузећу Аеродром „Београд“ доделом зајма, 30. септембра 2004. године, јер су у време важења на начин несагласан са Уредбом о решавању стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица код корисника средстава у државној својини („Службени гласник РС“, бр. 41/02, 76/02 и 125/03), а самим тим и са законом, прописивале мерила за утврђивање реда првенства решавања стамбених потреба запослених у јавном предузећу – значај радног места, резултат рада и квалитет обављеног посла (Одлука ИУ-403/2004 од 9. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 65/09));

- одредбе члана 77. Статута акционарског друштва за производњу грађевинског материјала „Тимок“ Неготин од 22. јануара 2005. године, јер несагласно с Уставом одређује ступање на снагу оспореног акта – даном доношења (Одлука ИУ-55/2005 од 9. јула 2009. године („Службени гласник РС“, број 60/09)).

Суд је одбио предлоге за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба Правилника о раду Јавног предузећа за ваздушни саобраћај „ЈАТ Airways“, јер постоји законски основ у члану 107. став 4. Закона о раду да се питање веће основне зараде уреди на начин како је то учинио доносилац оспореног акта у члану 69. Правилника, али је истовремено оценио да важећа законска решења дају могућност неограниченог аутономног уређења критеријума и мерила за одређивање зарада запослених у јавним предузећима, што може имати за последицу угрожавање законитости управљања и располагања средствима у државној својини и законитости у пословању ових предузећа која обављају делатност од општег интереса, па је стога Суд, сагласно одредби члана 105. Закона о Уставном суду, закључио да писмом обавести Владу о потреби ближег уређивања наведених критеријума и мерила (Одлука ИУ-106/2006 од 28. маја 2009. године („Службени гласник РС“, број 50/09)).

Такође, Суд је одбио и предлог за утврђивање незаконитости Статута и Дисциплинског правилника Столотениског савеза Србије и Пословника Скупштине овог спортског савеза, као удружења, јер поступак доношења оспореног Статута није био несагласан са законом, па самим тим није споран ни правни основ за доношење оспорених аката који су донети на основу наведеног Статута (Одлука ИУ-273/2006 од 30. априла 2009. године („Службени гласник РС“, број 51/09)).

У предметима у којима нису прихваћене иницијативе за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости Суд је одлучивао: о питањима

услова, начина, поступка, критеријума (основа) и мерила за доделу станова солидарности за запослене у школи, запослене у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, запослене у друштвеном предузећу, јавном предузећу, као и у општинском суду; о питањима права из радног односа, и то права на годишњи одмор, јубиларну награду, зараде и накнаде зарада (коэффицијенти за обрачун и исплату плата, тајност зараде), поступка оцене рада и резултата рада запослених, услова за чланство у синдикату и обавеза послодавца према репрезентативном синдикату запослених, као и систематизовања послова и задатака, а посебно послова у области заштите од пожара.

У односу на наведене акте донето је укупно 18 процесних одлука, и то: због пресуђене ствари (једно решење о одбацивању захтева); због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка услед престанка важења оспореног акта и Устава и закона у односу на које је тражена оцена, или у чијем су режиму донети оспорени акти, неуређености, односно непрецизности захтева, ненадлежности Суда за оцену уставности и законитости аката пословања привредних друштава, одлука о емисији акција, оснивачких аката јавних предузећа, одлука о избору наставника, или за оцену међусобне сагласности аката синдикалне организације (једно решење о обустави поступка и 14 закључака о одбацивању иницијатива); због повлачења иницијатива, када Суд није нашао да има основа за наставак поступка због штетних последица примене оспореног акта у време важења (2 закључка о окончавању поступка).

2. Поступак решавања сукоба надлежности

Уставни суд је од 7 предмета који се односе на решавање сукоба надлежности који су били у раду у току 2009. године, решио 4 предмета, од којих је један окончао решавањем сукоба надлежности, а остале одбацивањем захтева, због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање.

У предмету који је завршен решавањем сукоба надлежности Суд је донео Решење ШУ-195/2008 од 25. марта 2009. године, којим је утврдио да је по захтеву групе грађана из Београда за утврђење ништавости одлуке скупа станара у улици Палацкова број 8 у Београду од 10. јула 1995. године, о конституисању Скупштине станара, избору председника, потпредседника, благајника и чланова савета, надлежан општински суд и то – Други општински суд у Београду као стварно и месно надлежан суд.

3. Поступак одлучивања о изборним споровима

У 2009. години био је у раду један предмет који се односи на изборни спор, по коме је спровођен претходни поступак, па ће се поступак решавања наставити у 2010. години.

4. Поступак одлучивања о забрани рада политичке странке, синдикалне организације, удружења грађана или верске организације

У овој години било је у раду укупно 6 предмета у којима су поднети захтеви за забрану рада политичких странака или удружења грађана.

Решен је један предмет, у коме је одбачен предлог за забрану рада политичке организације - Странка демократске акције из Новог Пазара (Решење ИУ-636/01 од 15. јануара 2009. године), јер предлог на захтев Суда није уређен сагласно одредбама Устава и члана 80. Закона о Уставном суду.

5. Поступак по жалби судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца на одлуку о престанку функције

У протеклој години, када су у питању предмети жалби судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца на одлуку о престанку функције, решена је једна жалба јавног тужиоца против одлуке о разрешењу дужности, доношењем Решења VIIIУ-192/2008 од 12. марта 2009. године, којим је одбачена жалба Ж.Ј. изјављена против Одлуке Народне скупштине, због неблагоприятности.

6. Поступак одлучивања по жалби на појединачни акт или радњу државног органа или јединице локалне самоуправе којим се онемогућава вршење надлежности аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе

У 2009. години у Суду су била у раду 2 предмета која су се односила на жалбе органа локалне самоуправе против аката и радњи државног органа, односно органа локалне самоуправе којима се тврди да се онемогућава вршење надлежности локалне самоуправе, од којих је 1 решен закључком о одбацивању, услед непостојања процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање, а други је у току.

7. Поступак по уставним жалбама

У току 2009. године у Суду је било укупно 4356 предмета по уставним жалбама (1514 пренетих из ранијих година и 2842 примљена у овој години). Разматран је 1231 предмет, од чега је решено 1225 предмета, и то одлукама 343 предмета и решењима 857 предмета, а у осталих 25 предмета – закључцима о брисању из евиденције, односно обавештавању подносилаца да је Суд већ одлучивао о уставним жалбама истих подносилаца или на други начин (спајањем са другим предметом или пресигнирањем), док су у 4 предмета донети закључци о заостајању с поступком одлучивања по уставној жалби, због покретања поступка оцене уставности и законитости општег акта на основу кога је донет појединачни акт који се оспорава уставном жалбом, а у 2 предмета донети су закључци о исправци (једне одлуке²⁰ и једног решења²¹).

Када су у питању мериторне одлуке по уставним жалбама, Уставни суд је донео 343 одлуке: 117 одлука о усвајању уставних жалби и 226 одлука о одбијању уставних жалби. У укупном броју донетих одлука по уставним жалбама, 40 одлука односе се на област кривичног права, 230 на област грађанског права и 73 на област управног права.

Одлуке којима су усвојене уставне жалбе односе се на следећа Уставом зајемчена права²²:

*1. право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава*²³

Суд је одлуке о утврђивању повреде овог уставног права донео у највећем броју предмета у којима је донео одлуке о усвајању уставних жалби, и то у 68 предмета у којима је утврдио повреде овог права, највише у парничном (56) и у извршном поступку (7 одлука), а мање у кривичном (2 одлуке) или у управном поступку (једна одлука), и то како у поступцима који су у току, тако и у окончаним поступцима, а повреда овог права

²⁰ Закључак о исправци Одлуке Уж број 261/2007 од 25. децембра 2008. године, од 16. јула 2009. године.

²¹ Закључак о исправци Решења Уж број 235/2007 од 26. фебруара 2009. године, од 22. септембра 2009. године.

²² Преглед Уставом зајемчених људских права и слобода о којима је Уставни суд у 2009. години одлучивао усвајањем уставних жалби даје се према бројности донетих одлука у односу на свако од права чију је повреду Суд утврдио, и то од већег ка мањем броју донетих одлука.

²³ Преглед ових одлука даје се према бројности донетих усвајајућих одлука о одређеном уставном праву.

настајала је углавном пред првостепеним (општинским) судовима или првостепеним управним органима, а само у једном случају пред другостепеним – окружним судом; у овим одлукама Уставни суд је утврђујући повреду Уставом зајемченог права на суђење у разумном року истовремено утврђивао и право подносиоца уставне жалбе на накнаду нематеријалне штете, сагласно одредби члана 90. Закона о Уставном суду, уколико је то подносилац тражио својим захтевом, уз истовремено налагање надлежном суду пред којим се води поступак за предузимање свих неопходних мера да се поступак који је у току без одлагања оконча, или је донету одлуку објављивао у „Службеном гласнику Републике Србије“, у складу са одредбом члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, као начин отклањања насталих штетних последица у случају када подносилац уставне жалбе није тражио накнаду материјалне штете или када је поступак правноснажно окончан.

2. право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава

Суд је одлуке о утврђивању повреде овог права донео у укупно 33 предмета, у којима је поред повреде наведеног права утврдио и право подносиоца уставне жалбе на накнаду штете (уколико је подносилац поставио такав захтев) или поништио оспорени акт суда или другог органа јавне власти којим је учињена повреда права и враћао поступак у оно стање у коме се предмет налазио пре доношења тог акта и одредио, односно наложио надлежном органу да донесе нову одлуку по одређеном правном средству (редовном или ванредном правном леку) као начин отклањања последица утврђене повреде права, као на пример у: Одлуци Уж број 1272/2008 од 16. јула 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу С. Т. и утврдио да је у поступку који је пред Трећим општинским судом у Београду вођен у предмету К. 1298/04-08 повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава, а да јој је пресудом Окружног суда у Београду Кж. 2149/08 од 23. септембра 2008. године повређено право на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава, те утврдио право подносиоца на накнаду нематеријалне штете коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду и поништио пресуду Окружног суда у Београду Кж. 2149/08 од 23. септембра 2008. године у другом ставу изреке који гласи: „у осталом делу првостепена пресуда остаје неизмењена“, уз налагање Окружном суду у Београду да у поновном поступку одлучи по жалби С. Т. против пресуде Трећег општинског суда у Београду К. 1298/04-08 од 1. априла 2008. године у делу који се односи на трошкове кривичног поступка; Одлуци Уж број 1435/2008 од 16. јула 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу М. В. и утврдио да је решењем општинског суда у Неготину К. 420/07 од 12. октобра 2007. године и решењем Окружног суда у Неготину Кж. 502/07 од 27. децембра 2007. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава (док је у преосталом делу уставну жалбу одбио као неосновану), те утврдио право подносиоца на накнаду штете, коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду; Одлуци Уж број 320/2008 од 22. октобра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу М. П. и утврдио да су решењем Врховног суда Србије Рев. 3091/07 од 21. новембра 2007. године повређена права подносиоца уставне жалбе на правично суђење и на правно средство, зајемчена одредбама члана 32. став 1. и члана 36. став 2. Устава, те поништио наведено решење и одредио да Врховни суд Србије донесе нову одлуку по ревизији М. П. поднетој против пресуде Окружног суда у Јагодини Гж. 2. 62/07 од 30. маја 2007. године; Одлуци Уж број 501/2009 од 22. октобра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу Ј. А. и утврдио да је решењем Врховног суда Србије Сгзз. 957/08 од 12. фебруара 2009. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава, те поништио решење Врховног суда Србије Сгзз. 975/08 од 12. фебруара 2009. године и одредио да Врховни суд Србије поново одлучи о захтеву за заштиту законитости поднетом против пресуде Општинског суда у Кучеву П. 359/02 од 20. септембра 2006.

године и пресуде Округног суда у Пожаревцу Гж. 1091/07 од 15. септембра 2008. године; Одлуци Уж број 149/2007 од 19. новембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу М. С. изјављену против пресуде Општинског суда у Новом Пазару П.1. 284/07 од 9. маја 2007. године и пресуде Округног суда у Новом Пазару Гж.1. 577/07 од 3. јула 2007. године и утврдио повреду права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава и права на правичну накнаду за рад из члана 60. став 4. Устава (у преосталом делу уставна жалба је одбијена), те поништио пресуде Округног суда у Новом Пазару Гж. 1. 577/07 од 3. јула 2007. године и наложио Округном суду да донесе нову одлуку по жалби подносиоца против пресуде Општинског суда у Новом Пазару П.1. 284/07 од 9. маја 2007. године; Одлуци Уж број 1862/2009 од 19. новембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу С. Ј. изјављену против пресуде Општинског суда у Новом Пазару П.1. 1165/06 од 11. априла 2007. године и пресуде Округног суда у Новом Пазару Гж.1.420/07 од 26. јуна 2007. године и утврдио повреду права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава и права на правичну накнаду за рад из члана 60. став 4. Устава (у преосталом делу уставна жалба је одбијена), те поништио пресуду Округног суда у Новом Пазару Гж.1. 420/07 од 26. јуна 2007. године и наложио Округном суду да донесе нову одлуку по жалби подносиоца уставне жалбе поднетој против пресуде Општинског суда у Новом Пазару П.1.1165/06 од 11. априла 2007. године²⁴; Одлуци Уж број 582/2009 од 26. новембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу Н. М. и утврдио да му је у поступку који се води пред Општинским судом у Руми у предмету број П. 64/07 повређено право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава (док је у осталом делу уставну жалбу одбио), те утврдио право подносиоца на накнаду нематеријалне штете, које може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду; Одлуци Уж број 142/2007 од 3. децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу М. М. изјављену против пресуде Општинског суда у Новом Пазару П.1. 261/07 од 21. марта 2007. године и пресуде Округног суда у Новом Пазару Гж 1. 536/07 од 26. јуна 2007. године и утврдио повреду права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава и права на правичну накнаду за рад из члана 60. став 4. Устава (у преосталом делу уставна жалба је одбијена), те поништио пресуду Округног суда у Новом Пазару Гж.1. 536/07 од 26. јуна 2007. године и наложено Округном суду да донесе нову одлуку по жалби поднетој против пресуде Општинског суда у Новом Пазару П.1. 261/07 од 21. марта 2007. године; Одлуци Уж број 172/2007 од 3. децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу М. Ј. и утврдио да му је радњом Врховног суда Србије у управном спору У. 4648/06, којом није одлучено о тужби подносиоца уставне жалбе од 8. септембра 2006. године, повређено право на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава, па је одредио да Врховни суд Србије или други стварно надлежни суд који преузима нерешене предмете управних спорова од Врховног суда Србије, у најкраћем року донесе одлуку по предметној тужби подносиоца од 8. септембра 2006. године; Одлуци Уж број 639/2009 од 3 децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу Д. Ћ. и утврдио да је решењем Округног суда у Панчеву Гж. 434/09 од 26. марта 2009. године подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава (док је у преосталом делу уставну жалбу одбио), па је поништио решење Округног суда у Панчеву Гж. 434/09 од 26. марта 2009. године у делу у коме је одређена привремена мера забране подносиоцу извођења радова на заједничким деловима зграде са Републиком Србијом уписане у ЗКУЛ. број 378 КО Панчево; Одлуци Уж број 382/2008 од 10. децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу Б. Б. и утврдио да је решењем Врховног суда Србије Рев. 1702/07 од 20. децембра 2007. године повређено право подносиоца на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава, те поништио оспорено решење Врховног суда Србије и одредио доношење нове одлуке по ревизији коју је подносилац изјавио против пресуде Округног суда у Суботици Гж.1. 163/07 од 4. септембра 2007. године; Одлуци Уж

²⁴ Сличне одлуке, у идентичним правним ситуацијама, Уставни суд је у 2009. години донео у још 19 предмета.

број 682/2008 од 10. децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу "С. О." д.д. из Загреб - подружница Винковци, Република Хрватска, и утврдио да су пресудом Врховног суда Србије Рев. 3389/07 од 21. фебруара 2008. године повређена Уставом зајемчена права подносиоца уставне жалбе на правично суђење (члан 32. став 1.) и на мирно уживање имовине (члан 58. став 1.), те поништена оспорена пресуда и одређено да Врховни суд Србије поново одлучи по ревизији подносиоца уставне жалбе изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду Гж. 5537/07 од 9. маја 2008. године; Одлуци Уж број 382/2008 од 17. децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу Б.Л. и утврдио да је решењем Врховног суда Србије Рев. II 53/08 од 20. јануара 2008. године повређено право подносиоца на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава, па је поништио решење Врховног суда Србије из тачке 1. и одредио доношење нове одлуке по ревизији коју је Б. Л. изјавио против пресуде Окружног суда у Суботици Гж1. 197/07 од 15. октобра 2007. године; Одлуци Уж број 133/2007 од 22. децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу М.П. изјављену против решења Окружног суда у Краљеву Гж. 993/07 од 19. јула 2007. године и утврдио повреду права на правично суђење зајемченог чланом 36. став 1. Устава, те поништио решење Окружног суда у Краљеву Гж. 993/07 од 19. јула 2007. године и одредио да се донесе нова одлука по жалби М. П. изјављеној против решења Општинског суда у Рашки П. 1222/03 од 12. марта 2007. године; Одлуци Уж број 354/2009 од 22. децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу М. Ц. изјављену против решења Општинског суда у Зајечару П.1. 53/07 од 6. марта 2007. године и решења Окружног суда у Зајечару Гж. 1927/07 од 20. фебруара 2008. године и утврдио повреду права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, те поништио решење Окружног суда у Зајечару Гж. 1927/07 од 22. фебруара 2008. године и наложио Окружном суду да донесе нову одлуку по жалби подносиоца против решења Општинског суда у Зајечару П.1. 53/07 од 6. марта 2007. године; Одлуци Уж број 457/2008 од 22. децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу И. Ш. и утврдио да је подносиоцу у парничном поступку који се водио пред Општинским судом у Кањижи у предмету П. 217/92 повређено право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава (док је у преосталом делу уставна жалба одбијена), па је утврђено право подносиоца на накнаду нематеријалне штете, коју може остварити на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставом суду; Одлуци Уж број 534/2008 од 22. децембра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу Ј. К. и утврдио да је пресудом Окружног суда у Нишу Кж. 1418/07 од 26. марта 2008. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава (док је у осталом делу жалбу одбио).

3. право на правну заштиту за случај престанка радног односа из члана 60. став 4. Устава

Суд је одлуке о утврђивању повреде овог права донео у укупно 22 предмета, у којима је, у највећем броју случајева, уз повреду овог права истовремено утврдио и повреду права на правично суђење, а у једном мањем броју случајева (4 одлуке) одлучивао је само о повреди права из члана 60. Устава, и то су нпр. следећи предмети: Уж-33/2007 (Одлука од 19. марта 2009. године о усвајању уставне жалбе И. В. и утврђењу да је пресудом Окружног суда у Краљеву Гж. 1882/06 од 18. јануара 2007. године повређено право подносиоца на правну заштиту за случај престанка радног односа зајемчено одредбом члана 60. став 4. Устава, поништају оспорене пресуде и налагању Окружном суду у Краљеву да донесе нову одлуку по њеној жалби поднетој против пресуде Општинског суда у Рашки П. 1825/04 од 1. септембра 2006. године); Уж-197/2007 (Одлука од 16. јула 2009. године, којом је усвојена уставна жалба З. Л. изјављена против пресуде Општинског суда у Новом Пазару П.1. 2/07 од 20. фебруара 2007. године и пресуде Окружног суда у Новом Пазару Гж.1. 510/07 од 11. јула 2007. године и утврђена повреда права на правичну накнаду за рад зајемченог чланом 60. став

4. Устава, те поништена пресуда Окружног суда у Новом Пазару Гж.1. 510/07 од 11. јула 2007. године и наложено Окружном суду да донесе нову одлуку по жалби подносиоце против пресуде Општинског суда у Новом Пазару П. 1. 2/07 од 20. фебруара 2007. године).

4. право на жалбу и друго правно средство из члана 36. став 2. Устава

Ова повреда права утврђена је у 6 предмета: Одлуком Уж-60/2007 од 12. марта 2009. године усвојена је уставна жалба Културно уметничког друштва „П. Ш.“ из Мужље и утврђено је да је решењем Врховног суда Србије Стзз. 92/07 од 1. фебруара 2007. године повређено право подносиоца на правно средство зајемчено одредбом члана 36. став 2. Устава, те поништено решење Врховног суда Србије и одређено да се донесе нова одлука о захтеву за заштиту законитости који је Културно уметничко друштво „П. Ш.“ изјавило против пресуде Окружног суда у Зрењанину Гж. 1359/06 од 9. октобра 2006. године; Одлуком Уж-18/2007 од 25. марта 2009. године усвојена је уставна жалба В. Б. и других (већа група подносилаца) и утврђено да је решењем Врховног суда Србије Стзз. 1321/06 од 7. децембра 2006. године повређено право подносилаца уставне жалбе на правно средство из члана 36. став 2. Устава, те је поништено решење Врховног суда Србије и одређено да се донесе нова одлука по захтеву за заштиту законитости који су подносиоци изјавили против пресуде Окружног суда у Краљеву Гж. 208/06 од 31. маја 2006. године; Одлуком Уж-173/2007 од 25. јуна 2009. године усвојена је уставна жалба В. Т. и утврђено да је Одлуком Школског одбора Основне музичке школе „Ф. В.“ из Шида број 166-2 од 27. августа 2007. године повређено право подносиоца на правно средство утврђено одредбом члана 36. став 2. Устава, те одређено објављивање ове одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“; Одлуком Уж-36/2009 усвојена је уставна жалба В. Т. и утврђено да му је пресудом Врховног суда Србије Увп. I 7/08 од 29. маја 2008. године повређено право на правно средство зајемчено одредбом члана 36. став 2. Устава (док је у преосталом делу уставна жалба одбијена), па је поништена пресуда Врховног суда Србије и одређено да се у најкраћем року донесе нова одлука по захтеву за ванредно преиспитивање који је поднет против решења Окружног суда у Сремској Митровици У-122/07 од 29. новембра 2007. године; Одлуком Уж-37/2009 од 1. октобра 2009. године усвојена је уставна жалба В. Т. и утврђено да му је Одлуком Школског одбора Основне музичке школе „Ф. В.“ из Шида, број 141/07 од 3. августа 2007. године повређено права на правно средство зајемчено у члану 36. став 2. Устава (док је у преосталом делу уставна жалба одбијена), уз објављивање Одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“; Одлуком Уж-320/2008 од 22. октобра 2009. године усвојена је уставна жалба М. П. и утврђено да су решењем Врховног суда Србије Рев. 3091/07 од 21. новембра 2007. године повређена права подносиоце на правично суђење и на правно средство, зајемчена одредбама члана 32. став 1. и члана 36. став 2. Устава, па је поништено оспорено решење и одређено да Врховни суд Србије донесе нову одлуку по њеној ревизији поднетој против пресуде Окружног суда у Јагодини Гж. 2. 62/07 од 30. маја 2007. године.

5. право на претпоставку невиности из члана 34. став 3. Устава

Ову повреду права Суд је утврдио у 4 предмета: Уж-1036/2008 од 19. марта 2009. године, којом је усвојена уставна жалба Н. Б. и утврђено да је решењем Врховног суда Србије Кж. II 1776/08 од 15. јула 2008. године повређено право подносиоца уставне жалбе на претпоставку невиности у кривичном поступку зајемчено одредбом члана 34. став 3. Устава, уз одређивање да се Одлука објави у „Службеном гласнику Републике Србије“; Уж-746/2008 од 17. јуна 2009. године, којом је усвојена уставна жалба М. Д. и утврђено да је решењем Врховног суда Србије Кж. II 1537/08 од 19. јуна 2008. године повређено право подносиоца на претпоставку невиности у кривичном поступку зајемчено одредбом члана 34. став 3. Устава (док је у преосталом делу уставна жалба одбијена као

неоснована), те одређено да се ова одлука објави у „Службеном гласнику Републике Србије“; Уж-227/2008 од 9. јула 2009. године, којом је усвојена уставна жалба Г. К. и утврђено да је решењима Окружног суда у Београду-Посебно одељење за борбу против организованог криминала Кв.П. 273/06 од 10. новембра 2006. године, Кв.П. 299/06 од 8. децембра 2006. године, Кв.П. 85/07 од 19. марта 2007. године, Кв.П. 144/07 од 18. маја 2007. године, Кв.П. 248/07 од 27. августа 2007. године и Кв.П. 309/07 од 26. октобра 2007. године и решењима Врховног суда Србије-Посебно одељење за поступање у предметима са елементима организованог криминала Кж. П о.к. 124/06 од 29. новембра 2006. године, Кж. П о.к. 133/06 од 26. децембра 2006. године, Кж.П о.к. 64/07 од 12. априла 2007. године, Кж. П о.к. 91/07 од 6. јуна 2007. године, Кж. П о.к. 149/07 од 14. септембра 2007. године и Кж. П о.к. 196/07 од 23. новембра 2007. године повређено право подносиоца уставне жалбе на претпоставку невиности зајемчено одредбом члана 34. став 4. Устава (док је у односу на решења Окружног суда у Београду-Посебно одељење Кв.П. 43/07 од 8. фебруара 2007. године и Кв.П. 205/07 од 18. јула 2007. године и решења Врховног суда Србије-Посебно одељење за поступање у предметима са елементима организованог криминала Кж. П о.к. 35/07 од 14. марта 2007. године и Кж. П о.к. 133/07, 134/07 и 135/07 од 13. августа 2007. године уставна жалба одбијена), те је одређено објављивање Одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“; Уж-265/2008 од 22. децембра 2009. године, којом је усвојена друга уставна жалба Г. К. и утврђено да је решењем Окружног суда у Београду - Посебно одељење за борбу против организованог криминала Кв.П. 380/07 од 26. децембра 2007. године и решењем Врховног суда Србије - Посебно одељење за поступање у предметима са елементима организованог криминала Кж. П о.к. 18/08 од 25. јануара 2008. године повређено право подносиоца уставне жалбе на претпоставку невиности зајемчено одредбом члана 34. став 3. Устава (у преосталом делу уставна жалба је одбијена).

6. право на имовину из члана 58. Устава

Суд је повреду овог права утврдио у два предмета: Уж-1499/2009 од 16. јула 2009. године, којом је усвојена уставна жалба Љ. Р. и утврђено да су у поступку који се води у предмету Општинског суда у Новом Пазару И. 272/05 повређена права подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року и на мирно уживање имовине, зајемчена чланом 32. став 1. и чланом 58. став 1. Устава, и утврђено право подносиоца на накнаду штете, на начин предвиђен одредбама члана 90. Закона о Уставном суду, те наложено Општинском суду у Новом Пазару да у наведеном предмету предузме мере како би се што пре спровело извршење; Уж-682/2008 од 10. децембра 2009. године, којом је усвојена уставна жалба „С. О.“ д.д. из Загреба - подружница Винковци, Република Хрватска, и утврђено да је пресудом Врховног суда Србије Рев. 3389/07 од 21. фебруара 2008. године повређено Уставом зајемчено право подносиоца уставне жалбе на мирно уживање имовине из члана 58. став 1. Устава (као и право на правично суђење), поништена оспорена пресуда и одређено да Врховни суд Србије поново одлучи по ревизији подносиоца изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду Гж. 5537/07 од 9. маја 2008. године.

7. право на судску заштиту људских права и слобода из члана 22. Устава

Ову повреду права Суд је утврдио у Одлуци Уж-768/2008 од 17. јуна 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу М. С. и утврдио да је у поступку пред Трећим општинским судом у Београду К. 610/96-06 повређено Уставом зајемчено право подносиоца уставне жалбе на судску заштиту из члана 22. став 1, као и право на суђење у разумном року, те утврдио право подносиоца уставне жалбе на накнаду штете у складу са одредбама Закона о Уставном суду.

8. право на хитно одлучивање о трајању притвора из члана 27. став 3.

Устава

Ову повреду права Уставни суд је утврдио у једној одлуци – Уж-1254/2009 од 8. октобра 2009. године, којом је усвојио уставну жалбу И. Д. и утврдио да је у поступку по жалби на решење Окружног суда у Новом Саду Кв. 513/09 од 1. јуна 2009. године повређено Уставом гарантовано право подносиоца уставне жалбе из члана 27. став 3. Устава (у осталом делу уставну жалбу је одбио), те одредио објављивање Одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“.

9. право на ограничено трајање притвора из члана 31. став 1. Устава

Повреда овог права утврђена је у једној одлуци – Уж-1429/2008 од 16. јула 2009. године, којом је усвојена уставна жалба М. Р. и утврђено да је решењем Окружног суда у Београду - Веће за ратне злочине Кв.В 87/08 од 20. октобра 2008. године и решењем Врховног суда Србије - Веће за ратне злочине Кж. II р.з. 46/08 од 17. новембра 2008. године повређено право подносиоца на трајање притвора, зајемчено одредбама члана 31. ст. 1. и 2. Устава (у преосталом делу уставна жалба је одбијена), те одређено објављивање Одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“.

У 226 предмета Суд је донео одлуке о одбијању уставних жалби као неоснованих у односу на повреде Уставом зајемчених људских или мањинских права и слобода чију су заштиту подносиоци уставних жалби тражили, али је и у једном броју одлука којима је усвајао уставне жалбе у односу на уставна права чију је повреду утврдио, Суд у осталим деловима одбијао као неосноване уставне жалбе истих подносилаца, када би утврдио да није дошло до повреде њихових других Уставом зајемчених права. Такође, у једном броју донетих одлука о одбијању уставних жалби, Суд је у појединим предметима одбацио уставне жалбе у делу у којем је утврдио да нису испуњени процесни услови за вођење поступка по уставној жалби утврђени Уставом и Законом о Уставном суду.

Одлуке о одбијању уставних жалби Суд је у извештајном периоду донео у односу на оспорене појединачне акте и радње у предметима уставних жалби како из области грађанског, тако и области кривичног или прекршајног, као и управног права, и у тим одлукама Суд је утврдио да нису основане уставне жалбе које су се односиле на повреду следећих Уставом зајемчених људских права и слобода или основних уставних начела о овим правима и слободама:

- начело равноправности полова из члана 15. Устава – у једном предмету;
- начела непосредне примене зајемчених права из члана 18. Устава – у 3 предмета;
- начела забране дискриминације, односно једнаке уставне и законске заштите из члана 21. Устава - у 13 предмета;
- право на судску заштиту људских права и слобода из члана 22. Устава – у 10 предмета;
- право на достојанство и слободан развој личности из члана 23. Устава – у једном предмету;
- право на живот из члана 24. Устава – у 16 предмета;
- право на слободу и безбедност из члана 27. Устава – у 8 предмета;
- право на поступање са лицем лишеним слободе из члана 28. Устава – у једном предмету;
- права у вези са одређивањем притвора из члана 30. Устава – у једном предмету;
- права у вези трајања и задржавања у притвору из члана 31. ст. 1. и 2. Устава – у 4 предмета;

- посебна права окривљеног из члана 33. ст. 2. до 6. Устава (право окривљеног на саслушање, одбрану и браниоца, као и право на суђење без одуговлачења) – у 11 предмета;
- право на правну сигурност у казненом праву из члана 34. став 4. Устава – у 5 предмета;
- право на правично суђење из члана 32. Устава – у 125 предмета;
- право на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава – у 47 предмета;
- право на правну личност из члана 37. Устава – у једном предмету;
- право на рехабилитацију и накнаду штете из члана 35. Устава – у 6 предмета;
- право на једнаку заштиту права и на правно средство из члана 36. ст. 1. и 2. Устава – у 48 предмета;
- право на слободу кретања из члана 39. ст. 1. и 2. Устава – у 2 предмета;
- право на неповредивост стана из члана 40. Устава – у једном предмету;
- право на слободу удруживања из члана 55. Устава – у једном предмету;
- право на имовину из члана 58. Устава – у 48 предмета;
- право на наслеђивање из члана 59. Устава – у 4 предмета;
- права на рад и по основу рада из члана 60. Устава – у 30 предмета;
- права детета из члана 64. ст. 1, 2. и 5. Устава – у једном предмету;
- права и дужности родитеља из члана 65. Устава – у једном предмету;
- права на посебну заштиту детета из члана 66. Устава – у једном предмету;
- право на правну помоћ из члана 67. Устава – у једном предмету;
- право на здравствену заштиту из члана 68. Устава – у 18 предмета;
- право на социјалну заштиту из члана 69. Устава – у 16 предмета;
- право на пензијско осигурање из члана 70. Устава – у 15 предмета;
- слободу научног и уметничког стваралаштва из члана 73. Устава – у једном предмету.

У једном предмету који је решен усвајањем уставне жалбе, у току поступка одложено је извршење уставном жалбом оспорене пресуде, до доношења одлуке Уставног суда по тој уставној жалби, јер су били испуњени услови из члана 86. став 2. Закона о Уставном суду за прихватање предлога подносиоца уставне жалбе за одлагање извршења оспореног појединачног акта, а доношењем одлуке по уставној жалби стекли су се услови да се решење о одлагању извршења оспореног акта укине, сагласно одредби члана 56. став 2. Закона.²⁵

Одлуке у којима је Суд одлучио да се оне објаве ради отклањања последица утврђене повреде Уставом зајемченог људског права или слободе, сагласно члану 89. став 2. Закона о Уставном суду, или за које је Суд закључио да се објаве због ширег значаја за заштиту људских права, односно уставности и законитости, у складу са одредбом члана 49. став 2. Закона, објављене су у „Службеном гласнику Републике Србије“ или ће бити објављене у овом службеном гласилу одмах након утврђивања коначних текстова свих одлука донетих у 2009. години и достављања њихових писмених исправака учесницима у поступку као услова за њихово објављивање, прописаног одредбама Пословника о раду Уставног суда.

Структура 857 решења донетих по уставним жалбама је следећа: 844 решења о одбацивању уставних жалби и 13 решења о обустави поступка..

Суд је одбацивао уставне жалбе на основу одредаба члана 36. став 1. Закона о Уставном суду, због: недопуштености уставне жалбе (оспорени акти донети или

²⁵ Решење Уж-496/2009 од 16. априла 2009. године, које је укинато Одлуком Уставног суда Уж-496/2009 од 16. јула 2009. године, којом је одлучено по поднетој уставној жалби.

оспорене радње извршене пре проглашења Устава од 8. новембра 2006. године којим је то правно средство установљено, оспорени акти нису донети од стране државних органа или носиоца јавних овлашћења, оспорени акти нису подобни да доведу до повреде Уставом зајемчених права подносиоца уставне жалбе, јер се њима не одлучује ни о каквим правима и обавезама подносиоца – нпр. разни акти – обавештења, дописи, информације, мишљења или извештаји државних органа, процесна решења којима се управља поступком или изводе докази, а не решава поступак, решења о изузећу судија или јавних тужилаца, акти Републичког одбора за решавање сукоба интереса о изрицању мере, нису исцрпљена правна средства против оспореног акта или радње, оспорени акт не може се побијати уставном жалбом јер није донет од стране државног органа или носиоца јавног овлашћења, недостатак активне легитимације подносиоца уставне жалбе јер је оспореним актима одлучивано о правима других лица а не подносиоца уставне жалбе или подносилац није легитимисан за подношење уставне жалбе за заштиту оних права која су Уставом зајемчена другим лицима, о захтеву уставне жалбе већ је одлучивао Европски суд за људска права и сл.); неблаговременисти уставне жалбе (није поднета у законом прописаном року); ненадлежности Уставног суда (уставном жалбом није тражена заштита Уставом зајемченог права, већ решавање по захтевима за које Уставни суд није надлежан, односно који су у надлежности судова опште или посебне надлежности или других државних органа); неуредности или непотпуности уставне жалбе (не садржи све податке и доказе прописане чланом 85. Закона о Уставном суду, а подносилац у остављеном року није отколнио те недостатке, лице које је поднело уставну жалбу није доставило Суду посебно писмено овлашћење за подношење уставне жалбе у име другог лица, сагласно одредби члана 83. став 2. Пословника о раду Уставног суда); недостатка других процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање по уставној жалби (у уставној жалби не наводе се уставноправни разлози који су у вези са повредом или ускраћивањем Уставом зајемчених права, већ се од Уставног суда тражи да поступа као инстанциони (виши) суд у односу на правноснажне одлуке судова опште и посебне надлежности и других државних органа донетих у судском или управном поступку, притужује се на те одлуке и оспорава њихова законитост и правилност, или се истиче повреда уставног права која није истицана у поступку у коме је донет оспорени акт, подносилац преминуо у току поступка, и др.).

У 11 предмета Суд је обуставио поступак по уставним жалбама због повлачења уставне жалбе, сагласно одредби члана 88. тачка 1. Закона о Уставном суду.

IV ОДНОС УСТАВНОГ СУДА И НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Уставни суд се обратио Народној скупштини са захтевом за достављање одговора по поднетим предлозима, односно мишљења по поднетим иницијативама за оцену уставности закона у 31 предмету, у једном предмету за достављање мишљења поводом поднете иницијативе за оцену уставности и законитости Пословника Народне скупштине, а у 10 предмета доставио је Народној скупштини донета решења о покретању поступка на одговор.

Народна скупштина је Уставном суду у току 2009. године доставила одговоре и мишљења у укупно 28 предмета (у 27 „ИУ“ предмета – у којима су оспорени закони и потврђени међународни уговори и у 1 „VIIIУ“ предмету – по жалби јавног тужиоца на одлуку о престанку функције), од којих се 20 достављених одговора односило на предмете који су Народној скупштини достављени на одговор, односно мишљење у овој години, а 8 – на предмете достављене на одговор у току 2008. године.

Суд је поводом поднетих иницијатива или по сопственој иницијативи донео 10 решења о покретању поступка за оцену уставности одредаба закона или за оцену сагласности закона са потврђеним међународним уговором.

У једном броју предмета, поред донете одлуке о уставности одредаба закона о којима је одлучивао, Суд је, на основу одредбе члана 105. Закона о Уставном суду, донео закључке о обавештавању Народне скупштине о проблемима остваривања уставности и законитости у примени оспорених одредаба закона, а који се односе на следећа питања:

- потребу законског уређивања права на накнаду штете и повраћај конфисковане имовине рехабилитованих лица у Републици Србији (Закључак ИУ-33/2008 од 5. фебруара 2009. године, који је упућен Народној скупштини у вези са предметом ИУ-33/2008 у коме је Уставни суд одлучивао о уставности одредаба Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“, број 33/06));

- проблеме у вези законског уређивања питања из одредаба чл. 49. до 51. Закона о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 34/06), које се односе на продужење рокова за легализацију бесправно саграђених објеката (Закључак ИУ-101/2006 од 12. фебруара 2009. године, који је упућен Народној скупштини у вези са предметом ИУ-101/2006 у коме је Уставни суд одлучивао о уставности одредаба истог Закона);

- проблеме у примени одредаба Закона о предузећима („Службени лист СРЈ“, бр. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 и 36/02) које уређују положај предузећа која послују средствима у друштвеној својини, а у вези са роковима за приватизацију друштвене и државне својине (Закон о приватизацији) и усклађивањем Закона о средствима у својини Републике Србије са важећим Уставом (Закључак ИУ-119//2005, ИУ-393//2005 и ИУ-112//2006 од 19. марта 2009. године, који је упућен Народној скупштини у вези са предметом под истим бројем ИУ-33/2008 у коме је Уставни суд одлучивао о уставности одредаба Закона о предузећима);

- проблеме остваривања уставности и законитости у вези са одредбом члана 86. став 10. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 47/03 и 34/06), као и одредбама више других закона којима се искључује право на судску заштиту поводом коначних управних аката, са предлогом за предузимање мера у вези са односним питањима, ради усклађивања тих закона са важећим Уставом Републике Србије (Закључак ИУ-409/2005 од 2. априла 2009. године, који је упућен Народној скупштини у вези са предметом ИУ-409/2005 у коме је Уставни суд одлучивао о уставности одредаба Закона о планирању и изградњи и других закона);

- отворена питања у вези са садржином и применом Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана („Службени лист СРЈ“, број 36/02 и „Службени гласник РС“, бр. 80/04 и 101/05) и Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по уговорима о девизним депозитима грађана ороченим код Дафимент банке а.д. Београд, у ликвидацији и по девизним средствима грађана положеним код Банке приватне привреде Црне Горе д.д. Подгорица („Службени лист СРЈ“, број 36/02 и „Службени гласник РС“, број 101/05), уз обавештавање Народне скупштине о заузетим ставовима Европског суда за људска права у Стразбуру у пресудама тог суда у предметима везаним за проблем тзв. „старе девизне штедње“ и потреби да се предузму мере за решавање овог проблема, у складу са Резолуцијом број 1410 (2004) Савета Европе (закључци ГУ-260/2003 и ГУ-122/2004 од 16. априла 2009. године, који су упућени Народној скупштини у вези са предметима под истим бројевима у којима је Уставни суд одлучивао о уставности одредаба наведених закона);

- неусклађеност закона који уређују закључивање и потврђивање међународних уговора са Уставом (Закључак ГУм-40/2008 од 24. септембра 2009. године, који је упућен Народној скупштини у предмету ГУм-40/2008 у коме је одлучивано о уставности одредбе члана 7. став 2. тачка а) Бечке конвенције о уговорном праву и где се као спорно питање јавило који субјекти могу бити потписници међународних уговора у име државе);

- потребу усклађивања Закона о службеној употреби језика и писма са Уставом (Закључак од 5. септембра 2009. године, који је упућен Народној скупштини у вези са предметом ГУл-150/2008 у коме је разматрана уставност и законитост члана 5. Статута општине Прибој);

- неусклађеност Закона о заштити од пожара са важећим Уставом (Закључак од 3. децембра 2009. године, који је упућен Народној скупштини у вези са предметом ГУо-136/2009, у коме је одлучивано о законитости одредаба чл. 1, 2. и 3. Правилника о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији акционарског друштва Фабрике коже „Рума“);

- проблеме у вези са применом Закона о мировању и отпису дуга по основу доприноса за обавезно здравственог осигурање („Службени гласник РС“, број 102/08) (Закључак од 17. децембра 2009. године, који је упућен Народној скупштини у вези са предметом ГУз-71/2009 у коме је одлучивано о уставности наведеног Закона);

- потребу одговарајуће допуне Закона о радиодифузији у смислу да радио и ТВ претплату нису дужни да плаћају они који немају пријем ових програма (Закључак од 22. децембра 2009. године, који је упућен Народној скупштини у вези са предметом ГУ-176/2002 у коме је одлучивано о уставности истог Закона).

V ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

Уставом је утврђено да су одлуке Уставног суда коначне, општеобавезујуће и извршне (члан 166. став 2.), а чланом 104. Закона о Уставном суду прописано је да су државни органи, организације којима су поверена јавна овлашћења, политичке странке, синдикалне организације, удружења грађана или верске заједнице дужни да, у оквиру својих права и дужности, извршавају одлуке и решења Уставног суда, као и да ће у случају потребе, извршење одлуке и решења Уставног суда обезбедити Влада, на начин који је утврђен посебним решењем Уставног суда.

У 2009. години било је 5 предмета за обезбеђење извршења одлука Уставног суда, са већим бројем подносилаца захтева у појединим предметима, од чега су решена три предмета. У решеним предметима донети су закључци о одбацивању захтева, због непостојања процесних претпоставки за одлучивање.

Тако је Закључком IУ-47/2004 од 30. априла 2009. године Суд одбацио захтев за извршење Одлуке Уставног суда IУ-47/2004 од 9. децембра 2004. године због ненадлежности за одлучивање о захтеву за извршење одлуке овог Суда којом није одлучивано о уставности и законитости оспореног акта, већ је поступак обустављен Закључком број IУ-53/2004 од 17. јуна 2009. године. Такође, Суд је одбацио захтев за обезбеђење извршења Одлуке Уставног суда број IУ-53/2004 („Службени гласник РС“, број 90/05), који је поднела већа група грађана, те ставио ван снаге свој Закључак под истим бројем од 25. маја 2006. године у делу у коме су Влади уступљени захтеви за обезбеђење извршења Одлуке Уставног суда број IУ-53/2004, јер су накнадно отклоњене последице настале применом одредаба прописа за које је Уставни суд наведеном Одлуком утврдио да нису биле у сагласности са Уставом и законом.

VI ЈАВНОСТ РАДА УСТАВНОГ СУДА

У погледу обезбеђења јавности рада у Уставном суду су обављане активности које се могу груписати као:

1. активности информисања јавности,
2. активности интерног обавештавања,
3. рад по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја,
4. издаваштво и
5. сарадња са другим државним органима, организацијама и установама²⁶.

1. Информисање јавности

Информисање јавности обављано је поводом: а) рада и одлучивања Уставног суда на редовним седницама; б) организације и састава Суда, као и средстава и текућег пословања; в) других активности Суда (сарадње са другим државним органима, сарадње са уставним судовима других земаља и са међународним организацијама, организовања конференција, семинара и округлих столова о питањима уставносудске теорије и праксе, посета Уставном суду итд).

Информисање јавности о овим питањима вршено је:

- објављивањем одлука Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“ и другим службеним гласилима;
- преко веб-сајта Уставног суда;
- редовном комуникацијом са медијима;
- штампањем публикације *Водич кроз Уставни суд* на српском и енглеском језику;
- штампањем *Водича о уставној жалби* на српском језику и језицима националних мањина;
- издавањем „Билтена“ Уставног суда и обавештавањем јавности о раду Суда путем публиковања уставносудске праксе и ставова у стручним часописима.

Све одлуке Уставног суда за које је било обавезно објављивање у „Службеном гласнику Републике Србије“, сагласно одредби члана 49. став 1. Закона о Уставном суду, као и на основу донетих одлука Суда, сагласно одредбама члана 49. став 2. и члана 89. Закона, објављене су у „Службеном гласнику Републике Србије“.

На веб-сајту Уставног суда благовремено је објављиван дневни ред редовних седница. Саопштењима са седница, која су објављивана на веб-сајту, јавност је обавештавана о донетим одлукама у нормативној контроли и по уставним жалбама. Сачињена су укупно 42 саопштења са 42 редовне седнице.

О организацији и саставу Суда, као и средствима и текућем пословању, јавност је била обавештавана путем годишњег Информатора о раду Уставног суда, који је постављен на веб-сајт Суда. О свим другим активностима Уставног суда од значаја за јавност такође су на веб-сајт Суда редовно постављане вести.

У току 2009. године, на веб-сајту Суда, страници под називом „Судска пракса“, допуњен је постојећи материјал уставносудске праксе у електронском облику, постављањем свих важећих ставова Суда, редовно су постављане одлуке и решења Суда донети по уставним жалбама и омогућено је претраживање одлука по уставним жалбама по врсти донетих аката, чиме је омогућено да ови судски акти буду доступни на ефикаснији начин како учесницима у тим поступцима, тако и најширој јавности.

²⁶ Видети поглавље IX

О одлучивању и другим активностима Суда јавност је обавештавана и путем редовне комуникације са медијима. Јавност у раду Суда обезбеђена је присуствовањем новинара редовним седницама, доступношћу материјала са седница новинарима, организовањем редовне и ванредних конференција за штампу, давањем интервјуа и изјава председнице Суда, давањем изјава од стране судија извештача, као и редовним обавештавањем медија о раду Суда од стране Стручне службе Суда. Редовна сарадња са медијима доприносила је благовременом и бољем презентовању рада Суда, посебно о уставноправним питањима која су по својој природи од ширег друштвеног интереса, као и о одлукама по уставним жалбама за заштиту слобода и права грађана.

Редовна годишња конференција за штампу одржана је у Уставном суду 31. марта 2009. године, сагласно члану 98. Пословника о раду Уставног суда. На конференцији, коју је сазвала и водила председница Уставног суда др Боса Ненадић, представљен је Преглед рада Уставног суда у 2008. години, након чега је председница одговарала на питања новинара у вези са тим Прегледом и радом Суда. Конференцији су присуствовали извештачи следећих медија: *Тањуг*, *Бета*, *Фонет*, *Инфобиро*, *ОРФ*, *Дојче веле*, РТС, ТВ *Б92*, ТВ *Студио Б*, ТВ *Фокс*, ТВ *Авала*, ТВ *Пинк*, *Политика*, *Вечерње новости*, *Данас*, *Франкфуртске вести*, у којим медијима су пренете најзначајније изјаве са конференције.

Заједничке (ванредне) конференције за штампу председница Уставног суда Србије одржала је:

- 27. фебруара 2009. године, са председницом Уставног суда Краљевине Шпаније др Маријом Емилијом Касас Баамонде,
- 5. јуна 2009. године са председником Уставног суда Руске Федерације др Валеријем Зоркином,
- 26. октобра 2009. године са председником Савезног уставног суда Немачке др Ханс-Јиргеном Папиером.

О тим конференцијама извештавали су агенције *Фонет*, *Тањуг*, *Бета*, као и дневни листови *Политика*, *Вечерње новости* и *Данас*.

Седнице Уставног суда редовно су пратили и са њих извештавали новинари агенција *Тањуг*, *Фонет*, *Инфобиро* и *Бета*, као и дневних новина *Политика* и *Вечерње новости*, док су извештачи осталих медијских кућа седницама Уставног суда присуствовали повремено, у зависности од интереса за питања која су била на дневном реду седница Суда, о којима су извештавали селективно.

Током 2009. године председница Уставног суда др Боса Ненадић дала је медијима већи број интервјуа у вези са одлучивањем и другим активностима Суда и то: Новинској агенцији *Тањуг* (2 интервјуа), Информативној агенцији *Фонет*, дневним новинама *Политика* (3 интервјуа - један интервју за додатак *Политике* поводом јубилеја ГТЗ и немачког Основног закона), дневним новинама *Вечерње новости*, дневним новинама *Данас* (паралелни интервју са председником Уставног суда Руске Федерације г. Валеријем Зоркином), Информативној агенцији *Инфобиро*, Радио Београду 1. програм, а изјаве медијским кућама РТС, ТВ *Б92*, ТВ *Студио Б*, РТВ Војводине.

О предметима за које постоји значајно интересовање јавног мњења изјаве представницима медија давали су и судије извештачи (Весна Илић-Прелић, др Агнеш Картаг-Одри, Катарина Манојловић-Андрић, др Драган Стојановић и Предраг Ђетковић)

Извештавање медијских кућа о раду и одлучивању Уставног суда било је најчешће благовремено, потпуно и тачно, у највећој мери неутрално или афирмативно, а материјалне грешке у информацијама о раду и одлучивању Уставног суда догодиле су се приликом извештавања само два пута (један чланак у листу *Политика*²⁷ и *Вечерње*

²⁷ Погрешно пренета одлука Уставног суда.

новости²⁸), у вези са чиме је из Суда благовремено реаговано, па су исправљене у законском року.

2. Интерно обавештавање

Интерно обавештавање обављано је редовно (путем недељних или двонедељних „прес-клипинга“ – избора из извештавања медија о раду Уставног суда, који су достављани председнику, свим судијама, секретару, заменику секретара и руководиоцу Службе председника Уставног суда) и ванредно (дневним обавештавањем судија и запослених у стручној служби Суда о чланцима везаним за поједина значајна питања у вези са радом и одлучивањем Суда).

3. Рад по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја

Током 2009. године Уставном суду поднето је 57 захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја, што је 2,59 пута више него у 2008. години, кад су поднета 22 захтева.

На све захтеве за слободан приступ информацијама од јавног значаја одговорено је у законском року. Од укупно поднетих захтева:

- на информације о предметима који се налазе пред Уставним судом или о раду Уставног суда односило се 25 захтева;
- достава копија докумената тражена је у 13 захтева;
- информације о предметима и копије докумената тражене су у 4 захтева;
- увид у списе предмета тражен је у 3 захтева;
- 10 захтева односило се на питања и представке које немају својство информације од јавног значаја;
- поводом једног захтева донето је решење о одбијању;
- поводом једног захтева подносилац је обавештен да Уставни суд не поседује тражене информације од јавног значаја, о чему је, сагласно Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја, обавештен и Повереник за информације од јавног значаја.

4. Издаваштво

У 2009. години припремљене су и објављене следеће публикације:

1. „Уставни суд Србије 1963 – 2008“ (монографија поводом 45 година од оснивања Уставног суда – припремила председница Суда), у саиздаваштву са Јавним предузећем „Службени гласник“;
2. „Law on the Constitutional Court and Rules of procedure of the Constitutional Court“ („Закон о Уставном суду и Пословник о раду Уставног суда“ на енглеском језику), у саиздаваштву са ЈП „Службени гласник“;
3. „La Constitution de la Republique de Serbie“ (Устав Републике Србије на француском језику), уз подршку Канадског пројекта реформе правосуђа у Србији;
4. „Водич кроз Уставни суд Србије“ и „Guide to the Constitutional Court of Serbia“ (публикација са основним подацима о саставу, организацији, надлежностима и начину одлучивања Уставног суда), уз подршку Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС);

²⁸ Дата нетачна информација о стављању на дневни ред седнице Уставног суда једног предмета.

5. „Водич о уставној жалби“, на српском језику и језицима националних мањина, уз подршку Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС);
6. *Предлог Стратегије информисања јавности о раду Уставног суда* уз подршку ОЕБС у Србији (на српском и енглеском језику, као и на језицима националних мањина).

У овом периоду такође је припремљен и предат за штампу *Билтен Уставног суда*, књига 1. за 2008. годину (репринт већ интерно штампаног издања) и књига 2. за 2008. годину, чиме ће публикација под називом „Билтен“ Уставног суда (збирка аката и ставова Уставног суда), у оквиру закљученог уговора о пословној сарадњи са Јавним предузећем „Службени гласник“, први пут бити штампана и на тај начин доступна најширој јавности.

VII МЕТОД И ОБЛИЦИ РАДА УСТАВНОГ СУДА

Активност Уставног суда се одвијала кроз одговарајуће облике рада као што су: редовне седнице, припремне седнице, консултативни састанци, радне седнице и седнице радних тела Суда (сталних, као и повремених).

Стручне послове на припреми и обради предмета за све седнице и састанке Уставног суда и његових радних тела, обављали су председник и секретар Суда и Стручна служба Суда.

1. Редовне седнице Уставног суда одржаване су, по правилу, једном, а изузетно и два пута недељно. На 42 редовне седнице, колико их је одржано у 2009. години, Суд је одлучивао о питањима из своје надлежности утврђене важећим Уставом, као и о питањима предвиђеним законом и Пословником о раду Уставног суда, тако што је:

- усвојио нове опште правне акте;
- усвојио опште правне ставове о појединим питањима из надлежности Уставног суда;
- усвојио Информатор о основним подацима о раду Уставног суда;
- донео одлуке о изменама одлука о саставу сталних радних тела Уставног суда – Редакционе комисије, Комисије за праћење прописа и остваривање уставности и законитости, Комисије за стамбена питања, Одбора за уставне жалбе у области кривичног права, Одбора за уставне жалбе у области грађанског права и Одбора за уставне жалбе у области управног права, као и одлуку о образовању других радних тела Суда и именовању њихових чланова - Уређивачког одбора *Билтена* Уставног суда;
- усвојио годишњи Преглед рада Уставног суда у 2008. години;
- усвајао периодичне планове рада Суда у току 2009. године (за период јануар – јули 2009. и септембар – децембар 2009. године) и разматрао њихову реализацију;
- утврдио предлог годишњег Финансијског плана Уставног суда за 2010. годину;
- утврдио нацрт Кадровског плана Стручне службе Уставног суда за 2010. годину;
- усвојио План јавних набавки за 2009. годину у Уставном суду (са наменом за израду софтвера електронске базе судске праксе);
- усвојио Решење о обележавању уставносудских предмета у 2010. години, Су број 582/1 од 24. децембра 2009. године, чијим ступањем на снагу 1. јануара 2010. године престаје да важи Решење Уставног суда о обележавању предмета Су број 177/2007 од 26. децембра 2007. године;
- одређивао задужења радним телима Суда и Стручној служби по одређеним питањима из њиховог делокруга;
- одлучивао о постављењима у Стручној служби Уставног суда, и то – секретара и заменика секретара Уставног суда, руководиоца Службе за послове из надлежности Уставног суда, три саветника Суда – секретара комисија Уставног суда, једног саветника Суда-секретара одбора, шест саветника Суда за нормативну контролу и саветника Суда - координатора судске праксе, као и о пријему приправника у Стручној служби Уставног суда;
- констатовао подношење захтева за престанак дужности судије Уставног суда мр Станке Милановић, који је упућен председнику Суда и Народној скупштини, као

и овлашћеном предлагачу из избор, односно именоване, сагласно одредби члана 13. став 1. Пословника о раду Уставног суда²⁹;

- разматрао питања међународне сарадње, сарадње с другим уставним судовима и међународним организацијама, у оквиру чега и иницијативу председнице нашег Суда др Босе Ненадић и председнице Уставног суда Републике Словачке др Ивете Мацејкове за образовање регионалне асоцијације, односно остваривање непосредне сарадње уставних судова земаља у којима су у употреби словенски језици, као и информације о посетама Уставном суду Србије делегација других уставних судова и организација, извештаје о посетама председника и судија Уставног суда, односно делегација Уставног суда уставним судовима других земаља, међународним организацијама и о њиховом учешћу на другим стручним скуповима;

- разматрао питања сарадње са државним и другим органима и организацијама, научним и другим установама о питањима од интереса за очување уставности и законитости, а у оквиру тога и закључивање протокола о сарадњи са правним факултетима у Републици Србији;

- разматрао питања организовања, односно одржавања саветовања, студијских путовања и стручних семинара за судије и саветнике у Стручној служби Суда;

- разматрао и прихватио захтеве Редакционе комисије Уставног суда и судија известилаца за преиспитивање донетих одлука пре њиховог отправања из Суда, сагласно члану 91. Пословника о раду Уставног суда;

- задуживао саветнике у Стручној служби за припрему одређених информација, анализа и извештаја о правним питањима и уставносудској пракси од значаја за рад и одлучивање Суда у појединим предметима;

- разматрао питања реализације имплементације информатичког система програма управљања предметима Уставног суда, као и друга питања везана за рад Суда и његове Стручне службе, а посебно у домену модернизације обраде и праћења судске праксе Суда, као и праксе уставних судова других држава и међународних организација које се баве заштитом људских слобода и права.

2. Припремне седнице Уставног суда су одржаване ради разјашњења стања ствари у појединим (сложенијим) предметима, као и ради одлучивања о потреби одржавања јавне расправе или консултативног састанка (члан 31. Пословника).

У протеклој години одржано је 5 припремних седница, на којима је разматрано 6 предмета, и то: иницијатива за оцену уставности одредаба члана 99. став 1. и чл. 100. и 101. Закона о судијама („Службени гласник РС“, број 116/08) (предмет ИУз-43/2009); иницијатива за оцену уставности одредба члана 52. ст. 5. и 6. и члана 56. Закона о Високом савету судства („Службени гласник РС“, број 116/08) (предмет ИУз-44/2009); иницијатива за оцену уставности одредаба члана 43. став 1. и чл. 80. до 82. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, бр. 35/2000, 69/02, 57/03, 72/03, 18/04, 85/05 и 101/05); иницијатива за оцену уставности и законитости одредаба члана 19. Одлуке о јавним паркиралиштима („Службени лист града Београда“, бр. 18/03, 3/06 и 42/09) (предмет ИУ-424/2004); иницијатива за оцену уставности одредбе члана 2. Закона о ратификацији Споразума између Савезне Републике Југославије и Босне и Херцеговине о социјалном осигурању („Службени лист СЦГ- Међународни уговори“, број 7/03) (предмет ИУ-279/2006); решење о покретању поступка за оцену уставности оодредаба чл. 18, 43. и 47. Закона о локалним изборима („Службени гласник РС“, број 129/07); иницијатива за оцену законитости Уредбе о изменама и допунама Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије („Службени

²⁹ Народна скупштина је на седници од 29. децембра 2009. године донела Одлуку која је објављена у „Службеном гласник Републике Србије“, број 111/09, о престанку дужности судије Уставног суда мр Станке Милановић, на лични захтев, са 1. јануаром 2010. године.

војни лист СЦГ“, број 35/04), Уредбе о изменама Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Србије и Црне Горе („Службени лист СЦГ“, број 42/05) и одредбе члана 2. Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Србије и Црне Горе („Службени војни лист СРЈ“, бр. 35/94, 9/96, 1/2000 и 54/2000 и „Службени војни лист СЦГ“, бр. 35/04 и 42/05) (предмет IYп-181/2006); иницијатива за оцену уставности и законитости Уредбе о штрајку полицијских службеника („Службени гласник РС“, број 7/07) (предмет IY-85/2007).

3. Радне седнице Уставног суда, се према одредбама члана 30. Пословника одржавају ради разматрања уставноправних питања садржаних у предметима предложеним за дневни ред редовне седнице и других питања која су од значаја за рад и одлучивање Суда. У извештајном периоду одржана је 41 радна седница. Разматрана су питања у вези са: ажурношћу у раду Уставног суда, планирањем рада, поступањем у предметима, утврђивањем приоритета у раду по предметима и критеријума за припрему Програма рада Суда у 2009. години, као и реализацијом планова рада Суда. О закључцима са радних седница Уставног суда запослени у Стручној служби обавештавани су непосредно, присуствовањем овим седницама, или од стране судија извештача и секретара Суда, ради реализације тих закључака.

4. Консултативни састанци се, према одредбама члана 52. Пословника, одржавају ради разматрања питања од значаја за одлучивање у предмету, односно кад Суд процени да поједина спорна правна питања од интереса за остваривање уставности и законитости захтевају и сарадњу представника одређених органа и организација, научних, јавних и других стручних лица.

У 2009. години одржана су два консултативна састанка поводом неких отворених уставноправних питања у следећим предметима: IY-412/2003 – оцена уставности и законитости Закључка Владе Републике Србије број 02-4585/03-001 од 17. јула 2003. године о прихватању Информације у погледу статуса одређених органа, организација и служби са подручја Аутономне Покрајине Косово и Метохија; Уж-1429/2008 – оцена сагласности одредбе члана 142. став 2. тачка 5) Законика о кривичном поступку („Службени лист Савезне Републике Југославије“, бр. 70/01 и 68/02 и „Службени гласник РС“, бр. 58/04, 85/05, 11/05 и 49/07) са Уставом. Поред консултативних састанака, у појединим предметима одржаване су и консултације судија извештача са надлежним стручним лицима и службама у државним органима и другим организацијама о општим актима који су били предмет уставносудског спора.

6. Радна тела Уставног суда

а) Сталне комисије

1. Редакциона комисија

Редакциона комисија Уставног суда је у току 2009. године одржала 41 седницу. Редакциона комисија је: разматрала и усвојила Извештај о раду ове комисије у 2008. години; утврдила коначне текстове општих и других правних аката које је Уставни суд донео у овој години; утврдила коначан, као и интегрални текст ставова Уставног суда у поступку испитивања и одлучивања по уставној жалби; разматрала предлоге за преиспитивање донетих одлука Суда упућене Комисији.

На седницама Редакционе комисије у 2009. години разматрано је укупно 1296 аката Суда донетих у поступцима из уставносудске надлежности, од чега је утврђено 1287 коначних текстова аката, и то – 103 одлуке и 173 решења из нормативне контроле, 9 писама Народној скупштини, 269 одлука по уставним жалбама и 733 решења по уставним жалбама, док је за 4 разматрана акта предложено Суду преиспитивање донетих одлука пре њиховог отправања из Суда, а у односу на 5 разматраних аката, за које је утврђивање коначних текстова одложено од стране Редакционе комисије, остало је да се коначни текстови тих аката утврде након њихове дораде коју је тражила Комисија.

У односу на годишњи извештај о раду Редакционе комисије за 2008. годину, укупан број разматраних аката Уставног суда од стране Редакционе комисије увећан је скоро три пута – за 295% (у 2008. години било је разматрано укупно 438 аката Суда), а у односу на 2006. годину то увећање износи чак 693% (када је било разматрано укупно 187 аката Суда).

Од укупног броја разматраних аката, 121 или 9,40 % усвојено је без примедби, 894 или 69,46 % усвојено је са редакцијским примедбама, односно правно-техничким или језичко-правописним исправкама, а 272 или 21,13 % је усвојено са правно-редакцијским примедбама већег обима.

Код 28 аката или 2,17% у односу на укупан број разматраних аката у 2009. години, Комисија је одложила разматрање за једну од својих наредних седница ради измене, допуне и преформулације, односно употпуњења, појашњења, прецизирања и друге дораде текстова образложења одлука или решења. У односу на акте за које је било одложено усвајање коначних текстова, Редакциона комисија је у току 2009. године, након достављања нових текстова у складу са донетим закључцима, утврдила коначне текстове 23 акта, а 5 аката је остало за разматрање у 2010. години.

Редакциона комисија је у односу на 4 разматрана акта – 2 решења из нормативне контроле и 2 решења по уставним жалбама предложила Суду преиспитивање донетих одлука пре њиховог отправања из Суда, и то: у односу на Решење Уж-68/2007 од 15. јануара 2007. године – јер поступак који је претходио доношењу решења о одбацивању уставне жалбе није у био у потпуности и правилно спроведен да би се могло утврдити постојање или непостојање процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање по предметној уставној жалби, и то у погледу достављања акта Суда којим се тражи уређење уставне жалбе, а од тога је зависило даље решавање у овој уставноправној ствари; у односу на Решење Уж-52/2007 од 21. маја 2009. године – јер у поступку који је претходио доношењу овог решења није био узет у обзир поднесак подносиоца уставне жалбе са приложеним писменим доказима, примљен у Суду непосредно пре одлучивања, којим је подносилац по налогу Суда уредио уставну жалбу, па је било потребно допунити поступак разматрањем и тог поднесака, ради утврђивања свих чињеница од значаја за решавање ове уставне жалбе; у односу на Решење ИУ-156/2006 од 12. фебруара 2009. године – због потребе заузимања става Суда о спорном правном питању у овом предмету које се односи на надлежност Суда да оцењује сагласност правилника и других општих аката организација којима су поверена јавна овлашћења са уредбама, одлукама и другим општим актима донетим у извршавању Устава и закона³⁰; у односу на Решење ИУ-140/2007 од 26. новембра 2009. године – због тога што чињенично и правно стање које је од значаја за одлучивање о уставности и законитости оспорених одредаба предметног општег правног акта није потпуно утврђено да би се могла донети коначна одлука, односно није разјашњено питање статуса доносиоца оспореног акта, од чега зависи примена прописа меродавних за тражену оцену уставности и законитости.

³⁰ Овај Став Суда под називом: „Оцена сагласности општег акта са републичким прописом донетим за извршавање закона или са другим општим акатом који је био основ за доношење оспореног акта“, заузет је накнадно – 17. јуна 2009. године, након чега је наведени предмет решен у току 2009. године.

2. Комисија за праћење остваривања уставности и законитости

Комисија је у 2009. години одржала 8 седница, на којима су разматрани Извештај о раду ове Комисије у 2008. години, Програм рада Комисије у 2009. години и анализа тема из Програма рада и по закључцима седнице Суда, које су због значаја за рад Суда захтевале заузимање ставова о питањима везаним за поступање у предметима. Из Програма рада није реализована тема која се односи на поступање Суда у случајевима кад се усваја уставна жалба због повреде права које нису изричито зајемчена Уставом, већ произлазе из одговарајућих уставних одредаба које уређују друга питања, као и тема која се односи на надлежност Уставног суда у изборном спору (ове теме увршћене су у Програм рада за 2010. годину). По захтеву Суда разматрана је правна природа акта о оснивању јавног предузећа и установе. Из програма рада Комисије разматране су следеће теме:

- Поступање по уставној жалби у случају кад је изјављено ванредно правно средство

Као једно од питања на које је требало дати одговор у поступку претходног испитивања уставне жалбе, било је и питање кад се сматра да су исцрпљена правна средства, с обзиром на то да ни Устав ни Закон о Уставном суду код овог услова за изјављивање уставне жалбе не наводе да ли су то редовна или и ванредна правна средства и да ли та средства морају бити делотворна, те да ли се сматра да су та средства исцрпљена кад их странка изјави или кад надлежни орган донесе одлуку о том правном средству. Стога је пред Комисију постављен задатак да претходно да одговор на та питања, како би се уобличио ставови који ће омогућити ефикасно поступање Суда. Због сложености ових питања, разматрала их је и Радна седница Суда, а на Редовној седници од 2. априла 2009. године, кад су усвојени предложени ставови Комисије закључено је, поред осталог, да се сачини интегрални текст ставова Уставног суда у поступку испитивања и одлучивања по уставној жалби, те да се ови ставови објаве у штампаној публикацији и на веб-страници Суда.

- Оцена сагласности општег акта са републичким прописом донетим за извршавање закона или са другим општим актом који је био основ за доношење оспореног општег акта

С обзиром на то да се пред Уставним судом налазио одређени број предмета у којима нису истицани разлози неуставности, односно незаконитости подзаконског акта који се оспорава, већ се истицала несагласност са одређеном уредбом, поставило се питање да ли Суд може да оцењује сагласност подзаконског акта у односу на други подзаконски акт, односно уредбу, с обзиром на то да би из одредаба члана 166. став 1. Устава (према коме Уставни суд штити уставност и законитост и људска и мањинска права и слободе) и члана 167. став 1. тач. 1. и 3, став 2. тачка 6. и став 4. Устава (према којима Уставни суд одлучује о сагласности закона и других општих аката са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, сагласности других општих аката са законом, врши и друге послове одређене Уставом и законом, те обавља и друге послове предвиђене Уставом), следило да Уставни суд не може да оцењује међусобну сагласност подзаконских аката различите правне снаге, већ само сагласност подзаконског општег акта у односу на Устав и закон. Разматрајући ова питања, Комисија је предложила став према коме, уколико се предлогом или иницијативом захтева оцена сагласности општег акта са републичким прописом донетим за извршавање закона или са другим општим актом који је био основ за доношење оспореног општег акта, Уставни суд оцењује сагласност оспореног општег акта са општим актом у односу на који се тражи оцена, ако сматра да је тај виши акт сагласан закону. Овај став је предложен полазећи од тога да је Уставни суд надлежан за оцену уставности закона и других општих аката и оцену законитости других општих аката и да

је основна функција Суда да штити уставност и законитост у целини и да обезбеди међусобну сагласност свих општих аката који егзистирају у домаћем правном поретку, а у случају међусобне несагласности подзаконских аката, несумњиво је да један од тих аката није сагласан закону. Овај предлог става Суда усвојен је 17. јуна 2009. године, на Редовној седници Суда.

- Претпоставке за накнаду нематеријалне штете код повреде права на суђење у разумном року

Поводом питања да ли подносиоцу уставне жалбе увек треба досудити накнаду штете код повреде права на суђење у разумном року, чак и кад накнаду штете није тражио, Комисија је предложила став да у случају да је повређено право на суђење у разумном року накнада нематеријалне штете може бити одређена ако је подносилац уставне жалбе такав захтев поставио, а ако је подносилац уставне жалбе поставио захтев за накнаду нематеријалне штете, Суд ће утврдити ову накнаду ако оцени да је то неопходан и правичан вид задовољења. Овај предлог става усвојен је на Редовној седници Суда од 2. јула 2009. године.

- Недостатак одговарајућег овлашћења за подношење уставне жалбе као разлог за одбацивање уставне жалбе

Комисија је поводом одговора на питање да ли постоји правни основ да Суд одбаци уставну жалбу изјављену без посебног овлашћења од стране адвоката или је у обавези да претходно затражи достављање овлашћење за изјављивање уставне жалбе, полазећи од одговарајућих одредаба Закона и Пословника, закључила да треба остати при досадашњој пракси у поступању са уставном жалбом кад недостаје одговарајуће (специјално) овлашћење за подношење уставне жалбе, тим пре што би у супротном, подносиоци уставних жалби из грађанских спорова били доведени у неравноправан положај у односу на подносиоце уставних жалби из других поступака. Стога је предложен став да ће у сваком случају, независно од тога да ли је уставну жалбу у име лица поднео адвокат или друго лице, подносилац уставне жалбе бити обавештен и позван да отклони недостатак и достави овлашћење у одређеном року, уз упозорење да ће у супротном уставна жалба, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 3) Закона о Уставном суду, бити одбачена. Овај предлог става усвојен је на Редовној седници Суда од 2. јула 2009. године.

- Правна природа акта о оснивању јавног предузећа и установе

Комисија је разматрала став Суда од 19. марта 1998. године према коме акти јавних предузећа и установа нису општи правни акти, те да захтеве за оцењивање уставности и законитости наведених аката Суд одбацује због ненадлежности. Комисија је имајући у виду одредбе закона које се односе на јавна предузећа и на јавне службе, оценила да, с обзиром на то да контролу оснивачких аката (привредних друштава) јавних предузећа у формалном смислу врши Агенција за привредне регистре у поступку регистрације, у коме је прописана и судска контрола захтева из регистрационе пријаве кроз управни спор, да је за спорове који произлазе из Закона о привредним друштвима надлежан трговински суд, а да код контроле оснивачких аката установа нема законских промена у односу на регулисање које је имао у виду Суд при заузимању Става од 1998. године, те имајући у виду и одредбе Закона о локалној самоуправи (члан 32, члан 78. став 2. и члан 84.), изнела мишљење да Став Суда од 19. марта 1998. године не треба мењати.

3. Комисија за организациона и финансијска питања

Комисија за организациона и финансијска питања одржала је у 2009. години 5 седница, на којима је:

- усвојила Годишњи извештај о раду Комисије у 2008. години;
- утврдила предлоге за постављења на положаје секретара Уставног суда, заменика секретара Уставног суда, саветника Уставног суда – руководиоца Стручне

службе Уставног суда, секретара Редакционе комисије, секретара Комисије за праћење остваривања уставности и законитости, секретара Комисије за организациона и финансијска питања и секретара Одбора за уставне жалбе из области кривичног права, саветника Уставног суда – координатора судске праксе и седам саветника Уставног суда за нормативну контролу и уставне жалбе;

- утврдила предлоге следећих аката Уставног суда –: Правилника о канцеларијском пословању у Уставном суду, Одлуке о знаку Уставног суда, Одлуке о изменама и допунама Одлуке о одређивању положаја и разврставању радних места и послова у Стручној служби Уставног суда, Правилника о изменама и допунама Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Стручној служби Уставног суда, Одлуке о нормативима за обраду предмета из уставносудске надлежности и спровођењу прописаног поступка оцењивања државних службеника, Финансијског и Кадровског плана Уставног суда за 2010. годину;

- предложила Суду више закључака усмерених на промене у методу рада Уставног суда ради повећања ефикасности у извршавању послова из надлежности Суда.

Одбори за уставне жалбе

1. Одбор за уставне жалбе из области кривичног права

Одбор за уставне жалбе из области кривичног права одржао је у 2009. години 27 седница, на којима је размотрено 67 предмета. Од тог броја, Одбор је приликом првог разматрања прихватио предлоге одлука судија известилаца у 43 предмета, и са или без сугестија те предлоге упутио на седницу Уставног суда.

Разматрање предлога одлука је у 24 предмета одложено, па је на некој од следећих седница предлог одлуке усвајан и упућиван на седницу Суда, тако да су предлози одлука у свим разматраним предметима, уз позитивно мишљење Одбора за уставне жалбе из области кривичног права, упућени на седницу Суда ради разматрања и усвајања.

2. Одбор за уставне жалбе из области грађанског права

Одбор је у току 2009. године одржао укупно 39 седница, на којима је разматрао 279 одлука у предметима по уставним жалбама из наведене области.

Одбор је размотрио предлоге одлука судија известилаца у 259 предмета без примедби или са мањим примедбама у погледу измене и допуне изреке или образложења предложених одлука, и у том смислу дао мишљења и сугестије. У 4 предмета Одбор је вратио судији известиоцу предлог одлуке ради њиховог преиспитивања, а у 8 предмета је одложио разматрање предложене одлуке ради промене образложења или прибављања судских списа предмета. У 8 предмета судија извешалац је након спроведене расправе у Одбору повукао предлог одлуке са разматрања на седници Одбора, ради даље обраде предмета.

3. Одбор за уставне жалбе из области управног права

Одбор је у 2009. години одржао 23 седнице, на којима су разматрани предлози одлука у 80 предмета, од којих је разматрање одлука одложено у два предмета због додатних консултација са судијом известиоцем, с тим што је на првој наредној седници поново разматран један од тих предмета и дато позитивно мишљење, а други предмет није више изношен на седницу Одбора.

Такође, у два предмета је дато мишљење да се предлози одлука допуне, с тим што је у једном предмету дато мишљење да се образложење допуни у том смислу да подносилац уставне жалбе није навео разлоге који би указивали на то да је дошло до повреде уставног права подносиоца, а у другом предмету дато је мишљење да се образложење допуни у погледу оцене о повреди једног од уставних права подносиоца. У свим осталим предметима дато је мишљење Одбора о прихватању предлога одлука, без примедби.

б) Остала радна тела

- Комисија за стамбена питања

Током 2009. године, Комисија је одржала 5 седница, на којима је разматран и утврђен коначан текст нацрта Одлуке о мерилима за утврђивање реда првенства решавања стамбених потреба у Уставном суду Србије. Комисија је донела и Одлуку о расписивању огласа за решавање стамбених потреба изабраних, постављених и запослених лица у Уставном суду.

На одржаним седницама су, поред осталог, разматране и информације о стану који је додељен Уставном суду од стране Владе 2005. године и начину обезбеђења наведеног стана, до доношења коначне одлуке о додели стана.

- Жалбена комисија

Жалбена комисија је, сагласно Годишњем распореду рада за 2009. годину, радила у два већа. У току 2009. године одржане су четири седнице Комисије, на којима су размотрене жалбе изјављене на једно решење Дисциплинске комисије Уставног суда, један закључак и пет решења секретара Уставног суда у седам предмета. Од наведених седам предмета, уважене су три жалбе и поништена решења секретара Уставног суда. У два предмета жалбе су одбачене, једна као недозвољена а друга као неоснована, док су у два предмета жалбе одбијене као неосноване. Такође, на седницама Комисије усвојен је Годишњи распоред рада Жалбене комисије за 2009. годину и Годишњи распоред рада за 2010. годину.

- Уређивачки одбор *Билтена*

Уређивачки одбор *Билтена* Уставног суда образован је Одлуком Уставног суда од 12. фебруара 2009. године, са задатаком уређивања и издавања публикације Уставног суда под називом „Билтен“ Уставног суда.

У току 2009. године, Одбор је одржао једну седницу, на којој је донео закључке: да се приступи издавању и штампању од стране Јавног предузећа „Службени гласник“ *Билтена* Уставног суда број 1 и број 2 за 2008. годину (две књиге); да се започне са радом на новом *Билтену* број 1 за 2009. годину; да се одржи састанак Одбора ради разматрања питања у вези са будућим садржинским концептом и методологијом израде *Билтена* Уставног суда.

- Конкурсна комисија за попуњавање положаја у Стручној служби Суда

Комисија је у 2009. години одржала 6 седница. Током ове године, Конкурсна комисија је окончала конкурс за попуњу положаја саветника Уставног суда за нормативну контролу и уставне жалбе који је започет у 2008. години. Комисија је, по спроведеном поступку усмене и писмене провере и вредновању кандидата применом

утврђених мерила, утврдила листу са предлогом кандидата за попуну положаја – саветник Уставног суда за нормативну контролу и уставне жалбе, који је доставила Комисији за организациона и финансијска питања Уставног суда на даљи поступак.

Током 2009. године расписан је и окончан и Јавни конкурс за попуну положаја саветник Уставног суда – координатор судске праксе. Конкурсна комисија је након спроведеног изборног поступка писмене и усмене провере стручних оспособљености, знања и вештина и вредновања кандидата применом утврђених мерила, Комисији за организациона и финансијска питања Уставног суда доставила листу са предлогом кандидата за постављење на положај саветник Уставног суда – координатор судске праксе. Комисија је усвојила и годишњи Извештај о раду ове комисије у претходној години.

- Конкурсне комисије за попуну извршилачких места у Стручној служби
Суда

У Уставном суду је у 2009. години спроведено шест изборних поступака по расписаним интерним (2) и јавним конкурсима (4) за попуњавање извршилачких радних места у Стручној служби Суда. Конкурсне комисије су спровеле следеће конкурсе: интерни конкурс за попуну извршилачког радног места самосталног обрађивача предмета - 1 извршилац, Служба за послове из надлежности Уставног суда; интерни конкурс за попуну извршилачких радних места – пројектант информационог система - 1 извршилац и техничар за информатичку подршку - 1 извршилац, Служба за опште и финансијске послове; јавни конкурс за попуну извршилачког радног места обрађивача предмета - 2 извршиоца, Служба за послове из надлежности Уставног суда; јавни конкурс за попуну извршилачких радних места – виши обрађивач стране судске праксе - 1 извршилац, пројектант информационог система - 1 извршилац, самостални обрађивач предмета - 1 извршилац и радно место за административне послове код секретара и заменика секретара Уставног суда - 1 извршилац; јавни конкурс за пријем три млађа обрађивача предмета-приправника; јавни конкурс за попуну извршилачког радног места вишег обрађивача стране судске праксе – 1 извршилац, Служба за послове из надлежности Уставног суда.

VIII МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Међународна сарадња Уставног суда у 2009. години остваривана је према Плану активности у остваривању међународне сарадње Суда за 2009. годину, усвојеном 11. фебруара 2009. године. Утврђена као један од годишњих приоритета, међународна сарадња Суда значајно је допринела његовим укупним резултатима, посебно у заштити људских слобода и права, већој ангажованости у раду европских и међународних струковних удружења, регионалних и међународних стручних скупова, као и успостављању непосредне сарадње са судовима у региону и шире.

Председница Суда се 25. марта 2009. састала са министром спољних послова Републике Србије Вуком Јеремићем, кога је упознала са активностима Суда у остваривању међународне сарадње. Министар је оценио, приликом боравка у Уставном суду, да су активности Суда у области међународне сарадње импресивне и да ће Министарство спољних послова и даље пружати подршку Суду у реализацији његових активности у домену међународне сарадње.

1. Активности у оквиру Конференције европских уставних судова

У склопу обавеза поводом чланства Суда у Конференцији европских уставних судова, председница Суда учествовала је 15. и 16. октобра 2009. године у Букурешту, Румунија, на припремном састанку круга председника уставних судова - чланова те асоцијације. Тема састанка била је организовање 15. конгреса Конференције европских уставних судова који ће бити одржан у Букурешту 2011. године, с обзиром на то да Уставни суд Румуније тренутно председава Конференцијом. Предложене су и теме конгреса, међу којима: уставно судство - улога и односи са другим државним органима; правично суђење и стање владавине права; начело једнакости; људско достојанство као извор основних права; приступ појединаца уставним судовима; извршење одлука уставних судова. Одлучено је и да 16. конгрес, 2014. године, организује Уставни суд Аустрије.

2. Сарадња са Саветом Европе, његовим институцијама и телима

Уставни суд је у знатној мери унапредио своје односе и раније успостављену сарадњу са најважнијим европским институцијама и организацијама, међу којима нарочито са Саветом Европе, односно Европским судом за људска права и Венецијанском комисијом.

2.1 Испуњавајући обавезу органа Републике Србије за сарадњу са органима Савета Европе, председница Суда примила је у 2008. години Комесара Савета Европе за људска права Томаса Хамамберга, као и мониторинг мисију Комитета министара Савета Европе, чији су нацрти извештаја достављени почетком 2009. године.

Примедбе на Нацрт извештаја Комесара за људска права које је Суд упутио у јануару 2009. у потпуности су усвојене, као и примедбе Суда на Нацрт Четвртог извештаја о испуњењу и поштовању обавеза и дужности Републике Србије и примени постпријемног програма сарадње са Саветом Европе чијом коначном верзијом је укинута пун мониторинг.

2.2 Сарадња са Саветом Европе, посебно канцеларијом у Београду, реализована је у потпуности према плану активности и у складу са циљевима пројекта који је започет 2008. године, уз подршку Амбасаде Краљевине Холандије. Одржано је пет семинара о људским правима за судије и саветнике Суда (13/14. фебруара, 27/28. априла,

8. маја, 29. јуна и 6. јула) на којима су своја искуства у области заштите људских права учесницима пренели експерти Савета Европе и судије Европског суда за људска права, који су обрадили теме у вези са практичном применом Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, односно њених појединих делова: право на живот (члан 2.), забрана мучења (члан 3.), право на слободу и сигурност (члан 5.), право на правично суђење (члан 6.), право на поштовање приватног и породичног живота (члан 8.), слобода мисли, савести и вероисповести (члан 9.), слобода изражавања (члан 10.), слобода окупљања и удруживања (члан 11.), право на делотворни правни лек (члан 13.) и забрана дискриминације (члан 14.), као и право на имовину из члана 1. Протокола 1.³¹

У склопу истог пројекта, делегација од десет саветника Суда боравила је у Европском суду за људска права у Стразбуру од 16. до 20. маја. Делегација је имала прилику да се непосредно упозна са организацијом и поступцима пред Судом, и случајевима из праксе, посебно оним против Србије. Делегација се сусрела са представницима Директората за људска права: Секретаријата Европске конвенције о спречавању мучења и других нечовечних и понижавајућих поступања или кажњавања, Секретаријата Европске комисије против расизма и нетолеранције, Одељења за уставно-судска питања, Одељења за извршење пресуда итд. Такође, делегација је присуствовала и суђењу пред Европским судом за људска права.

Из сарадње са Саветом Европе и Европским судом у Стразбуру реализовано је и тромесечно стажирање једног саветника Суда у Европском суду за људска права, од октобра до децембра 2009.

Значајан резултат овог пројекта за праксу не само Уставног него и других судова у Србији је издавање, у јуну 2009. године, четврте књиге *Одабране одлуке Европског суда за људска права*, која садржи четрнаест одлука преведених *in extenso*.

Круна сарадње Савета Европе и Суда било је организовање заједничке конференције „Улога Уставног суда Србије у примени Европске конвенције о људским правима“, одржане 25. септембра 2009. године. На конференцији, коју су отворили председница Уставног суда Србије др Боса Ненадић, Њ. Е. Рон Ван Далтен, амбасадор Краљевине Холандије у Србији и гђа Марја Рутанен, директорка за сарадњу Генералног директората за људска права и правне послове Савета Европе, било је око 70 учесника, међу којима: експерти Савета Европе, судије Европског суда за људска права, судије и саветници Уставног суда Србије, председник и судије Врховног суда Србије, министар правде Републике Србије, в.д. републичког јавног тужиоца, републички јавни

³¹ 13/14. фебруара 2009. године одржан је семинар на тему „Право на живот, забрана мучења, право на слободу и безбедност личности“ (чл. 2, 3. и 5. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода), који је отворила председник Уставног суда др Боса Ненадић, а предавачи на семинару били су г. Erik Svanidze и г. Jeremy McBride, експерти Савета Европе; 27/28. априла 2009. године одржан је семинар на тему „Право на поштовање приватног и породичног живота, слобода изражавања и слобода окупљања“ (чл. 8, 10. и 11. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода), који је отворио г. Владан Јоксимовић, представник Канцеларије Савета Европе у Београду, а предавачи су били г. Dean Spielmann, судија Европског суда за људска права и г. Jeremy McBride, експерт Савета Европе; 8. маја 2009. године одржан је семинар на тему „Право на правично суђење и правно на делотворни правни лек“ (чл. 6. и 13. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода), који је отворио представник Канцеларије Савета Европе у Београду, а предавачи су били г. Jan Šikuta, судија Европског суда за људска права и г. Miklós Lévaу, судија Уставног суда Мађарске; 29. јуна 2009. године одржан је семинар на тему „Слобода мисли, савести и вероисповести и забрана дискриминације“ (чл. 9. и 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и Протокол број 12 уз Европску конвенцију), који је отворила председник Уставног суда др Боса Ненадић, а предавачи су били г. Aysegul Uzun Mirković и гђа Aida Grgić, правници у Европском суду за људска права; 6. јула 2009. године одржан је семинар на тему „Право на имовину и право на слободне изборе“ (чл. 1. и 3. Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода), који је отворила председника Уставног суда др Боса Ненадић, а предавач је био г. Jeremy McBride, експерт Савета Европе.

правобранилац (председник Комисије за накнаду штете), члан Венецијанске комисије из Србије, представници Сектора за заступање пред ЕСЉП и представник заштитника грађана, судије редовних судова, представници ОЕБС, Делегације Европске комисије и других међународних организација, професори правних факултета и други. Председница Суда изложила је реферат „Релевантно законодавство и могуће измене Закона о Уставном суду“, судија Катарина Манојловић-Андрић реферат „Однос Уставног суда и редовних судова“ а судија др Марија Драшкић реферат „Улога Уставног суда у заштити људских права“.

2.3. Уставни суд Србије је током 2009. године испуњавао своје обавезе према Венецијанској комисији, кроз успешну узајамну сарадњу. Тако је Суд, извршавајући своју редовну годишњу обавезу, доставио Венецијанској комисији својих десет одлука преведених на енглески језик, ради њиховог укључивања у базу одлука на сајту Венецијанске комисије. Преводи су обезбеђени захваљујући подршци ОЕБС.

Најзначајнији догађај у оквиру ове сарадње био је организовање заједничке конференције Уставног суда и Венецијанске комисије, одржане 2. јуна 2009. године са темом „Уставно ограничење слободе удруживања“, на којој су, поред секретара г. Ђани Букикија и експерата Венецијанске комисије г. Карлоса Монтера (члана из Шпаније) и г. Ханса Хајнриха Вогела (бившег члана из Шведске), судија и саветника Уставног суда Србије, учествовали и: министар за људска и мањинска права Републике Србије, министар за управу и локалну самоуправу Републике Србије, в.д. републичког јавног тужиоца, републички заштитник грађана, професори Правног факултета у Београду и Факултета политичких наука у Београду и председник и судије Уставног суда Црне Горе. Конференција, коју су отворили председница Уставног суда Србије др Боса Ненадић и секретар Венецијанске комисије господин Gianni Viquicchio, окупила је око 60 учесника. Судија Агнеш Картаг-Одри изложила је реферат „Уставни оквир ограничења слободе удруживања и улога Уставног суда Србије“. У току је израда публикације са рефератима са ове конференције.

3. Учешће представника Суда на међународним стручним скуповима

Председница Суда др Боса Ненадић и судија др Оливера Вучић учествовале су на првој Светској конференцији уставних судова, одржаној у Кејп Тауну у Јужноафричкој Републици од 22. до 24. јануара 2009. године, у организацији Венецијанске комисије, Савета Европе и Уставног суда Јужноафричке Републике. Наш Суд представљен је заједничким рефератом под називом „Утицај уставног судства на друштво и на развој међународне судске праксе у области људских права у Републици Србији“. На овом међународном скупу учествовали су представници 93 земље, односно 10 регионалних група, из уставних судова, уставних савета и врховних судова који врше уставносудску функцију. Они су усвојили Завршну декларацију Светске конференције уставних судова, која, између осталог, позива на сарадњу и повезивање уставних судова и других органа који врше уставносудску функцију ради размене искустава у вршењу заштите људских права и слобода, како на глобалном, тако и на регионалном нивоу.

Председница Суда присуствовала је 30. јануара 2009. у Стразбуру свечаности и семинару којима је званично отворена нова судећа година у Европском суду за људска права. Тим догађајима, који су иначе традиционалног карактера, обележен је и јубилеј 50 година тог Суда, па је и тема семинара била „Педесет година Европског суда за људска права с аспекта других међународних судова“.

Председница Суда учествовала је на међународној конференцији поводом обележавања 15 година од усвајања Устава Републике Молдавије, на позив председника Молдавије и председника Уставног суда те земље. На конференцији која је под називом „Уставне вредности као фундаментални фактори за стабилност демократског режима“

одржана у Кишињевићу 22. и 23. јула 2009. године, председница Суда је изложила реферат „Уставне вредности као фундаментални фактори за стабилност демократског поретка у Републици Србији“.

Председница Суда је учествовала на регионалној конференцији „Транспарентност правосуђа и одговорност медија“, на позив организатора. На тој регионалној конференцији, која је одржана у Сарајеву од 1. до 3. септембра 2009. године и која је окупила еминентне судије и медијске стручњаке из Босне и Херцеговине, Црне Горе, Србије и Хрватске, разматрани су: политичка улога, значај и одговорност судова, улога и одговорност медија за одржавање независности и транспарентности судова, улога медија у извештавању о ратним злочинима, кодекс новинара, најчешће грешке судског извештавања и друга питања.

На позив председника Уставног суда Мађарске, председница Суда и судија др Агнеш Картаг-Одри учествовале су 23. и 24. новембра 2009. године у Будимпешти на међународној конференцији са темом „Политика и право у уставном судству, од доктрине политичких питања до правосудне политике“. У поводу двадесет година од оснивања Уставног суда Мађарске, присуствовали су представници 23 уставна суда. Председница др Ненадић и судија др Картаг-Одри поднеле су заједнички реферат „Политика и право у уставном судству, од доктрине политичких питања до правосудне политике - пракса Уставног суда Србије“.

4. Учешће на стручним скуповима које су организовале међународне организације у нашој земљи

Председница Суда, судије и саветници Суда учествовали су на округлом столу „Устав и уставна стварност – значај Устава за грађане“, који је одржан 19. маја 2009. године у Београду у организацији Фондације „Конрад Аденауер“, Немачке фондације за међународну правну сарадњу (IRZ) и Центра за унапређивање правних студија из Београда. Скуп је био посвећен 60-годишњици Основног закона (Устава) Савезне Републике Немачке. Уводна излагања, поред председнице др Ненадић, поднели су и ранији судија Савезног уставног суда СР Немачке проф. др Ханс Јохаим Јенч и потпредседник Народне скупштине Републике Србије Радојко Обрадовић.

23. маја 2009. године у Београду одржан је други скуп посвећен јубилеју Основног закона (Устава) Савезне Републике Немачке на којем су учествовали председник и судије Уставног суда. Организатори су били Амбасада Савезне Републике Немачке у Београду, Немачка организација за техничку сарадњу (ГТЗ) и Немачка фондација за међународно-правну сарадњу (IRZ). Поред председнице Суда, која је учествовала са рефератом „Уставни суд Републике Србије и његова улога у заштити људских и мањинских права и право грађана на индивидуалну правну заштиту и приступ Уставном суду“, своје реферате су изложили и ранији судија Уставног суда Савезне Републике Немачке проф. др Удо Штајнер, проф. др Волфганг Граф Вицхум са Универзитета у Тибингену и проф. др Петер Хубер са Универзитета у Минхену.

Председница Суда и судије др Агнеш Картаг-Одри и Предраг Ћетковић учествовали су 23. јуна 2009. године у Београду на округлом столу под називом „Приступ правди: делотворан правни лек“, у организацији ОСЦЕ. Председница Суда је у свом уводном излагању о „Приступ Уставном суду Србије“, између осталог, говорила о делотворности уставне жалбе у домаћем правном систему.

Председница Суда је 14. и 15. септембра 2009. у Београду учествовала на конференцији о реформи правосуђа и националној стратегији реформе правосуђа у Србији, коју су организовали Канадски пројекат реформе правосуђа у Србији и Министарство правде Републике Србије. Међу значајним учесницима конференције били су и министарка правде Републике Србије, амбасадор Канаде у Србији и бројни партнери

Канадског пројекта из правосуђа Републике Србије и представници судства Црне Горе и Босне и Херцеговине. Председница Суда изложила је реферат „Улога Уставног суда Србије у реформи правосуђа“.

5. Билатерална сарадња са другим уставним судовима

Уставни суд су посетили председници и делегације следећих уставних судова:

Од 27. фебруара до 1. марта 2009. године Суд је посетила председница Уставног суда Краљевине Шпаније Марија Емилија Касас Бамонде. О значају те посете говори и чињеница да је председницу Касас Бамонде примио председник Републике Србије. Током посете, представници уставних судова Србије и Шпаније разменили су искуства у вршењу уставних надлежности, а нарочито из области заштите људских права, односно поступања по уставним жалбама. Договорене су и конкретне активности даље билатералне сарадње, које ће бити засноване на споразуму о сарадњи два суда, чији је текст усаглашен и биће потписан приликом узвратне посете нашег Суда Уставном суду Краљевине Шпаније. Као резултат ове успешне сарадње, Уставни суд Шпаније је доставио Суду своје одабране одлуке из области изборног права, које ће бити штампане на српском језику.

Делегација Уставног суда Руске Федерације коју су чинили председник Валериј Зоркин и судије Геннадј Жилин и Анатолиј Кононов боравила је у посети нашем Суду од 18. до 20. јуна 2009. Сврха ове посете била је у потпуности испуњена интензивном разменом искустава председника и судија два суда, као и договарањем праваца будуће билатералне сарадње. Председник Зоркин је, између осталог, упознат и са иницијативом уставних судова Републике Србије и Словачке Републике за оснивање асоцијације уставних судова у којима се употребљавају словенски језици, коју је у потпуности подржао. Уставни суд Руске Федерације упутио је позив за узвратну посету делегације нашег Суда у 2010. години. Председника и судије Уставног суда Руске Федерације примили су председница Народне скупштине Републике Србије др Славица Ђукић-Дејановић и в.д. председника Врховног суда Србије Ната Месаревић. Посета је изузетно медијски пропраћена.

Председник Савезног уставног суда Немачке проф. др Ханс Јирген Папиер, у пратњи директорке тог Суда др Елке Луис Барнштат, боравио је у посети је Уставном суду Србије 26. и 27. октобра 2009. године. Та посета, којом је продубљена раније успостављена сарадња два суда, значајнија је тим пре што је организована у години великог јубилеја 60 година Устава Савезне Републике Немачке, као део програма Савезног уставног суда Немачке за обележавање те значајне годишњице. Председника Папиера примио је председник Републике Србије Борис Тадић, што говори о важности посете. Поред тога, и министарка правде Републике Србије сусрела се са председником Папиером.

Уставни суд Србије реализовао је три посете уставним судовима:

Делегација Уставног суда Србије коју су чинили председница Суда и судије Весна Илић-Прелић и Предраг Ћетковић боравила је од 26. до 28. априла 2009. године у посети Уставном суду Словачке Републике у Кошицама. Том приликом, поред сусрета са председницом и судијама тог Суда, делегација се сусрела и са градоначелником Кошица господином Франтишком Кнапиком. Уставни суд Србије упутио је позив за узвратну посету, која ће бити реализована у 2010. години. Председнице уставних судова Словачке и Србије договориле су се о потписивању споразума о сарадњи два суда, а разговарано је

и о реализацији заједничке иницијативе председнице два суда за оснивање асоцијације уставних судова у којима се користе словенски језици, у складу са Завршном декларацијом Светске конференције уставних судова, одржане у Јужноафричкој Републици у јануару 2009. године.

Делегација Уставног суда Србије, коју су чинили председница Суда и судије др Оливера Вучић, др Марија Драшкић, секретар Суда Радован Безбрадица и саветник Суда Нада Цигурски, боравила је од 14. до 16. маја 2009. у посети Уставном суду Босне и Херцеговине, на позив председника тог Суда. Представници два суда разговарали су о питањима од заједничког интереса у домену вршења уставних функција као и о јачању непосредне билатералне сарадње.

Председница и судије Уставног суда др Оливера Вучић, др Агнеш Картаг Одри, Катарина Манојловић Андрић и Предраг Ћетковић боравили су 5. и 6. новембра 2009. године у посети Уставном суду Републике Српске. Том приликом сарадња два суда оцењена је као изузетно успешна и утврђени су правци за њено даље унапређење. Делегацију Уставног суда Србије примио је и председник Републике Српске проф. др Рајко Кузмановић, некадашњи председник Уставног суда Републике Српске, а делегација је посетила и Правни факултет Универзитета у Бањалуци.

6. Сарадња Уставног суда са дипломатским представништвима

У овој години остварена је и значајна сарадња Суда са нашим дипломатским представништвима у Шпанији, Словачкој, Руској Федерацији, Румунији, Хрватској, Мађарској и Украјини, а настављена је и сарадња са Сталном мисијом Републике Србије при Савету Европе.

Сарадња Уставног суда са амбасадама других држава у Републици Србији допринела је успешном организовању посета других уставних судова, као и важних стручних скупова међународног карактера у (са)организацији нашег Суда.

Председница Суда примила је 9. фебруара амбасадора Краљевине Шпаније у РС, Њ.Е. Ињига Де Паласија Еспању, са којим је договорила сарадњу у вези са посетом председнице Уставног суда Краљевине Шпаније. Амбасада Краљевине Шпаније пружила је значајну подршку тој посети.

Председница Суда примила је 30. марта 2009. године амбасадора Словачке Републике Њ.Е. Игора Фурдика, ради договора око посете делегације нашег Суда Уставном суду Словачке Републике. Том приликом је упознала амбасадора и са иницијативом уставних судова Србије и Словачке за организовање сарадње уставних судова у којима се користе словенски језици.

Непосредно пре посете делегације нашег суда Уставном суду БиХ, председница Уставног суда примила је 11. маја 2009. године отправницу послова Амбасаде Босне и Херцеговине у Србији, госпођу Амери Арифовић, са којом је разговарала о програму посете делегације Уставног суда Србије Уставном суду БиХ.

Председница Суда примила је Њ.Е. Александра Васиљевича Конузина, амбасадора Руске Федерације у Републици Србије, 22. маја 2009. године. Тема састанка била је посета председника Уставног суда Руске Федерације Валерија Зоркина Уставном суду Србије.

Председница Суда примила је 29. септембра 2009. године амбасадора Савезне Републике Немачке у Србији, Њ.Е. Волфрама Маса. Теме састанка биле су предстојећа посета председника Савезног уставног суда Немачке проф. др Ханса Јиргена Папира и међународна конференција у организацији Уставног суда Србије и Фондације Конрад Аденауер, као и реализација сарадње Уставног суда Србије и Савезног уставног суда Немачке, у домену непосредне заштите људских слобода и права путем уставне жалби.

Њ.Е. Варга Имре, амбасадор Републике Мађарске у Србији, посетио је 13. новембра 2009. године Уставни суд Србије. На састанку је разговарано о предстојећем учешћу делегације нашег Суда на међународној конференцији у Будимпешти поводом јубилеја Уставног суда Мађарске, као и о могућностима нових облика сарадње уставних судова Србије и Мађарске.

Председница Суда примила је Њ.Е. Жан Франсоа Терала, амбасадора Републике Француске у Србији, 18. децембра 2009. године. На састанку је разговарано о наставку сарадње Уставног суда Србије, као члана Асоцијације франкофонских уставних судова, са уставним судовима франкофонских земаља, а посебно са Уставним саветом Француске и Државним саветом Француске.

7. Остале активности од значаја за остваривање међународне сарадње Суда

Председница Суда одржала је и друге састанке са представницима међународних организација, међу којима су најзначајнији:

Председница Суда примила је 19. маја 2009. др Ханса-Јоахима Јенча, немачког стручњака за уставно право и ранијег судију Савезног уставног суда Немачке. Будући да је др Јенч у току свог мандата у Савезном уставном суду Немачке имао прилику да буде домаћин делегацији Уставног суда Србије приликом њене посете новембра 2008. године, као и да је два пута као судија, боравио у посети Уставном суду Србије, председница Суда га је упознала са новим уставним надлежностима и организацијом Уставног суда Србије, а нарочито са поступањем Суда по уставној жалби.

Председница Суда са сарадницима у више наврата примила је представнике Конрад Аденауер Фондације, директорку програма Правна држава (владавина права) за Југоисточну Европу др Стефани Рикарду Рос и директорку канцеларије у Београду Клаудију Крафорд, ради договора и припреме заједничке регионалне конференције уставних судова у Београду и превода најзначајнијих одлука Савезног уставног суда Немачке. Након конференције 29. октобра 2009. године, председница Суда је примила др Стефани Рикарду Рос ради оцене резултата тог заједничког догађаја и договора око будуће сарадње, у оквиру које је предвиђено штампање књиге одабраних одлука Савезног уставног суда Немачке и књиге са рефератима и значајнијим дискусијама са конференције.

Председник Суда примила је 5. јуна 2009. године државног тужиоца Португалије, г. Фернанда Монтеира са сарадницима, у оквиру његове посете Републичком јавном тужилаштву. На састанку којем је присуствовао и в.д. републичког јавног тужиоца разговарано је о надлежностима, односу и улогама уставног суда и јавног тужилаштва у два земљама са становишта заштите људских права и слобода.

Председник Суда примила је 1. јула 2009. године државног тужиоца Републике Мађарске, г. Тамаша Ковача, заменика државног тужиоца, гђу Магдолну Хајду и окружног тужиоца у Цонграду, г. Лоринца Ђорђи, у оквиру посете делегације Државног тужилаштва Мађарске Републичком јавном тужилаштву РС, чији су представници такође присуствовали састанку. На састанку је разговарано о односу уставних судова и јавних тужилаштва, уставном положају, надлежностима, структури и организацији рада уставних судова и јавних тужилаштва у правним системима Републике Србије и Републике Мађарске, а посебна пажња посвећена је овлашћењима јавног тужиоца у поступцима пред уставним судом.

У склопу студијске посете делегације студената Универзитета у Загребу државним институцијама Републике Србије, коју је организовао ОЕБС 4. маја 2009. године, Суд је посетила делегација студената Универзитета у Загребу, коју је предводио проф. др Иво Јосиповић, а која је упозната са организацијом, надлежностима, саставом Суда,

поступцима пред Судом, међународном сарадњом Суда и другим питањима, према исказаним интересовањима студената.

8. Сарадња са међународним организацијама у реализацији пројеката Суда

Уставни суд је и у 2009. години успешно сарађивао са међународним организацијама на реализацији више пројеката за унапређење организације и начина рада Суда.

И у овој години настављена је сарадња са Савезним уставним судом Немачке, уз подршку Немачке фондације за међународно-правну сарадњу (IRZ). У оквиру те сарадње договорена је подршка изради базе судских одлука Уставног суда. Експерти Савезног уставног суда Немачке посетили су Суд, извршили анализу техничких и других могућности за израду базе судских одлука и потом доставили предлог техничког решења за израду те апликације. У сарадњи са IRZ остварен је и боравак једног саветника Суда у Савезном уставном суду Немачке и Макс-Планк Институту, у периоду од 16. до 28. марта 2009. године. IRZ је подржао и превођење на српски језик одабраних одлука Савезног уставног суда Немачке о трајању притвора у истрази и о забрани дискриминације.

У оквиру сарадње са Канадским пројектом реформе правосуђа у Србији, Суд је реализовао израду електронског програма за управљање предметима, који су технички развили канадски експерти и предали Суду септембра 2009. Пројекат је подржан од стране Владе Канаде и Канадске међународне агенције за развој (CIDA). Поред наведеног, Суду је уручена опрема: 18 рачунара, сервер, SQL сервер и скенер, као и 9 софтвера Windows XP и 9 софтвера Office 2007. Овај пројекат подржао је и превођење на француски језик и штампање Устава Републике Србије, као и превођење Закона о Уставном суду Србије и Пословника о раду Уставног суда Србије на енглески језик.

Као резултат сарадње Уставног суда и Фондације Конрад Аденауер, 27. и 28. октобра 2009. године одржана је међународна регионална конференција „Уставно судство у теорији и пракси“, која је окупила око 150 учесника из уставних судова Босне и Херцеговине (и уставних судова оба ентитета), Црне Горе, Хрватске, Немачке, Србије, Македоније и Албаније, као и представника правних и других факултета, парламента, међународних и невладиних организација из региона. Конференција је организована у оквиру обележавања 60 година јубилеја Основног закона (Устава) СР Немачке, уз подршку Амбасаде СР Немачке у Србији. У уводном излагању скупу су се, поред председнице Суда др Босе Ненадић, обратили председница Народне скупштине др Славица Ђукић Дејановић, в.д. председника Врховног суда Србије Ната Месаровић, министарка правде Снежана Маловић, заштитник грађана Саша Јанковић, амбасадор СР Немачке у Србији господин Волфрам Мас и директорка Фондације Конрад Аденауер за Југоисточну Европу гђа Стефани Рикарда Рос. Рад Конференције био је организован пленарно и у четири засебне радионице, и то: 1. Уставна жалба у теорији и пракси; 2. Устави, уставни судови и тумачење устава на пресеку права; 3. Однос националног уставног судства и јурисдикције Европског суда за људска права; 4. Спровођење, прихватљивост и дејство одлука уставног суда. У пленарном делу председница Суда је имала уводни реферат „Уставно судство на провери – Уставни суд Србије“, а Уставни суд представљен је са још два реферата у оквиру радионица (у првој радионици панелисти су били председница Суда и судија Катарина Манојловић-Андрић, а у другој судије др Драган Стојановић и др Оливера Вучић). Судија др Агнеш Картаг-Одри била је модератор пленарног дела, а судија др Марија Драшкић треће радионице. На овој конференцији најављено је издавање књиге *Одабране одлуке Савезног уставног суда Немачке* на српском језику, чија је припрема у току, а штампање се очекује почетком

2010. године. Тим поводом је одржана и конференција за штампу, уз учешће свих председника уставних судова. Конференција је оцењена од стране свих учесника као изузетно успешна.

У склопу пројекта започетог 2008. године са ОЕБС, Уставни суд је остварио значајне резултате. Штампани су лифлети о Суду на српском и енглеском језику и Водич о уставној жалби на српском и језицима националних мањина, а предузете су и активности на промовисању и бољој информисаности о Уставном суду Србије. У том циљу урађен је предлог Стратегије информисања Уставног суда, у сарадњи са експертима ОЕБС, који је представљен 20. новембра 2009. године. На промоцији те Стратегије говорили су председница Уставног суда Србије др Боса Ненадић, заменик шефа Мисије ОЕБС у Београду г. Томас Мур, Њ.Е. Волфрам Мас, амбасадор СР Немачке у Србији (која је финансијски подржала овај пројекат) и судија Уставног суда Катарина Манојловић-Андрић.

IX SARADŃA SA DRUGIM DRŽAVNIM ORGANIMA, ORGANIZACIJAMA I USTANOVAMA

На основу члана 108. Закона о Уставном суду, Уставни суд у остваривању својих функција сарађује са другим државним органима и организацијама, научним и другим установама, привредним друштвима и другим правним лцима о питањима од интереса за очување уставности и законитости и заштити људских слобода и права.

Учешћем на више значајних стручних скупова и редовним обављањем послова из своје уставне надлежности, Суд је остваривао сарадњу са државним органима за заштиту људских права и слобода у Републици Србији, а нарочито са Врховним судом Србије и другим судовима, Заступником Републике Србије пред Европским судом за људска права, Заштитником грађана, Поверником за информације од јавног значаја, Министарством правде, Министарством за људска и мањинска права, Републичким јавним тужилаштвом и другим органима, као и са правним факултетима у земљи.

Суд је и у овој години најтешње сарађивао са Врховним судом Србије, нарочито у домену заштите људских права и слобода. Као и ранијих година, представници Уставног суда учествовали су на традиционалном годишњем саветовању судија Србије у организацији Врховног суда Србије, које је у октобру 2009. године одржано у Врњачкој Бањи, под називом „Судијски дани 2009“. Председница Суда др Ненадић обратила се у поздравној речи том уваженом стручном скупу, а судија Катарина Манојловић-Андрић је изложила реферат „Однос уставног суда и редовних судова“.

На основу уговора о сарадњи са Јавним предузећем „Службени гласник“, то издавачко предузеће поклонило је Суду 130 књига, а у оквиру те сарадње и саиздаваштва са ЈП „Службени гласник“ Суд је у 2009. години припремио и објавио монографију: „Уставни суд Србије 1963-2008“, поводом 45 година од оснивања Уставног суда, затим Закон о Уставном суду и Пословник о раду Уставног суда на енглеском језику и припремио за издавање публикацију *Билтен* - збирку одлука и других аката, као и правних ставова Суда, коју је до сада издавао интерно – и то обе књиге за 2008. годину.

У оквиру сарадње са другим органима, представници Уставног суда су учествовали на стручним скуповима, и то:

1. Скупу поводом обележавања *Међународног дана јавности да зна*, одржаном 28. септембра 2009. године у Београду, у организацији Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Мисије ОЕБС у Србији; том приликом Уставни суд је, уз Народну скупштину Србије, ушао у најужи избор за доделу признања у категорији државних органа против чијих се решења о одбијању давања информације од јавног значаја не може изјавити жалба Поверенику;

2. Прес-конференцији поводом представљања публикације Фондације Конрад Аденауер, Програма правна држава Југоисточне Европе, под називом „Одабране одлуке Савезног уставног суда Немачке“. Прес конференција је одржана у оквиру регионалне конференције уставних судова „Уставно судство у теорији и пракси“, 27. октобра 2009. године у Београду;

3. Саветовању *Закон о јавном информисању – изазови за медије и правосуђе*, одржаном 30. и 31. октобра 2009. године, у организацији канцеларија ОЕБС, USAID и IREKS у Србији;

4. Представљању *Предлога Стратегије информисања јавности Уставног суда Србије*, одржаном 20. новембра 2009. године у просторијама Мисије ОЕБС у Србији; Предлог Стратегије припремљен у сарадњи Службе председника Уставног суда и експерта за односе с јавношћу ОЕБС.

Сарадња са Заступником Републике Србије
пред Европским судом за људска права

И у овој години Уставни суд је сарађивао са Заступником Републике Србије пред Европским судом за људска права у Стразбуру. Заступник се у 2009. обратио Уставном суду Србије са 22 захтева којима је тражио да Суд достави податке о томе да ли је неко од укупно 392 подносилаца представки против Србије наведених у његовим захтевима, поднео и уставну жалбу Уставном суду. На све захтеве је одговорено, при чему је утврђено да су поднете 22 уставне жалбе од стране појединих подносилаца представки наведених у захтевима заступника. Од тог броја, у тренутку пријема захтева Заступника две уставне жалбе су биле већ решене усвајањем, а осталих 20 било је у раду. Судијама известиоцима упућене су две ургенције за давање приоритета у раду по тим уставним жалбама. При томе треба нагласити да се 18 нерешених уставних жалби односи на радно-правни статус припадника Министарства унутрашњих послова са Косова и Метохије (у вези два захтева Заступника којима је тражено изјашњење Суда за укупно 372 лица, утврђено је да је поднето 18 уставних жалби, од којих су неке поднете од стране више лица, а да њихово решавање има, као претходно питање, одлучивање Суда у предмету IY-412/2003 по иницијативи за оцену уставности Закључка Владе 05 број 02-4586/03-001 од 17. јула 2003. године о прихватању Информације у погледу статуса одређених органа, организација и служби са АП КиМ).

Највећи број уставних жалби за које је Заступник тражио информације поднет је због повреде забране дискриминације из члана 21. Устава, права на правично суђење из члана 32. Устава и права на рад из члана 60. Устава, док су остале уставне жалбе изјављене због повреде права на правно средство из члана 36. Устава и права родитеља из члана 65 Устава.

X ОПРЕМАЊЕ УСТАВНОГ СУДА

Уставни суд је у 2009. години учинио значајне помаке у информатизацији рада Суда и обезбеђењу друге опреме неопходне за рад Суда, које се огледају у следећем:

а) *реализован је пројекат „Управљање предметима Суда“, који је финансиран од стране Канадског пројекта реформе правосуђа у Србији; информациони систем за управљање предметима предат је на употребу Суду септембра 2009. године;*

б) *информатичка опрема је значајно обновљена и модернизована – набављено је 48 нових рачунара са мониторима и софтверима, 3 преносива рачунара, 10 црно белих штампача, 1 колор штампач и 1 сервер (опрема је набављена преко Управе за заједничке послове републичких органа, из буџетских средстава Суда и из донација Правног факултета у Београду и Канадског пројекта реформе правосуђа); Суд је крајем године располагао са 75 рачунара и монитора, 45 штампача, скенером и сервером;*

в) *уведени су стандарди, побољшана заштита и унапређена употреба рачунара – сви државни службеници у Уставном суду су током 2009. године добили рачунаре, приступ интернету и „интранету“ (Бази правних прописа Управе за заједничке послове републичких органа) и е-mail налог; све судије Уставног суда и обрађивачи предмета имају на располагању две базе правних прописа, а такође и приступ електронском пакету „Службеног гласника Републике Србије“;*

г) *започета је израда софтвера „Судска пракса Уставног суда“ – крајем 2009. године спроведен је поступак јавне набавке и закључен је уговор за израду овог софтвера који треба да обезбеди електронско евидентирање, класификовање и разврставање одлука Суда, у циљу ефикасног приступа одлукама Суда; пројекат треба да омогући и интернет презентацију одлука на сајту; као и могућност локалног приступа у мрежи Суда;*

д) *у току је редизајн интернет презентације Суда – крајем године средствима које је обезбедила Мисија ОЕБС у Србији започет је пројекат редизајнирања интернет презентације Уставног суда.*

И у 2009. години Уставни суд се суочавао са проблемима неодговарајућег и недовољног канцеларијског простора и других неадекватних услова за рад Суда, како у погледу смештаја судија и државних службеника, тако и у погледу смештаја и чувања судских предмета и опреме, у тој мери да је озбиљно доведено у питање функционисање Суда. У овом периоду обезбеђене су 4 нове канцеларије, али је то само тренутно ублажило, а не и решило наведени проблем. Значајно је истаћи да је у току године започето оспособљавање сале за одржавање седница Суда у пуном саставу. Уставни суд Србије је скоро једини уставни суд у Европи који нема сопствену, тј. посебну зграду.

ЗАКЉУЧНЕ ОЦЕНЕ

1. Рад Уставног суда у 2009. години карактеришу следеће активности:

У 2009. години Суд је наставио са вршењем функција из своје надлежности, како у домену спорова апстрактне – нормативне контроле, тако и у домену заштите људских и мањинских права и слобода, али и са вршењем других, нових надлежности по Уставу од 2006. године.

У извештајном периоду Суд је радио у непотпуном саставу, са 10 судија, што је, уз велики број нерешених предмета из претходних година и енормни прилив предмета у току године, посебно из нових надлежности Суда, представљало једну од отежавајућих околности за његово функционисање и озбиљно угрожавало редовно и ефикасно вршење надлежности Уставног суда.

Рад Суда отежавала су и поједина неадекватна решења Закона о Уставном суду, те је неопходно што пре приступити његовој измени, односно допуни, ради обезбеђивања нормативних претпоставки за ефикаснији и делотворнији рад овог Суда.

Одлукама донетим по уставним жалбама Уставни суд је остваривао своје значајне функције заштите људских права и слобода зајемчених Уставом. Захваљујући изузетном ангажовању Суда у непосредној заштити људских права и слобода, Европски суд за људска права је оценио да је уставна жалба постала делотворно правно средство у Републици Србији. Отуда ће Уставни суд убудуће бити незаобилазна последња инстанца у заштити људских слобода и права на националном нивоу, пре обраћања Европском суду, што ће свакако утицати на повећање прилива уставних жалби.

На функционисање Суда у протеклој години битно је утицала и чињеница да Стручна служба Суда није била попуњена предвиђеним бројем извршилаца, због чега се и током ове године морало вршити њено континуирано попуњавање и реорганизовање, као и стручно усавршавање.

Такође, на рад Суда утицала је и околност да је у овој години због ограничених финансијских средстава започета тек прва фаза имплементације информационог система Суда, односно програма за електронско управљање предметима у раду, док ће израда програма за евидентирање и праћење судске праксе и његова примена бити реализовани у 2010. години.

И у овој години Суд се суочавао са проблемом недостатка простора, јер је постојећи простор непримерен положају, надлежностима и потребама ове институције. Тај проблем ће у 2010. години, избором недостајућих судија Уставног суда и попуњавањем Стручне службе, постати још израженији и могао би довести до немогућности остваривања надлежности Суда уколико се хитно не обезбеди адекватан простор, као неопходан услов за рад и одлучивање Уставног суда.

2. У току 2009. године примљено је 3217 нових предмета из уставносудске надлежности (од чега 375 предмета који су се односили на нормативну контролу и 2842 уставне жалбе).

У односу на број примљених предмета у 2008. години (1787), прилив предмета у 2009. години је већи скоро два пута (више од 180%). И број примљених уставних жалби у односу на 2008. годину (1567), као прву годину одлучивања Уставног суда по овом правном средству на основу Устава, у 2009. години је скоро двоструко већи (181%).

Ако се укупан број примљених предмета у 2009. години упореди са бројем примљених предмета у 2005. и 2006. години, као последњим годинама рада Уставног суда

по претходном Уставу (239 предмета), произлази да је прилив предмета у Уставном суду у току једне календарске године тринаест и по пута већи (1346%) у односу на прилив предмета у ранијем периоду рада ове институције.

3. Укупно 1722 решавана предмета у Уставном суду у 2009. години, од којих 1626 уставносудских предмета (395 предмета нормативне контроле и 1231 предмета по уставним жалбама) и 96 тзв. „IP“ предмета, представљају вишеструко већи број у односу на број решаваних предмета у претходним годинама. У односу на број ових предмета у 2008. години (786), као првој години рада Суда по новом Уставу, број решаваних предмета у 2009. години увећан је 219%, а у односу на последње две године рада по претходном Уставу - 2005. и 2006. годину (383 и 351), то је увећање око 500%, дакле пет пута.

У 395 решаваних предмета из уставносудске контроле, Суд је донео 88 одлука, а остало су решења и закључци. У оквиру донетих одлука, у 23 предмета је оцењивана уставност закона и других општих аката Народне скупштине, у којима је донето 9 одлука о утврђењу неуставности одредаба закона. У преосталим одлукама утврђена је неуставност и незаконитост одредаба следећих аката: уредбе и други општи акти Владе – 4 одлуке, прописи и други општи акти републичких органа и организација – 4 одлуке, статuti и други општи акти јединица локалне самоуправе – 40 одлука, и остали општи акти – 9 одлука. Наведене одлуке се по материји могу сврстати на следећи начин: основна начела Устава – владавине права, поделе власти, положаја и улоге политичких странака, забране сукоба интереса, службене употребе језика и писама, места потврђених међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права у правном поретку Републике Србије, положаја странаца и страних држава, једнаке заштите свих пред законом и забране дискриминације, као и права на судску заштиту у случају повреде или ускраћивања људског или мањинског права; Уставом гарантована људска права и слободе; уставна овлашћења и надлежности Народне скупштине за уређивање одређених питања друштвених односа, границе овлашћења Владе да доноси уредбе и друге прописе за извршавање закона, као и овлашћења других републичких органа за доношење подзаконских аката; заштита уставности и законитости (ступање на снагу закона и других општих аката у складу са Уставом, забрана повратног дејства општих правних аката, временско важење закона и других општих правних аката и др.); радни односи; социјално осигурање и други облици социјалне сигурности; својински односи и приватизација; привреда, слобода предузетништва и самосталност привредних субјеката; права и дужности јединица локалне самоуправе (организовање и рад органа јединица локалне самоуправе, комуналне и сродне делатности, планирање и изградња, грађевинско земљиште, постављање монтажних објеката на јавним површинама, пословни простор, локални јавни приходи, јавни превоз), као и месне самоуправе (уређивање рада, организације и поступка избора органа месне заједнице, увођење и уређивање месног самодоприноса и др.).

У 2009. години Уставни суд је наставио са остваривањем надлежности у вези са оценом сагласности потврђених међународних уговора са Уставом, установљене Уставом од 2006. године. Мериторним одлукама решена су 2 предмета у којима су оспорени потврђени међународни уговори, доношењем решења о неприхватању поднетих иницијатива, јер Суд није нашао основа за утврђивање несагласности оспорених међународних уговора са Уставом.

Суд је одлучивао о 4 захтева за решавање сукоба надлежности, а разматрао је и предмете који су се односили на забрану рада политичке странке и жалбу јавног тужиоца против одлуке о престанку функције.

У оквиру 1225 решаваних предмета по уставним жалбама, Уставни суд је донео 343 одлуке, од чега 117 одлука о усвајању уставних жалби и 226 одлука о одбијању

уставних жалби. У укупном броју (343) донетих одлука по уставним жалбама, 40 одлука донето је из области кривичног права, 230 из области грађанског права и 73 из области управног права. Суд је у 117 усвајајућих одлука по уставним жалбама утврдио повреду следећих Уставом зајемчених права грађана и других лица: права на судску заштиту људских права и слобода из члана 22, права на хитно одлучивање о трајању притвора из члана 27. став 3. и права на трајање притвора из члана 31. став 1, права на суђење у разумном року и права на правично суђење из члана 32. став 1, права на претпоставку невиности из члана 34. став 3, права на правну заштиту за случај престанка радног односа из члана 60. став 4, права на жалбу и друго правно средство из члана 36. став 2. и права на имовину из члана 58. Устава.

Из 2009. године је пренето у следећу годину **укупно 3596 нерешених предмета, од чега 479 „У“ предмета и 3117 „Уж“ предмета.**

4. Наведени подаци о раду Уставног суда, посебно о броју решених предмета, бројним другим обављеним пословима и значајним резултатима укупног рада Суда, уз истовремени велики прилив нових предмета и тенденцију сталног повећања тог броја (посебно предмета по уставним жалбама и другим сродним жалбама), говоре о изузетном ангажовању и оптерећености Суда, и то у условима још увек недостајућих пет судија овог суда, недовољног броја саветника, незавршеног информатичког система, недостатка и неадекватности пословног простора и других инфраструктурних и техничких услова за рад.

Све наведено указује на чињеницу да и у другој години рада Уставног суда на основу новог Устава и даље нису обезбеђени сви неопходни услови за рад и одлучивање Суда, сагласно његовом Уставом одређеном положају и функцијама.

5. Резултати Уставног суда у остваривању међународне сарадње у овој години значајно су допринели остваривању функција Уставног суда, посебно у домену заштите људских слобода и права и учешћа у раду европских и међународних струковних удружења, а тиме и подизању угледа Суда у породици уставних судова. Посебно треба истаћи следеће: три одржане конференције регионалног или међународног карактера, у сарадњи са Венецијанском комисијом, Саветом Европе и Фондацијом Конрад Аденауер, које су окупиле преко 250 учесника из уставних судова региона и шире, редовних судова у Србији, Министарства правде, Министарства за управу и локалну самоуправу, Министарства за људска и мањинска права, Републичког јавног тужилаштва, Републичког јавног правобранилаштва, међународних и невладиних организација; пет одржаних семинара о Европској конвенцији за људска права за судије и саветнике Уставног суда, са укупно 125 учесника; учешће председника и судија Уставног суда на шест међународних скупова у иностранству и на четири скупа у земљи са међународним учешћем, као и организовање више стручних конференција од стране Суда, са излагањем већег броја реферата и стручних радова председника и судија овог суда; посете Уставном суду председника и делегација уставних судова Краљевине Шпаније, Руске Федерације и Савезне Републике Немачке, као и државних тужилаца Мађарске и Португалије, као и посете делегације Уставног суда уставним судовима Словачке Републике, Босне и Херцеговине и Републике Српске; постизање договора о потписивању споразума уставних судова Србије и Словачке Републике и сачињавање текста споразума са Уставним судом Краљевине Шпаније; боравак саветника Суда у студијској посети Европском суду за људска права у Стразбуру, односно на стручном усавршавању у том суду, Савезном уставном суду Немачке и „Макс-Планк“ институту.

Посебно треба нагласити да је у оквиру међународне сарадње у 2009. години обезбеђено и: издавање лифлета на српском и енглеском језику о Уставном суду Србије, као и Закона о Уставном суду Србије и Пословника о раду Уставног суда Србије

на енглеском језику и Устава Републике Србије на француском језику; издавање књиге број 4 „Одабраних одлука Европског суда за људска права“; припрема књига реферата са Конференције „Уставна ограничења слободе удруживања“, као и књиге „Одабране одлуке Савезног уставног суда Немачке“ и одабраних одлука Уставног суда Шпаније; преводјење десет одлука Суда на енглески језик; редизајнирање и унапређење интернет презентације Суда и др.).

У оквиру ове сарадње од изузетног значаја за рад Суда је развој и пуштање у рад програма управљања предметима у Суду, као и обогаћивање техничке опреме Суда одређеним бројем рачунара и компјутерске опреме и библиотеке Суда вредном стручном литературом.

6. Суд је више пажње посветио обезбеђивању јавности рада Суда путем објављивања одлука Уставног суда у гласилима и на интернет страници Уставног суда, публиковањем уставносудске праксе (Билтена Суда), давањем саопштења са седница Суда, организовањем конференција, семинара и округлих столова о питањима од значаја за уставносудску теорију и праксу. Урађен је и предлог стратегије информисања Уставног суда.

Комуникација Уставног суда са медијима обезбеђивана је присуством представника медија на редовним седницама Суда и омогућавањем увида новинарима у материјале од значаја за извештавање, редовним непосредним обавештавањем електронских и писаних медија о раду Суда по питањима од значаја за информисање јавности, организовањем редовних и ванредних конференција за штампу, давањем интервјуа председника Суда и изјава судија известилаца у појединим предметима за које је показано шире интересовање јавности.³²

³² Преглед рада Уставног суда у 2009. години усвојен је на Редовној седници Уставног суда од 18. фебруара 2010. године.

